

Q22
/ur

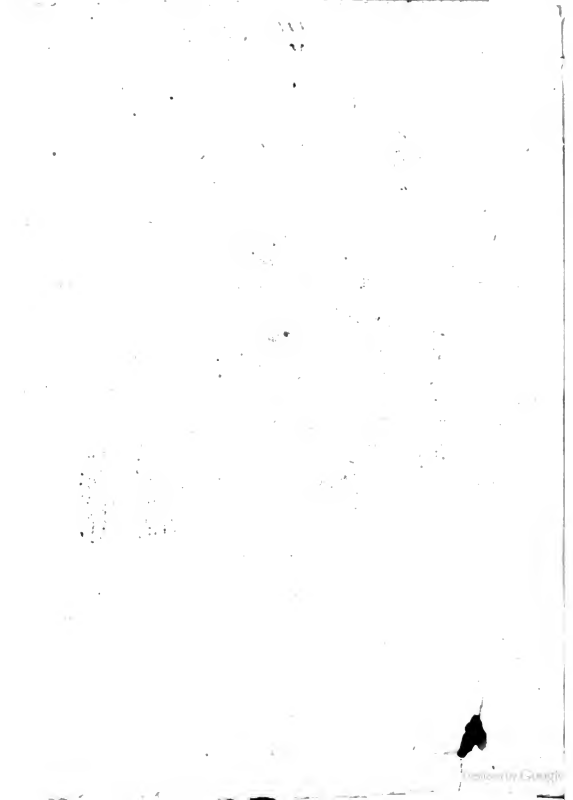


17

13-22B 21

p

M
V
22



D E
EPISCOPIS CARDINALIBUS
SUBURBICARIIS
QUÆSTIONES SELECTÆ
Propositæ ad Usûm Congregationis
Casuum

IN DOMO PROF. ROM. SOC. JESU,

AUCTORE

ANDREA HIERONYMO ANDREUCCI

EJUSDEM SOC. JESU.



ROMÆ MDCCLII.

Ex Typographia S. Michaelis, Per Octavium Puccinelli.

SUPERIORUM PERMISSO.

Eminentissimo Principi

FRANCISCO

CARDINALI BURGHESEO.

ALBANENSI EPISCOPO.

ANDREAS HIERONYMUS ANDREUCCI SOC. JESU.

F.



*Q*portune admodum factum est, ut Albanensi Ecclesiæ, CARDINALIS AMPLISSIME, præficereris eo ferme tempore,
a 2 quo

quo ipse Opellam hanc de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis , penitus absol-
veram, eandemque Impressori typis eden-
dam commiseram . Statim quippe in-
tellexi Patronum mihi obvenisse , in quo
consisterem , & qui mihi magno tum
ornamento , tum præsidio esse posset .
Quare Tibi præ cæteris selectas has quæ-
stiones dicare constitui . Et quidem Be-
nè , compositèque : Quantum enim iis
ornamentum accedet , si FRANCISCI
Cardinalis Burghesii nomen illæ præ-
seferant ? Profectò quicquid ex avitæ
Stirpis nobilitate , inhexausto Heroum
partu clarissima , quicquid ex Majorum
Dignitate non modo sublimi , verum
etiam sub felicissimo PAULI V. Pontifi-
catu suprema , quicquid ex tot tantisque
ad Pietatem , ac Religionem ab Excel-
lentissima Familia collocatis in Urbe mo-
nu-

numentis derivatur Insigne , id omne in
eos dimanat , quibus Burghesii nomen
adfuerit , & Clientela . Ad Præsidium
verò , quod attinet , ubi erit illud fir-
mius , quàm in Principe Viro , qui do-
mi , forisque in honore habitus , & Car-
dinalatu conspicuus ab omni Fastu vehe-
menter abborret , & privatos quosque
ita accipit benignè , ut nemo illo com-
modior , nemo comior , nemo videatur
ad omnem rationem humanitatis ma-
gis compositus , qui adeuntibus facilis
lætatur tunc maxime , cum æquitas per-
miserit , ut supplicantibus annuat , qui
benignitate adductus id præcipue spe-
ctat , ut bene de universis , cujuslibet ii
sint ordinis , nulla Personarum acce-
ptione , mereatur ? Enim verò quisquis
hæc attentè perpenderit , is consilium à
me initum , valdè probaverit . Quam-
quam

quam, ut rem ingenuè fatear, Ornamentum, ac Præsidium, quæ mihi ex ejusmodi dedicatione oriuntur, plurimi quidem à me fiunt, non ea tamen dumtaxat sunt in causa, quamobrem animum ad id adjecerim. Impulit me potissimum Amor tuus ille, Cardinalis amplissime, quo Societatem nostram complecteris. Cujus rei argumentum satis grave illud est, quod lectissimos Juvenes ex Fratre Nepotes tuos sub nostrorum Patrum institutione maximam in spem adulescere volueris, & Albanensem Ecclesiam ubi primum fueras asequutus, cum de tui Cleri deligendis Examinatoribus deliberares, Hominem de Societate illis accenseri, omnino mandaveris. Hæc sanè optimo jure exigebant, ut quantum nos Tibi omnes deberemus hac publica obsequentissimi animi significatione

*tionem testarer. Unum illud superest, ut
gratum tibi, acceptumque habeas ejus-
modi litterarium munusculum. Id si im-
petravero (ut Ven. Card. Bellarmini
ad Cardinalem Sfortiam verbis utar)
non me arbitrabor Tibi munusculum
obtulisse, sed abs Te munus amplissi-
mum accepisse. Vale*

AD

AD LECTOREM.



UM sæpe numero Occasio se mihi obtulerit moralibus iis Quaestionibus respondendi, quæ ad Episcopos Cardinales Suburbicarios pertinent, ac re ipsa intellexerim plurimum Operæ, Laborisque id habere, cum, scilicet, Auctores plerumque desint qui eas tractent, aut ad summum longissimè illas inter se disjunctas proponant; publicæ utilitati a me prospectum iri existimavi, si quæ olim dederam responsa, quasque ipsæ Quaestiones enodaveram in unum colligerem, easque ex ordine dispositas typis consignarem. Ut id consilii exequerer, vehementer me impulit Majorum Exemplum, ii quippe cum dies, noctesque litterario in opere fuerint, non sibi dumtaxat laborarunt, sed susceptos à se, atque exantlatos labores in commune commodum contulere: Id sane incitamento fuit, ut eorum vestigiis insisterem, nam ut optimè olim agebat Seneca ep. 39. = *Si videris quam multi tibi laboraverint, concupisces Et ipse ex illis unus esse* = : Præterea animum ad id non parum sollicitavit Cupido quædam, ut captum à me, nec absolutum, aut certè non

per-

perpolitum Opus ; alii sive addentes , sive emendantes ad culmen perducerent ; Est enim illud studiorum fructus non exiguus , id efficere , ut inde alter possit iter arripere , ubi ipse constitueris . Habes proinde , Lector , cur morales hæc Quæstiones publici juris fecerim . Superest , ut quidquid id est æqui bonique Ipse facias , cæteris verò ut perinde gratum acceptumque sit , idem ipse præstabis , si alios docueris austerum quidem hoc esse Opus & pressum , sed tanto majorem apud Sapientes habere Gratiam debere , quanto minorem , minusque effulam habet eruditionem , qua cæteroquin Ætas nostra mirè capitur , plura tamen utilia , & ad usum studiosorum necessaria complectitur . Vale .



IGNATIUS VICECOMES

Præpositus Generalis Societatis JESU.

CUM librum cui titulus = *De Episcopis Cardinalibus Suburbicariis Quaestiones Selectæ &c.* ab Andrea Hieronymo Andreucci nostræ Societatis Sacerdote compositum aliquot ejusdem Societatis Theologi recognoverint, & in lucem edi posse probaverint; facultatem facimus, ut typis mandetur, si iis ad quos pertinet, ita videbitur. Cujus rei gratia has literas manu nostra subscriptas & sigillo nostro munitas dedimus. Romæ 27. Augusti 1752.

Ignatius Vicecomes.

I M P R I M A T U R.

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici.

F. M. de Rubeis Patriarch. Constantinop. Vicefg.

JUSSUS a Reverendissimo Patre S. Palatii Apostolici Magistro pervolvi *Quæstiones Selectas de Episcopis Cardinalibus Suburbicariis*, eruditè ac doctè propositas, & discussas a Doctissimo Viro Andrea Hieronymo Andreucci Societatis Jesu Presbytero, & cum in iis nihil offenderim à regulis alienum, sed sanam, solidam, utilemque doctrinam, dignas censeo, quæ in lucem mittantur.

Ex Ædibus Aracœlitanis sexto Kal. Octobris 1752.

*Fr. Philippus de Carboneano Ord. Min. Reg. Observ.
Lect. Jub., & in Aracœlitano Cœnobio Stud. Præf.*

I M P R I M A T U R.

Fr. Vincentius Elena Reverendissimi Patris Magistri Sacri Palatii Apostolici Socius.

I N D E X

CAPITUM, ET QUÆSTIONUM.

E *Pissola ad Lectorem.*
Partitio Operis.

Pag. viii.

Pag. 1.

CAPUT I.

De Ortu, & Initio Episcoporum Cardinalium
 Suburbicariorum,

Pag. 2.

- Q. 1. *Quinam sint, & quot Episcopi Cardinales Suburbicarii?*
 Q. 2. *An alii fuerint ex aliis Episcopatibus Episcopi Cardinales?*
 Q. 3. *Unde factum sit, ut sex vel septem Episcopi Urbi finitimi appellentur, & sint S. R. E. Cardinales?*
 Q. 4. *Quandonam tales Episcopi ceperint vocari Cardinales?*
 Q. 5. *Ad quæ Ministeria olim adhiberentur a Romano Pontifice?*
 Q. 6. *Quibus olim titulis ab aliis Episcopis distinguerentur?*
 Q. 7. *An semper aliis Episcopis præiverint?*
 Q. 8. *An aliquis sit Prædentis Ordo inter ipsos Episcopos Cardinales Suburbicarios?*
 Q. 9. *An singuli ex sex Episcopatibus Cardinalitatis habcant peculiarem aliquam Prærogativam?*
 Q. 10. *Cur Episcopus Sabinen. appelletur à Provincia, & non ab aliqua Civitate?*

CAPUT II.

De Electione, & Optione ad tales Episcopatus. Pag. 10.

- Q. 1. *An Episcopatus Cardinalitii acquirantur per liberam Col-*

Collationem, nulla prævia electione, nominatione, vel optione?

Q. 2. An modus acquirendi tales Episcopatus per Optionem conveniens sit?

Q. 3. An Diaconus Cardinalis antiquior possit tales Episcopatus optare?

Q. 4. An Presbyteri Cardinales absentes à Curia possint optare?

Q. 5. An possint optare Presbyteri Cardinales absentes ob actualem Residentiam in suo Episcopatu?

Q. 6. An Presbyteri Cardinales obtinentes aliquem Episcopatum, & præsentem in Curia possint Suburbicarium Episcopatum Optare cum retentione prioris Episcopatus?

Q. 7. An Episcopi Cardinales possint relicta quam obtinent Suburbicaria Ecclesia aliam vacantem optare, & quatenus?

Q. 8. An quoad Optionem præferendus sit Cardinali antiquiori in Cardinalatu, antiquior in Episcopatu Suburbicario?

Q. 9. An licet & sine scrupulo possit Episcopus Card. Suburbicarius dimittere Ecclesiam quam obtinet, & aliam pro libito, optare, vel pro majoribus redditibus?

Q. 10. An Card. Episcopus Suburbicarius possit suo Episcopatu renunciare? & quatenus affirmative, An intelligeretur hoc ipso renunciare Cardinalatui?

Q. 11. An optans alium Episcopatum vacantem dimisso priori, teneatur ad restitutionem anticipatè exactorum ex redditibus prioris Episcopatus?

Q. 12. An valde fieret Optio à Cardinali occultè excommunicato, vel excommunicato tolerato?

C A P U T I I I.

De Officio, & Potestate Episcoporum Card.

Suburbicariorum.

Pag. 30.

Q. 1. Quodnam sit Officium proprium, & peculiare talium Episcoporum?

Q. 2.

- Q. 2. *Quodnam sit eorumdem Episcoporum, prout tales sunt, Officium, & speciale Munus in Romana Curia?*
- Q. 3. *Utrum tales Episcopi habeant in suis respectivè Episcopatibus Potestatem civilem, & temporalem?*
- Q. 4. *Utrum habeant integram Potestatem Ordinis, & Jurisdictionis, ordinariam ac Diocesanam?*
- Q. 5. *Utrum possint suam Potestatem tam Ordinis, quàm Jurisdictionis exercere in ipsa Urbe Roma?*
- Q. 6. *Utrum Romæ existentes possint suo Vicario vel alteri Sacerdoti in Diœcesi commoranti delegare Facultatem benedicendi Paramenta Sacra?*
- Q. 7. *Utrum possint pro suis Subditis Dimissorias ad Ordines concedere?*
- Q. 8. *Utrum Episcopi Ostien., & Sabinen. comprehendantur in Lege Constitutionis Alexanarinae de non dirigendis Dimissoriis, nisi ad Vicarium Urbis?*
- Q. 9. *Utrum Episcopi hi Cardinales possint Dimissorias pro prima Tonsura dirigere ad quemcumque Catholicum Episcopum?*
- Q. 10. *An si ipsi immediatè Sacram Ordinationem habeant in sua respectivè Diœcesi, possint suos Subditos ad Ordines promovere absque Indulto, & independentè à Vicario Urbis?*
- Q. 11. *An possint per alium Episcopum à se deputatum ordinare suos Subditos in propria Diœcesi?*
- Q. 12. *An possint immediatè per se ipsos Ordinare suos Subditos in proprio Palatio Romæ existente?*
- Q. 13. *An possint legere libros prohibitos?*
- Q. 14. *An Romæ existentes possint sibi eligere Confessarium non approbatum ab Ordinario Romano?*
- Q. 15. *An satisfaciant Præcepto de audiendo Missam in die festo omnes etiam extranei eam audientes in Sacello talium Cardinalium Romæ existente?*
- Q. 16.

- Q. 16. *An plures Missæ etiam in festis sollemnioribus possint celebrari in eorum Sacello Palatii Romæ existentis?*
- Q. 17. *Quænam Beneficia ii possint in suis respectivè Episcopatibus conferre?*
- Q. 18. *An possint ea Beneficia conferre, quando ipsi absunt à Curia Romana?*
- Q. 19. *An existentes in Curia possint conferre sine Concursu Ecclesiam Parochialem, quæ vacaverit in sua Diœcesi, & an possint Examen pro Concursu Romæ habere?*
- Q. 20. *Utrum Provisus de Beneficio ab Episcopo Cardinali in mense Apostolico, teneatur novam Provisionem deinde impetrare à Sede Apostolica?*
- Q. 21. *An ejusmodi Episcopi Card. possint subdelegare suis Vicariis, aliisque Sacerdotibus idoneis facultatem, quam habent à Tridentino dispensandi in aliquibus irregularitatibus &c. absolvendi à Censuris reservatis &c.?*
- Q. 22. *An possint concedere licentiam asseruendi SS. Eucharistiam in Oratorio, vel Ecclesia alicujus Conservatorii Puellarum, vel Confraternitatis &c.?*

CAPUT IV.

De Obligationibus talium Episcoporum Cardinalium. Pag. 70.

- Q. 1. *Utrum Episcopi Cardinales Suburbicarii teneantur ad Personalem Residentiam in suis respectivè Episcopatibus?*
- Q. 2. *An teneantur Visitare suas respectivè Diœceses?*
- Q. 3. *An teneantur Visitare Limina Apostolorum ad normam Sixtinæ Constitutionis?*
- Q. 4. *An teneantur constituere Vicarium Generalem in sua respectivè Diœcesi?*
- Q. 5. *An teneantur constituere in sua Diœcesi Suffraganeum, seu Vicarium in Pontificalibus?*

Q. 6.

- Q. 6. *An teneantur singulis annis Synodum congregare ad Præscriptum Tridentini?*
- Q. 7. *An teneantur suo Populo Prædicare?*
- Q. 8. *An teneantur aliquando Sacramenta per se ipsos ministrare?*
- Q. 9. *An teneantur Congregationes Sacrorum Rituum & Casuum in sua Diœcesi constituere?*
- Q. 10. *An debeant uti ea Institutione = Dei, & Apostolicæ Sedis Gratia Episcopus &c.?*

CAPUT V.

De Præminencia talium Episcoporum. Pag. 88.

- Q. 1. *Quanta sit horum Episcoporum Præminencia, & an redundet in ipsorum Ministros?*
- Q. 2. *An Episcopi Cardinales postulandi, vel potius eligendi sint ad Dignitates Inferiores?*
- Q. 3. *An Episcopi Card. speciale jus habeant circa electionem Rom. Pontificis?*
- Q. 4. *An ipsi cæteris Cardinalibus præcellant in Assistentia Summi Pontificis?*
- Q. 5. *An ad ejusmodi Episcopos spectet privativè Pontificem consecrare, & an Pontificis Consecrator is debeat esse, qui est Decanus Sacri Collegii?*
- Q. 6. *An specialibus Vestium Insignibus decorentur Episcopi Cardinales?*
- Q. 7. *An Decanatus Sacri Collegii spectet privativè ad Cæterum Episcoporum Cardinalium?*

Brevis notitia Suburbicariarum Diœcesum.
Sancti Episcopi ex talibus Episcopatibus.

pag. 93.

pag. 96.



DE EPISCOPIS CARDINALIBUS SUBURBICARIIS

QUÆSTIONES SELECTÆ.



INACTUM hæcenus Opus aggrediar ;
Morales etenim Quæstiones, Selectas
illas quidem, at non universas, quæ
ad Episcopos Cardinales Suburbicarios
pertinent in medium proferam, eas-
que pro viribus enodare institui .
Rem paucis capitibus complectar . Pri-
mo : agam de ortu, & initio talium,
Episcoporum, deinde de Electione &
Optione ad tales Episcopatus : Tertiò : De Officio & Potestate
talium Episcoporum . Quarto : De Obligationibus talium Epi-
scoporum . Postremo : de Præeminentia eorundem Episco-
porum : His annectam brevem de Suburbicariis Dioecesium
Notitiam . Opus, ut spero, si minus omni ex parte absolutum
(quod mihi non ausim tribuere), certe nec ipsis Episcopis
Cardinalibus, nec Romanæ Curiae omnino inutile continget .
Agens porro .

A

CA-

C A P U T I.

*De Ortu , & initio Episcoporum Cardinalium
Suburbicariorum .*

QUæres primò quinam sint , & quot Episcopi Cardinales ?
R. Episcopi Cardinales sunt Episcopi aliquot Urbi finitimi , qui ex Officio assident Pontifici , & simul cum Diaconis , ac Presbyteris constituunt sacrum Collegium S. R. E. Cardinalium , iique de præsentibus sunt numero sex , nempe , Ostiensis Veliterno unitus , Portuensis , Tusculanus , Prænестinus , Sabinen. , Albanen. Olim fuerunt *septem* accedente Episcopo Sylvæ Candidæ , seu S. Ruffinæ , qui per se stetit usque ad Calixtum II. circiter annum 1120. , quo tempore , *inquit Plat-tus* , cum illa Civitas crebris Barbarorum incursumibus disiecta , & incolis exhausta esset , adjuncta est ea Ecclesia Portuensi .

Quæres 2. An aliquando ex peculiaribus causis alii ex aliis Episcopatibus Episcopi Cardinalis nomen , & munus obtinuerint ? *R.* affirmativè , iique fuerunt Episcopus Reatinus , Tiburtinus , Nepesinus , & Veliterne nunc unitus Ostiensi , alii-que propè Urbem . Non defunt qui doceant inter Episcopos Cardinales adscitos etiam olim fuisse Archiepiscopum Pisanum , Episcopum Papiensem , Mutinensem , Parmensem &c. , verum ut optimè notat Card. Brancacci in suo erudito opusculo *de Optione &c.* adsciti quidem ii fuerunt ad Ministerium Pontificis , ut hodie adsciscuntur Episcopi , qui *Assistentes* nuncupantur , nunquam tamen , ut *S. R. E. Cardinales Episcopi* , siquidem ii , teste Panvino apud eundem Brancacci , semper fuere ex iis , qui proximioribus Urbi Episcopatibus præerant . Coeterum etsi peculiaribus causis ita exigentibus alii olim Episcopi præter septem illos , quos meminimus , inter Episcopos Cardinales fuerint

rint cooptati, cessantibus tamen iisdem causis ad pristinum Cardinalium Episcoporum numerum & qualitatem redditum est: unde post Leonem X. qui ut Bernardinum Carvajalem, & Guilelmum Brisonetam Episcopos Cardinales à Julio II. depositos in pristinum restitueret, duas Episcopales Ecclesias adjunxit *Reatinam* videlicet, & *Tiburтинam*, perduravit usque ad nostra tempora, septem, vel sex tantum Episcoporum, quos supra retulimus, numerus, ac Dignitas Cardinalitia.

Quæres 3. Unde nam factum fuerit, ut enumerati Episcopi Romæ finitimi, sint, & appellentur S. R. E. Cardinales? R. supponendum esse ex Bellarmino de Clericis lib. 1. cap. 16. Nomen hoc *Cardinalis*, primò impositum fuisse loco, & à loco derivatum ad *Personas*. Dicebantur enim tituli Cardinales quædam in Urbe Ecclesiæ principales, ubi Baptisma conferebatur: inde autem Presbyter, qui eam Ecclesiam regebat, dicebatur Presbyter Cardinalis. Pari ratione Diaconia Cardinales, erant, loca quædam principalia in Urbe; distincta juxta numerum regionum & qui in ea residebant *Diaconi*, dicebantur *Cardinales Diaconi*, ab Ecclesia videlicet, *Cardinali*, quam tenebant. Sic etiam postmodum dicti sunt Episcopatus Cardinales, & inde *Episcopi Cardinales* sex, vel septem illi, qui ad eligendum Pontificem una cum Clero Romano conveniebant, & eidem Pontifici à consiliis erant præter cæteros Orbis Christiani Episcopos. Hactenus ferme Bellarminus = . Ex quo pronum est colligere eam ob causam, & hac data occasione præfatos sex vel septem Episcopos coepisse appellari, & esse S. R. E. Cardinales, quia Episcopatus illi, quibus ipsi præerant dicti sunt *Episcopatus Cardinales*, nimirum, quia ex illis Episcopatibus frequentius ac præcipue Romanus Pontifex ascisceret sibi Episcopos ad Consilia, atque ad Ministerium sacram Functionum, & ex illis præcipue Episcopatibus accurrerent Episcopi ad electionem Rom. Pontificis.

4 *De Episcop. Cardinal. Suburbicariis*

Quæres 4. Quandonam, seu à quo tempore Episcopi sex vel septem Romæ finitimi cœperint vocari *Cardinales*? *R.* certum esse multo post quam Diaconis & Presbyteris tale illis nomen inditum; nam multo antea instituti erant Romæ Tituli & Diaconia quæ dicebantur *Cardinales*, atque inde Presbyteri & Diaconi Cardinales, non enim statim seu primis Ecclesiæ sæculis consuevere Pontifices ad ministeria sacrarum functionum, & ad Consilia hos præcipue Episcopos ad se vocare, ac proinde non statim, nec ab eo tempore quo Tituli, ac Diaconia per Urbis regiones distributæ sunt, ii etiam Episcopatus ut *Cardinales*, seu *Principales* designati fuerunt. Nihilominus exploratum etiam est ab octavo fermè sæculo ejusmodi Episcopos coepisse *Cardinalis* nomine insigniri, nam quamvis Casalius hoc referat ad tempus Honorii II. anno 1125., & novissimè Thomassinus p. 1. lib. 2. cap. 116. eidem suffragetur negans ante millesimum tales Episcopos *Cardinalis* appellatione fuisse condecoratos, tamen rectè notat Card. Brancacci communem sententiam esse contrariam; siquidem Episcoporum Cardinalium mentio fit sub Stephano IV. anno 769. apud Anastasium in ejus Vita, & Baronium anno prædicto.

Quæres 5. Quænam fuerint sacrarum functionum ministeria, in quibus Pontifices Romani præfatos Episcopos adhibebant? *R.* Præcipuum fuisse Ministerium Altaris, ut scilicet celebranti Pontifici, juxta Ritus quem in ordine Romano conspicimus deservirent ex *Brancacci*, deinde ut in Ecclesia Lateranensi, inquit *Plattus* (ubi Pontificia Sedes fuit usque ad Gregorii XI. reditum Avenione) singuli suis diebus per vices in ara maxima Sacrum peragerent modò præsentē, modò absente Pontifice. Ordo autem sic se habebat, ut Dominicus dies *Osliensi* tributus esset, proximus Episcopo Cardinali Sylvæ candidæ seu S. Ruffinæ, tertius *Portuensi*, reliqui deinde *Sabino*, *Prænestino*, *Tusculano*, *Albano*. Ecce ipsum Anastasii testi-

mo-

monium de nomine & Officio talium Episcoporum sub Stephani IV. = *Hic* (nempe Stephanus) *constituit, ut omni die Dominico à septem Episcopis Cardinalibus hebdomadariis, qui in Ecclesia S. Salvatoris observant Missarum solemnia, super Altare B. Petri celebraretur, & Gloria in exelsis Deo diceretur &c.* = Hinc mirabar cur Baronius ad annum Christi 1057. scripserit B. Petrum Damiani *titulo hæcenus inaudito* vocasse suos Collegas Episcopos Suburbicarios *Cardinales*, cum hujus denominationis ipsemet fateatur extare memoriam labente sæculo octavo; sed fortasse id causæ fuit ut vir tantus hoc ediderit, quia raro illi Episcopi ante annum millesimum appellabantur *eo titulo*, ac potius aliis titulis frequentissimè apud Vulgus distinguebantur; quod autem *rardè, parcè, ac minus frequenter* comparatè ad id quod frequentius, ac ferè semper contingit, id juxta vulgarem & communem loquendi modum, sæpius dicitur *non fieri, non factum esse*, uti ex profana & sacra litteratura fusè ostendit *Ullo a* Decad. 1. Reg. 4. in Sacram Scripturam.

Quæres 6. Quinam essent ii alii Tituli, quibus ejusmodi Episcopi appellabantur? R. plures fuisse; nam in primis appellabantur *Episcopi Lateranenses* ut apud Kirker in sua historia. Sancti Eustachii vetus quædam inscriptio confirmat. Item dicebantur *Episcopi Cooperatores, Hebdomadarii, & Collaterales*, ut ostendit Em. Card. Rasponi in sua Basilica Lateranen. lib. 1. cap. 3. ex Joan. Diacono in hist. de rebus Lateranen. item ab Anastasio IV. anno 1154. in quodam diplomate Archivii Lateranen. vocantur *sui Vicarii* in dicta Basilica. Item aliquando vocati sunt simpliciter *Episcopi Romani*, sicuti habetur in Chronic. Cassinen. lib. 30. cap. 30. apud Brancacci, Thomasinum, aliosque.

Quæres 7. An tales Episcopi, utpote Pontifici Assidentes, & Cardinales nuncupati, semper aliis Episcopis Cultu, vel Hono-

6 *De Episcop. Cardinal. Suburbicariis*

re præverint ? *R. negative* ex Brancacci, Platto, aliisque; nam multo tempore ejusmodi Episcopi nihil præcipui præ aliis Episcopis habuere, nec aliis præcedebant nisi essent antiquiores ordinatione, quod omnibus commune est. Quare Præeminentia supra ceteros Episcopos, ut notat Morinus de sacris Ordinatis. p. 3. exercit. 16. cap. 3., sive ex usu, sive ex Privilegio, sive ex Officio adepti sunt post Gregorium VII., & Urbanum II., nempe, sub finem sæculi undecimi.

Quæres 8. Utrum aliquis sit Præcedentiæ Ordo inter hos ipsos Episcopos Suburbicarios ? *R. sciendum esse quod Senior ratione suæ ordinationis hos inter Episcopos, teste Azorio tom. 2. l. 4. cap. 1., dicebatur Prior, deinde Decanus appellatus est; nam ut bene observat Cohellius, Decanus is dicitur, qui est præcipuus inter aliquos ejusdem Ordinis, vel Status. Hic porro jam ab antiquo aliis Suburbicariis Episcopis præcellebat, quod deinde Paulus IV. sua Constitutione sancivit decernens ut statim ac Episcopus Cardinalis Decanatum obtinuerit; is non solum aliis Episcopis Cardinalibus, sed aliis omnibus Cardinalibus etiam antiquioribus semper in quibuscumque sessionibus, & aliis actis publicis præcedat. Quare constat Episcopo Cardinali Decano competere Præcedentiam non solum respectu aliorum Cardinalium sed etiam respectu aliorum Episcoporum Cardinalium; at verò secluso Cardinali Decano, inter ceteros Episcopos Cardinales, ille præfertur, qui Prior Suburbicarium Episcopatum obtinuit; nam in Præeminentialibus inter pari dignitate decoratos locum habet regula, qui prior in tempore, potior est in jure. Dubitatum olim fuit an Prærogativa Præcedentiæ quam habet Decanus, illi obveniat ex Episcopatu Ostiensi vel ex Decanatu? Et quidem Pars affirmativa in favorem Ecclesiæ Ostiensis magnam habebat Præsumptionem tum quia ab antiquissimo tempore, ac certè post editam Paulinam Constitutionem ad nostram fermè*

mè ætatem Cardinalis *Decanus*, fuit semper Episcopus Ostiensis, tum quia Ecclesia Ostiensis pluribus insignitur Ornamentis: Nihilominus contrarium evincitur *ex Praxi* quam nuperis temporibus vidimus in Eminentissimo Cardinali Pignattelli, qui Decanatum non cum Ostiensi, sed cum Portuensi Ecclesia conjunxit, unde pronum est colligere Prærogativas Decanatus *per se* stare independenter ab Episcopatu Ostiensi. Coëterum valde congruum est ut qui est Sacri Collegii Decanus, idem sit Episcopus Ostiensis; nam Episcopatus Ostiensis magno semper in honore habitus est, eidemque proprium, ac peculiare est, teste S. Augustino epist. 165., ut ipsius Antistes Romanum Pontificem consecret, ac Pallio, quod est Archiepiscoporum Insigne, utatur ex Marci Pontificis instituto, ut testatur Damasus, & propterea felicis recollectionis Bened. XIII. constituerat in sua Bulla *Pastorale &c.*, ut *Ostiensis*, eidemque canonicè unita *Veliterna Ecclesia* Sacri Collegii futuro Decano optanda asservaretur.

Quæres 9. An præter Ostiensem coëteri etiam Cardinales Episcopatus habeant peculiarem aliquam, ac propriam Prærogativam specialis Honorificentæ? R. In primis omnes & singuli ejusmodi Episcopatus habent hoc peculiare, ut sint coëterorum in Occidente antiquissimi, & à primis nascentis Ecclesiæ incunabulis, imo non desunt, qui eos omnes a S. Petro Apostolorum Principe immediate velint institutos, quod majori cum fundamento videtur assertum de Episcopatu *Tusculan.*, & *Albanen.* ut observat Piazza in sua Hierarch. Cardinalitia. Præterea Portuensis ut unitus Episcopatu S. Ruffinæ id habuit olim proprium, ut Translyberinam Urbis regionem, Licaoniam insulam & Civitatem Leoninam jure Diocæsano sibi obstrictam possideret, & proinde in locis illis poterat, post Romanum Pontificem, solus ipse Episcopus Portuensis, ut Episcopus etiam S. Ruffinæ per Episcopatum unionem

8 De Episcop. Cardinal. Suburbicariis

nem Ecclesias, Altaria, Episcopos, & Moniales consecrare, Sacerdotes, & Clericos ordinare, visitare, jus dicere in Spiritualibus, & coetera omnia peragere, quæ alii Episcopi in suis Dioecesibus expedire solent, prout ex Pontificiis Constitutionibus ostendit Michael Lonigus in sua epistola ad Franciscum Card. Sfortiam, quæ extat apud Brancacci in suo Opusculo *de Optione &c.* Verùm ejusmodi Privilegii usus hodie penitus sublatus est, sive ex ipso non usu, sive ex Pontificia abrogatione. Præterea Albanen. Episcopus jus quoddam videtur olim habuisse assistendi Consecrationi Romani Pontificis; ait quippe Anastasius Bibliothecarius ad annum Christi 683. S. Leonem II. ordinatum fuisse à tribus Episcopis, idest, *Andrea Osiensi, Joanne Portuensi, & Placentino Veliternensi*, pro eo quod *Albanensis Ecclesia Episcopum minime habuit*, unde videtur ad Albanensem talis Assistentia de jure pertinuisse, dum dicitur in illius locum suffectus Veliternensis. Sabinensis etiam Episcopus suas peculiaries, easque valdè conspicuas habet Prærogativas, nam teste Viro Clar: Dominico Magri in sua ep. ad Card. Brancacci, Episcopus Sabinen. absente Pontifice coronat Imperatorem. *Quare*, inquit cit. Auctor, *Clemens V. annuens precibus Henrici Romanorum Regis, qui imperatoria petebat insignia*, cum ipse Viennensi Concilio detineretur eam provinciam demandavit *Arlondo de Palagrúa Sabinensi, Leonardo Albanensi, & Nicolao Osiensi Episcopis, nec non Francisco, & Luca Diaconis Cardinalibus*, quibus omnibus singula munia impertitus est. Ast in Consistorio maxima irrepsit disceptatio, quissnam eorum præferendus foret, allegante Osiense, quod cum Pontificem consecrare suum esset, ita & Imperatorem coronare: Sabinensis verò asserebat tanquam certum & evidens, quod in Coronatione Imperatorum, ipse Papæ proximior Imperatoriam coronam sustentaret, sicque sancitum fuit, Papæ decretante, ut Sabinensis illo fungeretur munere, cæterisque præf-

set,

set, ut refert Raynaldus ad annum Christi 1311. num. 6.

Quæres 10. Cur Sabinensis Episcopus non ab aliqua Civitate, vel Metropoli, sed à tota Provincia nominetur?

R. Rem hanc doctè, ac fusè tractari à Viro Cl. Dominico Magri in sua speciali hac de re dissertatione ad Card. Brancacci. Ex hoc igitur Auctore breviter, quoad potero, ac summatim reponam. Sciendum itaque est Tres olim in Sabina fuisse Episcopatus, nempe, Curensem, Foronovensem, Numentanum. Verum ob varios Barbarorum incurfus cum altera post alteram everfa, & redditibus spoliata fuerit Cathedralis Ecclesia; consilium iniere Romani Pontifices ut alteram successivè alteri unirent; atque uni eidemque Episcopo alteram, & alteram Ecclesiam regendas traderent, ut constat ex lib. 2. epist. 26; S. Gregorii Magni, qui Curensem seu S. Anthimi Episcopatum Numentano Episcopatui addixit, conjunxitque. Ultimus ex tribus relatis Episcopatibus, qui superstes alios duos auctoritate Pontificia complexus est, fuit Foronovensis; cujus ibi sita erat Cathedralis, ubi nunc Ecclesia S. Mariæ Novæ, vulgò *Vescovia*, sed Foronovensis etiam Civitas solo æquata cum fuerit, nec alia esset in Provincia Sabinen., seu tota, quod idem est, *Foronovensis*. Dioecesi Civitas, a qua denominaretur Foronovensis Episcopus, is propterea a Provincia nomen desumpsit, ac dictus est Episcopus Sabinen. Sic nostris temporibus, inquit cit. Magri, *evenit Episcopo Convenarum, vulgò, Cominges, in Gallia, in cujus districtu cum nulla exisset Civitas, inscribitur ab illa Oppidorum collectione, in quam accolæ paulatim convenere, illisque datus est Pastor, qui Gregem illum regeret*. Hinc habes, quod ex defectu Civitatis opportunè ad Episcopalem Dignitatem sustinendam Episcopus Foronovensis in Sabina Nomen sibi & appellationem a Provincia quæsierit. Neque obstat quod anno 1494. Alexander VI. ad preces Oliverii Card. Caraffa Episcopi Sabinen. Ecclesiam tunc Collegia-

tam S. Liberatoris in Oppido Malleani in Cathedralē, & Oppidum ipsum in Civitatē erexerit, unde nunc videatur Episcopus Malleanensis nuncupandus; nam ex eadem Alexandri Constitutione perspicuum est id factum ut Residentia Episcopalis tuto in loco esset, nec injuriis Facinorosorum exposita in agro Foronovensi deserto, & incolis destituto, uti antea exposita erat; non verò ut Malleano daretur proprius Episcopus, aut ab antiqua Foronovensi Cathedrali Episcopus omnino dimoveretur; nam Pontifex in ea citata Constitutione Sedem Episcopalem Malleani cum posuerit, non propterea Episcopum vocat Malleanensem sed *Sabinensem*, & in veteri Cathedrali Foronovensi statis anni temporibus a novæ Cathedralis Canonici decernit Missam & Vesperas celebrari. Accedit quod Leo X. de anno 1521. ægrè ferentibus, ac reclamantibus Sabinæ Oppidis quasi ipsis saltem in speciem ablata esset antiqua communis Cathedralis, eaque data esset Malleano, confirmavit quidem novam Malleani erectam Cathedralē, sed veterem pariter in pristinum decorem restituit, indeque divisa est Sabina in veterem ac novam, factumque jus Episcopo ut veteris ac novæ Sabinæ Episcopus appellaretur, ex Lucens. apud Ughel.

C A P U T I I.

De Electione, & Optione ad tales Episcopatus.

EXploratum est apud Eruditos varias olim in Ecclesia Dei eligendi & creandi Episcopos formas fuisse, variumque stylium; nam primò Apostoli auctoritate accepta a Christo Domino in sui locum Episcopos elegerunt, & crearunt, ex *Azor; Thomasin. aliisq.* Deinde scientibus, & non repugnatibus Rom. Pont. (cum jure possent, siquidem post Apostolos jus eligen-

di;

di; & creandi Episcopos ad Romanum Pontificem pertinuit: *ex Cap. omnes dist. 22.*) Clerus uniuscujusque Ecclesiæ Cathedralis, aliquando simul cum Populo, aliquando sine populo (non enim ideim semper mos, & usus ubique retentus est) Episcopum nominabant, designabant; eligeant &c. de qua re videatur cit. *Thomafinus tom. 2. lib. 2. cap. 1., & seqq.* apud quem cap. 11. reperies ex epistolis S. Gregorii recte illatum, consuevisse *per Italiam* Romanum Pontificem dare, & constituere *per se ipsum* Episcopum illi Civitati, seu Ecclesiæ Cathedrali, in qua a Clero & Populo non reperiebatur vir tanto muneri Par aut Idonens. Tandem ultimis hisce sæculis stetit penes Romanum Pontificem, atque hætenus stat jus conferendi Episcopatus, id enim sibi Pontifex reservavit, ut constet *ex Extravagant. ad Regimen Eccl.*, & ex Regula 2. Cancellariæ, quamvis non eodem semper modo hæc fiat ab eo Collatio; nam aliquando is Episcopatum confert nulla prævia electione, nominatione, aut Optione, & tunc ea Collatio ex jure Canonico dicitur *libera, & simplex Collatio*: aliquando confert præcedente Electione Canonicoꝝ ut moris est præsertim in Germania, & tunc ea Collatio dicitur *Confirmatio*, aliquando confert prævia Regum vel Principum nominatione & tunc ea Collatio dicitur *Institutio*. Demum aliquando confert prævia Optione quam facit Persona Privilegiata, & tunc ea Collatio dicitur *Provisio*, ut videre est apud Azor. tom. 2. lib. 3. cap. 29. q. 2., Thomafin. loc. cit. & Cœremonial. Rom. sect. 8. de Creatione Episcopi Cardinalis. His præmissis.

Quæres 1. An Episcopatus Cardinalitii Suburbicarii conferantur nulla prævia electione, nominatione; & Optione, vel prævia saltem Optione?

R. Distinguendum esse inter priora antiquissima Ecclesiæ tempora, inter Media, ac demum nostra hæc posteriora. Si antiquissima inspiciamus post SS. Petrum & Paulum aliosque

Apostolos usque ad tempora S. Gregorii I., immo & ad Caroli Magni, & Ludovici Pii Imperatorum, verosimile est ejusmodi Suburbicariis Ecclesiis Episcopos datos esse per Electionem Cleri, & Populi sive eligentis sive præcisè postulantis, ut per ea tempora in more positum erat teste *Thomasino* loc. cit, neque obstat, quod S. Hippolitus Martyr de anno Christi 229. dicatur apud Baronium a S. Callisto Pontifice Portuensis Ecclesiæ Episcopatu donatus; nam sensus esse potest quod tanto muneri parem Clerus Portuensis cum neminem reperiret, ipse Pontifex (ut mos tunc ferebat, teste eodem *Thomasino*) manus apposuerit, & opportunè ad limina Apostolorum ex Oriente adventantem Sanctissimum Virum Hippolitum Portuensi Ecclesiæ præfecerit.

Si verò *Media* consideremus tempora, quæ à S. Gregorio, vel à Carolo Magno effluxere usque ad tempora Eugenii IV., Pii & Pauli II., imo & Alexandri VI. crediderim consuevisse ipsos Romanos Pontifices liberè ac simpliciter nulla prævia electione, nominatione, vel Optione Episcopatus ejusmodi conferre Personis idoneis, sive eæ essent è numero Cardinalium, sive non essent, & siquidem numero Cardinalium eæ prius accenserentur, nihili intererat, sive essent ex Ordine Presbyterali, sive ex Ordine Diaconali. Accepimus quippe ex Historiis S. Bonaventuram cum adhuc non esset inter Cardinales cooptatus, Episcopatum Albanen. à B. Gregorio X. obtinuisse; & Joannem de Carvajal cum esset Diaconus Card. S. Angeli, a Pio II. Portuensi fuisse Episcopatu insignitum. Qua de re videatur Coeremoniale Roman. id plane contestans *Sccl. 8. de Creat. Episc. Card.*

Demum si novissima hæc quæ labuntur observemus tempora, Usus invaluit, ut ejusmodi Episcopatus conferantur a Pontifice prævia alicujus Cardinalis Optione, qua scilicet ipse sibi talem Episcopatum præligat. Initium habuit ejusmodi
 usus,

usus, inquit Ughellius tom. 1. Ital. Sac. in Episc. Sabinen. Episc. 55., sub Eugenio IV. anno 1431., quando Jordanus Card. Ursinus dimisso Albanen. Episcopatu transiit ad Sabinen., ex eo quippe factum per intervalla temporum ab aliis repetito, tandem jure consuetudinario receptum est, ut qui Priores venissent ad Purpuram sibi illud munus Episcopatus deligerent, quod ex alicujus decessu contigisset vacare. Accessit postremo Sixti V. constitutio *Postquam vetus &c.*, qua per legem sancitur, quod olim consuetudo invexerat, ibi enim conceptis verbis decernitur = *Cum aliquam ex sex Cardinalibus Ecclesiis, quibus Episcopi Cardinales præsent per Obitum, vel Translationem, aut aliis pro tempore vacare contigerit; antiquior quidem Card. Presbyter præsent, salvo cuique Episcopo Cardinali jure transeundi, ad eam dimissa priore, cui præerat, ut moris est, promoveatur =*

Quæres 2. An Modus obtinendi tales Episcopatus per optionem, conveniens sit?

R. Visus est olim Ven. Card. Bellarminus in litteris ad Clementem VIII. à se datis, non satis hunc Modum probasse; scripsit enim hæc præfato Pontifici = *Concilium Tridentinum disertis verbis affirmat peccare mortaliter eos omnes, ad quos quocumque modo spectat Episcoporum Promotio, nisi eos præficiendos curaverint, quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles, ipsi judicaverint, quæ est communis Doctorum Sententia: Expavi, fateor, cum his, terree in Sacro Consistorio, vidi ad Episcopatus Cardinalitios promoveri aliquos, qui vel ob nimiam Senectutem, vel ob nimiam corporis debilitatem, vel ob defectum Episcopaliū virtutum, tales erant, ut non modo non utiliores, sed vix utiles, vel apti ad regendas animas judicari possent = Hæc ille = Cui Clemens VIII. reposuit, nihil se quoad Optionem talium Episcopatum immutandum ducere, cum à Prædecessoribus suis, etiam post Concilium Tridentinum, res hæc examinata fuerit, & ita.*

14 De Episcop. Cardinal. Suburbicariis

Et ita constituta = Quod quidem satis superque est ne facile quispiam improbet, aut disciplinæ Ecclesiæ hunc morem minus consentaneum existimet; nam si aliquid ille habet incommodi, id tamen ex alia utilitate, pensatis ac libratis omnibus, compensatur. Præsertim cum Dioeceses talium Episcopatum, teste Card. Petra ad Const. 1. Pauli II., sint sub quadam habituali jurisdictione Episcopi Romani, unde Card. Vicarius Urbis pro tempore existens habet in illis *cumulativam quoad causas spirituales* & jus eandem cognoscendi *in gradu recursus*; immò, ut observat Urbanus VIII. in suo decreto edito 28. Novembris 1633., iis Episcopatibus ob vicinitatem idem Urbis Vicarius, absentibus eorum Episcopis, vel aliàs impeditis, commodè invigilare potest, & invigilat. Accedit ab ipso Urbano VIII. abundè provisum jam esse ne à provec̃ta Senectute aut nimia debilitate antiquiorum Cardinalium detrimentum aliquod Optio secum afferat, siquidem ille die 20. Augusti anno 1629. sancivit ac decrevit *ne ullus Cardinalium tam ex ordine Episcoporum, quàm ex numero Presbyterorum ad Ecclesiam Ostien., & Veliternen., sive ad inferiores aliàs Episcopales Ecclesias transferri, seu promoveri possit, qui propter corporis infirmitatem fuerit quomodolibet ad illas, & alias Episcopales functiones exercendas inhabilis* = De hoc autem decreto meminit Pax Jordanus, ac novissimè Illustrissimis Archiepiscopus Tria in suis notis, ubi agit de Card. Privilegiis apud Plattum.

Quæres 3. Utrum Diaconus Cardinalis antiquior possit ejusmodi Episcopatus optare?

R. Extat Sixti V. Constitutio, cujus initium est = *Postquam vetus ille Ec.* = in qua sequentes præscribuntur leges quoad Optionem Diaconorum Cardinalium ad ejusmodi Episcopatus = *Ubi post tres vacationes, tres ibidem ex ipsis Presbyteris Cardinalibus in Episcopos præfecti fuerint, tunc si quarta alicujus harum Ecclesiarum vacatio contigerit, excluso ea tantum*

tum vice antiquiore Presbytero, prior Diaconorum Cardinalium, qui Præsens fuerit, & in ætate legitima constitutus, vel si illo noluerit, vel nequiverit assumi, sequens Diaconus eisdem qualitatibus præditus, ad eam promoveatur = Hinc constat olim jus Diaconis Cardinalibus fuisse optandi certis in circumstantiis Episcopatus Suburbicarios. Verum re discussa tempore Clementis VIII. in Rota, sub dubio *An Privilegium Sixtinum Cardinalibus Diaconis concessum optandi Ecclesias Suburbicarias, quarta earum vacatione occurrente, adhuc tunc vigeret?* Non omnes convenerunt, sex nempe censuerunt fuisse Sublatum, vel suspensum: Coeteri putarunt adhuc vigere: sicque per pluralitatem votorum, conclusum fuit = *vel fuisse sublatum vel fuisse suspensum* = & sic servatum tradit ex Riganti Illustrissimus Archip. Tria = Iterum cum fuerit excitata hæc vetus controversia sub Clem. XI., per Congregationem particularem die 20. Martii 1715. unanimi consensu resolutum fuit = *Non competere Cardinalibus Diaconis jus Optandi, seu ascendendi ad sex Ecclesias Episcopales, sed tantum Cardinalibus Presbyteris* = eo fundamento, *quod dicta Constitutio in hac parte, non fuerit usu recepta*. Hinc patet non posse Cardinales Diaconos hos sex Episcopatus optare, uti apud Illustrissimum Tria latè prosequitur Clar. Riganti, & probat Praxis.

Quæres 4. An Presbyteri Cardinales absentes à Curia possint hosce Episcopatus optare?

R. Non posse hujusmodi Optionis jure uti quoscunque Cardinales sed qui fuerint præsentés in Curia, vel degerint intra duas dietas, ita refert Cl. Riganti, & habetur ex pluribus Pontificum Constitutionibus Pauli IV., scilicet, Sixti V., Clement. XII. &c. Addas quod Optio expleri debeat in Consistorio ipsi præsentibus approbante, & consentiente Rom. Pont., ex Sixti V. Constit. unde &c. Potest tamen Cardinalis præsens in Curia optare per Procuratorem, si domi infirmitate sit deten-

tus

tus ex decreto S. Pii V. die 15. Maij 1566. his verbis expresso = *Decrevit Sanctissimus, quod Cardinales presentes in Urbe, & domi infirmitate detenti possint optare, ac si essent in Consistorio, derogans Decreto si quod obstarat quoad hoc* = Limites principalem assertionem, ut ea non habeat locum si Cardinales absentes fuerint à Curia ex causa publica, & ex destinatione Romani Pontificis, in tali enim casu possunt Cardinales optare etiam si absentes, *ex Const. Clementis XII.*

Quæres 5. An Presbyteri Cardinales absentes ob Residentiam apud Cathedralē aliquam sibi commissam, habeant jus optandi has Suburbicarias Ecclesias vel mediatè per Procuratorem, vel *immediatè* per se ipsos transferendo se Romam?

R. Gravem circa hoc fuisse olim controversiam sub Clemente XI., qui rem expendendam, librandamque committere decreverat Romanæ Rotæ Auditoribus, vel aliis Romanæ Curiae Præsulibus, quando is, cujus intererat, ut à quavis litis specie abstineret, institit apud Pontificem ut sui ratione posthabita optio antiquiori ex Residentibus in Romana Curia deferretur. Deinde Benedictus XIII. de anno 1724. sua edita Constitutione, quæ incipit *Romani Pontificis* sancivit, atque decrevit Residentem Cardinalem antiquiorem actu in Ecclesia aliqua Cathedrali, ideoque à Curia absentem, posse optare Ecclesiam Ostiensem, ac Veliternen., & Decanatum per Procuratorem, si ipse ad Urbem venire nequiverit, easque assequi posse non secus ac si ipse præsens personaliter illas optasset. Verùm Clemens XII. de anno 1731. sua pariter edita Constitutione quæ incipit *Pastorale Officium &c.* declaravit nonnisi à Cardinalibus, *qui fuerint in Rom. Curia presentes tempore ipso Vacationis alicujus ex sex Cathedralibus Ecclesiis Suburbicariis, vel ab eadem Curia absentes ex causa publica, & destinatione Rom. Pontificis tantum, non tamen ex causa Residentiæ apud aliam sibi commissam Ecclesiam Optari posse* Ca-
the-

thedralem Ecclesiam Suburbicariam sic vacantem: nec Cardinales ab ipsa Curia absentes, præterquam in solo casu superius expresso, ad Optionem ejusmodi, etiam per Procuratorem ex eodem Collegio specialiter deputatum, admittendos fore &c. Propterea in præsentî rerum Statu Absentia à Romana Curia ex Causa residendi apud Cathedralē aliquam, non dat Jus Presbytero Cardinali antiquiori, vel alteri ex Episcopis Suburbicariis Optandi sive Ostiensem, sive aliam ex Suburbicariis Cathedralibus.

Quæres 6. An Presbyteri Cardinales antiquiores qui obtinent Episcopalem vel Archiepiscopalem aliquam Ecclesiam, si forte reperiantur ex legitima Causa Præsentēs in Curia, quando vacaverit una ex his Suburbicariis Ecclesiis, possint illam optare atque assequi, & simul priorem Ecclesiam sive Cathedralē, sive Metropolitanam retinere?

R. Mos iste, qui diu viguit optandi Ecclesiam Suburbicariam, & simul retinendi aliam Cathedralē, vel Metropolitanam Ecclesiam, quam forte antiquior Presbyter Cardinalis obtinebat, à quàmpluribus Viris piis semper non satis conveniens fuit existimatus. Hinc Cardinalis piissimus Fridericus Borromæus cum alteri præesset Ecclesiæ, nunquam potuit adduci ut Suburbicariam, quæ illi obveniebat ex ordine antiquitatis, optaret. Imo Summus Pontifex Urbanus VIII. in suo decreto Consistoriali 28. Novembris 1633. *Invaluisse, ait, hunc morem optandi, illum tamen à se non laudari, nec improbari: commendari verò Cardinales aliarum Ecclesiarum Episcopos, utpote Card. Borromæum piæ memoriæ, & alios, qui Optione hujusmodi abstinerunt* = Eminentissimus verò Cardinalis Franciscus Brancacci Episcopus Viterbiensis cum illi Suburbicaria quædam Ecclesia optanda proponeretur, rem prius sedulò, & exquisitè perpendere voluit integro hac de re conscripto Opusculo, in quo diligenter discutit. *An & quatenus*

licita sit Optio Suburbicarii Episcopatus cum retentione alterius Ecclesie ubi oporteat residere? & ibidem variis pluribusque argumentis hinc inde adductis, ad extremum hæc duo stabilivit, videlicet, 1. Tutè posse Cardinalem Ecclesiam Suburbicariam optare, eamque priori alteri Ecclesie super inducere; si prior ea Ecclesia adeò fuerit Suburbicarie proxima, ut moraliter cum antiquiori, continuata ~~esse~~ valeat, & non multum distans. 2. Non posse id licite facere, si una ita fuerit ab altera distrahta, ut pro utraque invisenda magnam pati debeat Episcopus difficultatem. Postremis autem hisce temporibus Felic. record. Clemens Papa XII. volens omnibus iis malis occurrere, quæ ex tali Optione possent provenire, sua Constitutione, quæ incipit: *Pastorale Officium*: declaravit, ac decrevit Cardinalem obtinentem aliam Ecclesiam non esse habilem ad optandam Ecclesiam Suburbicariam, nisi prius absolvatur à vinculo, quo tenetur alteri priori Ecclesie: Deinde habilitatum per factam absolutionem ab eo vinculo, posse quidem optare Suburbicariam Ecclesiam, sed quod spectat ad retentionem alterius prioris Ecclesie, sive in administrationem, sive alio nomine, id totum pendere ab arbitrio, & voluntate Summi Pontificis sedulo expendentis circumstantias, & necessitatem, vel utilitatem Ecclesie. En ipsa Clementis XII. Verba = *Si quando evenerit Cardinales Patriarchali, Primatiali, Archiepiscopali, vel Cathedrali Ecclesie Praefectos in dicta Curia ex legitima causa, aut Sedis Apostolicæ licentia praesentes tum reperiri, cum factus fuerit locus Vacationi alicujus ex sex Ecclesiis Suburbicariis hujusmodi, nostræ ac Romani Pontificis pro tempore existentis partes erunt animum sedulo advertere, & deliberare, dum absolventur à vinculo, quo priori Ecclesie tenentur ad effectum optandi, & assequendi Ecclesiam vacantem ex dictis Suburbicariis, utrum expediat eis concedere administrationis, seu alio nomine, retentionem alterius Ecclesie, cui an-*
tea

tea præerant, ac in primis utrum ambæ sint adeo propinquæ, ut Pastoralem curam utrique commode impendere, suumque ministerium rectè implere valeant = Quamobrem satis videtur provisum ne ex optione Suburbicarii Episcopatus ab eo, qui alteri præest Ecclesiæ detrimenti aliquid derivetur, & ad quæsitum superius factum respondendum est. Possè à tali Cardinali optionem fieri, servatis tamen servandis ex citata nuper Constitutione Clem. XII.

Quæres 7. An Episcopi Cardinales, qui jam uni præsunt Suburbicariæ Ecclesiæ, possint in circumstantia vacationis alterius Suburbicariæ Ecclesiæ, istam optare relicta priori?

R. Sciendum est antiquissimum fuisse morem per mille & ducentos continuos annos, teste Panvino de septem Urbis Ecclesiis cap. 3., & Platto cap. 2., ut suam Cardinalis quisque teneret Ecclesiam, nec Diaconus Diaconiam semel acceptam, neque Presbyter Titulum, neque Episcopus Cardinalis Episcopatum suum mutaret. Nunc non solum Diaconi Diaconias, Presbyteri Titulos, sed etiam Episcopi, quod majus est, suos Episcopatus Suburbicarios relinquunt, & alium Suburbicarium optant, cujus rei initium cum occasione Schismatis in Concilio Pisano quoquomodo sopiti necessitas induxisset, postea ut fit, suo veluti jure Jordanus Card. Ursinus, ut supra dicebam, de anno 1431. dimisso Albanen. Episcopatu, annuente Eugenio IV. transtulit se ad Sabinen. *pejssimo sanè exemplo*, inquit Ughellius tom. 1. Italiæ sacræ in Episc. Sabinen., *cum non adhuc Senatus mores admisisset, ut qui semel unus è sex, qui persunt Pontifici, fuisset electus, ad alium Episcopatum transfret.* Hic autem stylus optandi alium Episcopatum Suburbicarium dimisso priori, adeo superioribus proximis temporibus invaluerat, ut meritò Vn. Cardinalis Bellarminus de hoc conquereretur apud Clem. VIII., *intra paucos menses, inquit ipse, misera Albanen. Ecclesia quater mutavit Episcopos, & Ecclesia*

sex Cardinalitæ, quæ omnibus aliis dignitate præstant, cura & diligentia Pastoralis omnibus aliis cedunt; nam ut bene adnotavit Plattus Cap. 2. ob tam crebram mutationem, illud inesse solet incommodi, ut Cardinales Ecclesias sibi commissas non ferè ament, & curent tanquam proprias, quas nimirum putent se propediem relicturos. Huic etiam incommodo Pastoralis Clement. XII. providit Sollicitudo, etenim in præcitata sua Constitutione decrevit ut Cardinales qui unam ex prædictis Ecclesiis Suburbicariis obtinuerint; deinceps ad aliam, priore dimissa, ac Romano Pontifice approbante, *semel tantum transire possint*: salva tamen illis semper, atque illæsa facultate optandi prævia dimissione prioris, Ecclesiam Hostiensensem: Quare ex dictis habes Cardinalem Episcopum posse dimisso priori Episcopatu optare alium Suburbicarium vacantem, *at semel dumtaxat*; ita tamen ut etiam facta hac unica mutatione, ipsoque ab Albanen. V. G. translato ad Sabinen. adhuc habeat jus optandi Ecclesiam Ostiensem, si ipse fuerit antiquior Episcopus, eaque forte vacare contigerit.

Quæres 8. An in optione, & assequectione Decanatus, seu Episcopatus Ostiensis, qui regulariter cum Decanatu conjungitur, Cardinalis antiquior in Episcopatu Suburbicario, & junior in Cardinalatu præferendus sit Cardinali juniore in Episcopatu, sed antiquiori in Cardinalatu?

R. Affirmative: Quamvis enim de hoc olim orta fuerit controversia, nunc tamen lis omnis dirempta est, postquam Benedictus XIII. in sua Const. *Romani Pontificis*, & Clemens XII. in sua Const. *Pastorale Officium*, declararunt Antiquitatem inter Episcopos Cardinales præsentis non esse metiendam à tempore suæ Promotionis ad Cardinalatus honorem, sed à tempore eorum ingressus in Ordinem Episcopalem, ita ut Decanatus ejusdem sacri Collegii ad antiquiorem in ordine Episcopali, tametsi posteriorem in Cardinalatu per-

veni-

venire debeat. Hinc habes quare antiquior in Episcopatu Suburbicario etiam si junior in Cardinalatu præcedat aliis Suburbicariis Episcopis antiquioribus in Cardinalatu sed junioribus in Episcopatu. Habes etiam quod licet Cardinalis Diaconus ex Decreto Clem. VIII., transiens ad Ordinem Presbyteralem, eo ipso præcedat omnes Cardinales Presbyteros post se ad Cardinalatum assumptos; non ita Presbyter Cardinalis Episcopalem ordinem ingrediens, eo ipso alios Episcopos Cardinales post se ad Cardinalatum electos anteit, sed in loco posteriori subsistit; *nam antiquitas inter Episcopos Cardinales præcisè desumitur*, uti antea diximus, *ab ingressu in Ordinem Episcopalem.*

Quæres 9. An Episcopus Cardinalis possit dimisso priori Episcopatu Suburbicario, alterum Suburbicarium optare *licite, ac sine scrupulo*, nulla interveniente rationabili causa, ac merè pro libito, aut pro majori proprio commodo, vel proventu?

R. Videri quod non; nam Ven. Card. Bellarminus suis ad Clem. VIII. litteris multiplici ex capite id accusat; etenim *Translatio*, inquit, *Episcoporum secundum canones, atque usum veteris Ecclesiæ non debet fieri, nisi ob Ecclesiæ necessitatem, vel majorem utilitatem: neque enim institutæ sunt Ecclesiæ propter Episcopos, sed Episcopi propter Ecclesiæ. S. Gregorius, ut refert Joannes Diaconus in ejus Vita lib. 3. cap. 18. neque ipse ullum Episcopum ab Ecclesiæ sua ad aliam transfudit, neque ab aliis transferri unquam assentiri voluit. Præterea notum est ex Cap. Inter corporalia de Transl. Episc. Vinculum Matrimonii Spiritualis esse aliquo modo majus, quam vinculum Matrimonii corporalis, ac propterea non posse solvi, nisi à Deo, sive à Vicario Dei declarante voluntatem Domini sui. Quis autem credat velle Deum ut ob solum temporale lucrum, vel bonorem vinculum sancti hujus Conjugii dissolvatur? Præsertim cum*
id

id sine detrimento animarum fieri nequeat, ut experimentum ipsum docet: neque enim Episcopi Ecclesias diligunt, quas brevi se deserturos sperant, ut ad alias commodiores transcant: Hætenus Bellarminus.

Scio non deesse, qui ad ejusmodi difficultates evitandas docuerunt hos Episcopos Suburbicarios, nomine tenus esse Episcopos talium respectivè Civitatum, non autem Pastorali erga illas obstringi munere: sed perperam id omninò; nam ii sunt veri talium Civitatum Episcopi, & cum iis respectivè Ecclesiis spiritualis matrimonii vinculo colligantur: *ex Brancacci in dissert. de Optione*: Alii cum Hurtado de Resid. tom. 2. lib. 2. resol. 7. dixerunt hos sex Episcopos habere dumtaxat jurisdictionem delegatam à Papa, qui solus Ordinariam in iis Ecclesiis habet Potestatem, unde non esse mirum, si de loco ad locum illi, se transferant: verùm hæc etiam Opinio falsa est & ab omnibus exploditur.

Dicendum proinde. Non posse tales Episcopos merè pro libito, & sine ulla rationabili causa se licitè transferre de una ad aliam Ecclesiam vacantem; *Posse tamen semel ex causa aliqua spectantie sive ad necessitatem, sive ad utilitatem Ecclesiæ vel particularis, vel Universalis.* Hæc porro necessitas vel utilitas Ecclesiæ Universalis plerumque existit in Transitu de una Ecclesia Suburbicaria ad Ecclesiam Ostiensem:

Triplex est Positio triplicem habens partem: Probo primam partem, nempe: *id non licere nulla intercedente causa rationabili*; nam quilibet actus humanus ac deliberatus si consideretur in individuo, ex hoc ipso repugnat rationi, & habet rationem mali, prout docet S. Th. 1. 2. q. 13. art. 10., quod non sit ad debitum finem ordinatus, ergo illa voluntaria Mutatio Episcopatus facta mere pro libito, & non ordinata ad ullum rationabilem finem, non potest non repugnare rationi, & non habere rationem mali, Præterea sacri Canones omni-

no vetant fieri mutationem Episcopatus ex propria cujusquam voluntate *sine ulla rationabili causa*, ut constat ex Can. *Mutationes*, & Can. *Scias Frater* 7. q. 1., nec præsumendum est Pontificem in hoc ipso dispensare, & annuere, ut deordinatio in re tam gravi fiat, ac propterea illicitè pro mero libito ac sine rationabili aliqua causa Mutatio Suburbicarii Episcopatus à quopiam haberetur.

Probo secundam partem, nempe, *Possè semel hanc mutationem licitè fieri ex causa aliqua rationabili concernente necessitatem, vel Utilitatem Ecclesiæ sive particularis, sive Universalis, puta, si fuerit quis adeò Senex, ut minus commode valeat suæ Ecclesiæ inservire utpote ampliori, ac devotæ*, possit autem alteri tunc vacanti magis restrictæ, & ad quam facilius est iter, vel si ob peculiarem assistentiam Rom. Pontifici præstandam in Officio aliquo Rom. Curia expediret, ut Ecclesiæ magis Urbi propinquæ ille præset &c. Ratio est, quia in ejusmodi casibus adesset ex una parte canonica ratio mutandi Episcopatum, videlicet, *Utilitas, vel Necessitas Ecclesiæ*, & ex alia adesset licentia Pontificis qui, ut vidimus ex Constit. cit. Clem. XII., permittit Suburbicariis Episcopis *semel* transire de una ad alteram Ecclesiam.

Probo tertiam partem, scilicet, *quod Utilitas, vel necessitas Ecclesiæ universalis plerumque adsit in transitu ad Episcopatum Ostiensem*; nam Ostiensis Episcopatus plerumque ac regulariter vacat ex *Obitu Cardinalis Decani*, & consequenter aperitur tunc via, ut Seniori Episcopo Cardinali, ad quem suo veluti jure Decanatus devolvitur, etiam talis Episcopatus optio concedatur; est enim valde utile ac decorum Ecclesiæ Rom., & universali, ut qui futurus est Sacri Collegii Decanus, idem sit Episcopus Ostiensis, qui peculiaribus, ut inquit Clemens XII., gaudet prærogativis, ac præsertim illa, quod Cardinalis qui ei Ecclesiæ præest Pontificem Maximum solemniter

lemni ritu, pallio etiam adhibito, consecret; ac propterea adest iusta causa ut Senior ille Episcopus Cardinalis prævia dimissione prioris, *Ecclesiam Ostiensem* optet, nec in eo casu Rom. Pontificis deest assensus, siquidem expressè in cit. Const. Clemens XII. illum præbet.

Quæ verò opponebantur à Ven. Card. Bellarmino nostris assertionibus nullatenus adversantur, ut consideranti perspicuum est. Illud dumtaxat animadverto, existimasse Venerabilem illum Cardinalem vinculum matrimonii spiritualis, Episcopum inter & Ecclesiam, esse *de jure divino*, neque in eo posse Rom. Pontificem dispensare, sed solummodo declarare voluntatem Domini sui; Verum juxta recentiores Canonistas *Indissolubilitas talis vinculi* probabilius, tantum est *Juris Ecclesiastici*, atque idcirco potest in ea Pontifex ex iusta causa dispensare, imò non repugnat præscripta Consuetudo, qua *rationabili existente causa* hi sex Cardinales Episcopi intelligantur ab eo vinculo dispensati. Neque obstat quod idem Ven. Cardinalis addebat, Vinculum scilicet Matrimonii spiritualis esse aliquo modo majus, quàm vinculum Matrimonii carnalis, nam intelligendum id est, *non universaliter, & quoad omnia, sed secundum aliqua, nempe, secundum Characterem*, quem consecratio Episcopalis imprimit, siquidem Episcopus resuscitatus, deberet redire ad suam Ecclesiam, secus autem Vir ad uxorem: deinde per Matrimonium spirituale solvi potest carnale, non verò è contra; nam post matrimonium etiam carnale consummatum possunt Conjuges mutuo consensu Religionem ingredi, & in ea profiteri; qui autem Religionem semel professi sunt, non possunt deinde Matrimonium carnale contrahere, consequenter *quoad hæc, aliaque similia* Vinculum spirituale majus ac fortius est quam carnale, non autem *quoad hoc*, ut nequeat auctoritate Pontificis *ex iusta causa* dissolvi etiam si fuerit per consecrationem consummatum.

Vid.

Vid. Reiffenstuel h. t. §. 1. num. 14. 15. & 16., aliosque Canonistas.

Postremum quod idem Cardinalis addebat de detrimento resultante in Ecclesias respectivè, ob mobilitatem Episcoporum, qui propterea erga illas tanquam à se deferendas parum, aut vix amore afficiantur, vim enimvero aliquam præferunt; sed huic incommodo satis videtur provisum per citatam Clem. XII. Constitutionem, qua semel dumtaxat permittitur transitus de una ad aliam Suburbicariam Ecclesiam servato tamen semper jure transeundi ad Ecclesiam Ostiensem; in quo si quidquam adhuc particulari Ecclesiæ minus opportunum contingat, suppletur sanè & compensatur ex utilitate, quæ in Romanam universalem Ecclesiam redundat, cui quam maxime expedit, ut Cardinales specialibus gratiis, & specialibus petantur Privilegiis.

Habes proinde *Non licere ex mero libito, vel ex sola causa majoris emolumenti, aut majoris Commoditatis de una ad alteram Suburbicariam Ecclesiam se transferre*, sed requiri causam aliquam rationabilem spectantem ad utilitatem aut necessitatem Ecclesiæ sive particularis, sive universalis.

Quòd verò Ughellius unius meminerit ex Cardinalibus, qui ob majorem reddituum copiam de uno ad alterum Suburbicarium Episcopatum se transfulerit sciente, nec prohibente Pontifice, nihil refert; nam illa major reddituum copia fuit fortasse mera Occasio, non autem finis talis Translationis, siquidem, ut bene agebat in suo Parocho instructo P. Paulus Segneri cap. 3. = *Non si dice che punto agli emolumenti terreni non corra l'occhio, mentre anzi, dove è più di fatiche, però appunto s' assegna più di stipendi, perche vaglian di stimolo ad accettarle, ma vuol essere l'occhio sinistro, non l'occhio destro: sicche gli Emolumenti non sieno mai fine d' accettare le Cure (di-
cas etiam nec optandi Episcopatum), ma sieno spinta, d. se*
D
son

26 *De Episcop. Cardinal. Suburbicariis*

son fine, non sieno mai il Principale, ma l'accessorio = . Quare ex allato ab Ughellio exemplo non inferendum est licere translationem seu optionem ob finem temporalem reddituum, & præsumendum est Reditus fuisse aliquando nonnemi incitamento, ut is majores labores, & majorem Ecclesiæ utilitatem appeteret: juxta *Cap. Consultat. dist. 74.*

Quæres 10. Utrum Cardinalis Episcopus Suburbicarius possit huic Episcopatu renunciare? & quatenus affirmativè utrum intelligeretur *hoc ipso* renunciassse Cardinalatui?

R. Ad primum dubium. Regula est generalis omnibus per se loquendo licere Beneficia resignare juxta causam intercedente, nisi specialiter prohibeantur, quia cuilibet, etiam Summo Pontifici, datum est suo Juri sponte cedere; Cum autem nullibi prohibeatur his Suburbicariis Episcopis Episcopatum ejusmodi, interveniente juxta causam, renunciare, sequitur quod possint se tali Episcopatu abdicare. Verum tamen est ad valorem hujus resignationis requiri consensum Romani Pontificis, nam cap. 4. de Renunc. sub pœna excommunicationis prohibetur ne beneficiales Resignationes fiant sine auctoritate legitimi Superioris, qualis est respectu Episcoporum Cardinalium Summus Pontifex: Hinc B. Petrus Damiani in litteris à se datis ad Nicolaum II. quamvis clarè & expresse cesserit omni jure Episcopatus Ostiensis & Cardinalatus, tamen quia Pontifex huic renunciationi consensum præstare noluit, vim & effectum ea renuntiatio nullum habuit. Secessit ille quidem consequentibus temporibus sub Alexandro II., & eodem permitte in Eremum, sed ut notat Pagi in Breviar. Histor. Episcopalem curam atque onus retinuit. Quanquam ipse potius sub Nicolao II. existimarim Sanctum Virum non renunciassse Episcopatu, sed simplicem fecisse illius dimissionem; simplex autem *dimissio*, non habet vim *resignationis*: ex Rebuff. in Tract. de pacific. Possess. n. 170.

Ad

Ad alterum verò dubium utrum Cardinalis Episcopus renuncians Episcopatum, intelligatur *hoc ipso* renunciare Cardinalatum! videtur quod sic: 1. quia connexorum eadem est Ratio; cum autem Episcopatus Suburbicarius suapte natura connexus sit Cardinalatui, sequitur, quod resignans talem Episcopatum, hoc ipso resignet Cardinalatum. 2. quia Cardinales distribuuntur in tres Gradus, nempe, Episcoporum, Presbyterorum, & Diaconorum; cum autem renuncians Episcopatum non sit amplius in ullo ex his gradibus, siquidem non est amplius Cardinalis Episcopus, nec Card. Presbyter, aut Card. Diaconus, sequitur non esse amplius Cardinalem. 3. quia ex Reg. Jur. 42. in 6. *Accessorium naturam sequi congruit Principalis* = Atqui dignitas Cardinalitia est quid accessorium tali Episcopatu, ergo debet sequi naturam, & conditionem illius, ac propterea resignato eo Episcopatu, intelligitur hoc ipso resignatus Cardinalatus.

Nihilominus contrarium verum est. Nam Dignitas Cardinalitia *de per se stat*, & tanquam propria virtute subsistit independenter ab Episcopatu, Titulo, & Diaconia. De facto cum Pontifex aliquem pronunciat Cardinalem in Consistorio, & Decretum facit, quo auctoritate sibi à Deo tradita illum creat Cardinalem, tunc virtute talis Decreti illico efficitur Cardinalis, etiam si nec Titulum, nec Diaconiam, nec Episcopatum, nec Insignia receperit, ut pluribus firmat Clar. Riganti de Prot. Dissert. 3. n. 61. & Card. de Luca in *Relat. Cur.* disc. 5. à num. 10. Consequenter non *hoc ipso* quod quis renunciat Episcopatum Suburbicarium, renunciat etiam Cardinalatum. Accedit quod gratis etiam dato Cardinalitiam dignitatem non subsistere sine tali Episcopatu, adhuc non verificaretur id quod negamus; nam regulariter renuncians Episcopatum, renunciat quidem *loco*, non autem *loco* & Ordini, seu *Dignitati*, idest, renunciat Curæ, Officio, seu Admini-

strationi Episcopali, retinet tamen Titulum, & Dignitatem Episcopalem; ac proinde Cardinalis renuncians Episcopatui Suburbicario, intelligeretur quidem renunciassse Curæ, & Administrationi illius Episcopatus, attamen retineret *Titulum*, & *Dignitatem* Cardinalis Episcopi.

Neque obstant opposita: Non primum quia Connexorum eadem est ratio quando Connexio inter extrema est Convertibilis, secus quando ita non est. Jam verò in casu non est convertibilis, nam licet Episcopatus Suburbicarius nequeat stare sine Cardinalatu, tamen Cardinalatus potest ac de facto stat sine tali Episcopatu. Non secundum; quia verum est Cardinales distribui in tres Gradus, seu Ordines, attamen actualis distributio non est essentialis dignitati Cardinalitæ, quæ in priori ad actualem hanc distributionem subsistit, ac perfectè dicitur Cardinalis etiam ille, qui adhuc non censetur inter Diaconos, Presbyteros, vel Episcopos. Non tertium, quia Dignitas Cardinalitia *specificativè* habet quidem figuram accessorii respectu talis Episcopatus, verè tamen, & propriè accessorium non est, nam ea principaliter consideratur à Jure, & propria virtute subsistit, unde non sequitur naturam & Conditionem Episcopatus, ut rectè notat *Phæbeus* ad hanc Regulam *juris* 42. Habes proinde quod Episcopus Cardinalis possit renunciare suo Episcopatui, & quod in ea hypotesi ipse esset, ac diceretur non Diaconus Cardinalis, non Presbyter Cardinalis, *sed Episcopus Cardinalis, qui renunciavit Episcopatui*.

Quæres 11. Utrum Cardinalis Episcopus optans novum Episcopatum, si exegerit Pensiones agrorum spectantes ad mensam Episcopatus dimissi, teneatur ad restitutionem anticipatè exactorum?

R. De hac re agit Cohellius in Notit. Card. cap. 16. Privil. 41., & loquens in terminis de Titulis Cardinalitiis docet in una Romana pecuniaria 13. Februarii 1626. fuisse decisum.

coram Durano, quæ impressa est decis. 20., *dividendas esse has Pensiones prout temporis inter dimittentem, & Optantem quia Optans novum Titulum* (idem dic. de Episcopatu) *desinit esse Titularis Tituli dimissi.* Quoad fructus verò pendentes, & inexactos possent transactionem aliquam inire dimittens, & Optans sine Simonia; nam dubium est ad quem, & quomodo, ii spectent: Pactum autem de re dubia non est Simoniacum, licet Simoniacum esset, si iniretur de re certò ad alterum pertinente.

Quæres 12. Utrum si, quod absit, Cardinalis aliquis fuerit excommunicatus, etiam occultè, vel toleratus, vel ignorans suam excommunicationem, validè optet Episcopatum Suburbicarium?

R. Videtur quod non: quia Excommunicatus quicumque, & quomodocumque ille sit incapax est, & inhabilis ad quodcumque Ecclesiasticum Beneficium, seu Dignitatem, prout docet Glossa communiter recepta in *Cap. penult. de Clerico Excommunic.* Dicendum tamen est cum distinctione. Vel enim Cardinalis optaret cum actuali acquisitione novi Episcopatus, vel optaret seu potius acceptaret Optionem differendo executionem seu permutationem usque ad tempus obtentæ absolutionis! Si primum: Invalidè optaret; nam interveniret acquisitio novi beneficii, cujus Excommunicatus incapax est: Si secundum, validè optaret; nam talis optio, ut bene expendit *Moneta de Opt. cap. 4. quæst. 3.*, non esset Collatio vel acquisitio beneficii seu Episcopatus, quorum Excommunicatus incapax est, sed esset simplex declaratio voluntatis & consensus ad novum Episcopatum. Notat tamen Suárez de Cens. disp. 13. sect. 1. n. 19. In tali casu ejusmodi factæ Optionis petendam & obtinendam esse absolutionem intra terminum concessum ad optionem cum effectu faciendam, alioquin Jus optandi ad alium devolveretur: Intelligas, si non ignoraretur Excommunicatio omninò.

CA.

C A P U T I I I.

*De Officio, & Potestate Episcoporum
Cardinalium Suburbicariorum.*

IN quolibet Episcopo tria potissimum considerantur *Ordo*; videlicet, *Officium*, & *Potestas*. Jam verò *quoad Ordinem*. Hi sex Episcopi Cardinales planè conveniunt cum cœteris aliis Episcopis, habent quippe verum *Ordinem*, & *Characterem Episcopalem*, ac verum cum suis respectivè Ecclesiis *Spirituale Matrimonium* contrahunt, ita ut si non fuerint consecrati, quando Episcopatum optant, illud consument *ipsa Consecratione*, si verò fuerint aliàs consecrati, illud consument *adepta Possessione*: ex *Vasquez de Ord.* disp. 141. num. 10. *Quoad Officium autem*, & *Potestatem* discrepant in nonnullis cum aliis Episcopis, & quædam habent propria, ac peculiariora: Propterea.

Quæres 1. Quodnam sit *Officium proprium*, & *Peculiare* talium Episcoporum? *R.* Coalescit eorum *Officium* ex communi cum aliis Cardinalibus, & communi cum aliis Episcopis: Commune habent cum Cardinalibus, ut ipsorum sit *Summum Pontificem* eligere, eidem perpetuò assistere, eundemque in regenda Ecclesia universa consilio, & industria adjuvare: Commune habent cum Episcopis, Gregi sibi commisso ita præesse, ut non multò secus, inquit Plattus *cap. 4.*, ac si Episcopi non Cardinales essent, sedulam navent operam juxta *Trid. sess. 5. cap. 2. de Reform. Primò*. In Cultu divino, & Christiana Religione augenda, & conservanda: Deinde in procuranda suarum Ovium Salute, salubria suppeditantes pabula, arcentes corruptelas & vitia, denique veros se exhibentes animarum Pastores. Et sanè tanto impensius ejusmodi

modi Episcopos augendæ & conservandæ Christianæ Religioni in suis respectivè Episcopatibus vacare oportet, quantò eorum respectivè Civitates ac Dioeceses olim amplæ, ac frequentissimæ, nunc infrequentes sunt, ac tenues, iisque propterea Viris non valdè abundant, qui Populum ad Pietatem informant, & bonis artibus, institutisque Christianis Plebem instruant. Accedit sacros Fidei Quæsitores illinc abesse, unde non semel factum est, ut errorum latentes Magistri, qui superseminarent zizania in iis detecti fuerint. Enimverò ne recentiora commemorem: narratur apud auctarium Ughellii, Eminentissimum Cardinalem de Albergatis *Ludovisi nuncupatum*, Episcopum Sabinen. detexisse nefarium hominem in Oppido *Cottanelli* hæresibus conspersum, totique Provinciæ exitialem, qui locorum asperitate Curia impervius perniciofa dogmata spargebat, & securus incautos à recta in Deum Fide conabatur abducere. Adeo verum est sollicitudinis hac in re, vigilantiaque plurimum iis Episcopis inesse oportere.

Quæres 2. Quodnam sit eorumdem Episcoporum, pro ut tales sunt, *Officium*, & *speciale Munus* in Romana Curia?

R. Olim, ut diximus, præter assistentiam Romano Pontifici in gravioribus Ecclesiæ negotiis *Munus speciale* ipsorum erat per hebdomadæ dies in gyrum apud Basilicam Lateranensem Missam celebrare. Præterea consequentibus temporibus nempe sub Alexandro III. admissi fuere ad electionem Summi Pontificis; nam antea, ut docet Baron. ad annum Christi 1130., non eligebant, sed tantum habebant facultatem acceptandi, vel rejiciendi electum: Nunc vero abolita ea facultate Par cum aliis Cardinalibus jus Electionis habent: *En primum*. Pontifici Maximo pro Christiana, Ecclesiasticaque retuenda, augendaque præ cæteris Cardinalitii Ordinis præstò sunt. *En alterum*. His accedit eorum esse Partes in iis Solemnioribus anni Festivitatibus, in quibus Pontifex publicè ad
aras

32 *De Episcop. Cardinal. Suburbicariis*

aras operari non consuevit, Pontificali ritu Sacrum peragere in Sacello Apostolico, nimirum die Epiphaniæ, Feria V. in Cœna Domini, die Ascensionis, Pentecost. & Omnium Sanctorum. Suppleant etiam ipsi Vices Pontificias in gravioribus illis, ac celebrioribus functionibus, quibus interdum Summus Pontifex vel aliis curis distentus, vel infirma valetudine impeditus cogitur abstinere: Enimvero vidimus de anno 1699. ineunte magno Jubilæo Episcopum tunc Portuensem Emmanuelem Card. Bullonium portam auream Basilicæ Vaticanæ referasse pro Innocen. XII. ægrotante: item de anno 1737. Episcopum tunc Prænestinum Thomam Card. Rufo pontificaliter Missam celebrasse in Solemni aliquorum Sanctorum Canonizatione pro Clemente XII. senio jam gravi: item pluribus disjunctis annis Episcopos Prænest., Sabinen., Tusculan. Cardinales amplissimos in Festo Corporis Christi Venerabilem Eucharistiam è Sacello Pontificio religioso præeunte agmine ad Vaticanam Basilicam circumtulisse pro Sanctissimo Domino Nostro BENEDICTO XIV. extra Urbem degente. Quare perspicuum est grave admodum ac singulare esse Episcopi Card. Suburbicarii, quâ talis, in Romana Curia Officium, atque Munus.

Quæres 3. Utrum tales Episcopi habeant in suis respectivè Civitatibus, ac Diocesis Poteſtatem civilem ac temporalem?

R. Ex Card. de Luca in Relat. Cur. disc. 41. Episcopos Sabinen. Albanen. Prænestinum, ac Tusculanum habere in suis respectivè Civitatibus ac Diocesis jurisdictionem tantum *in spiritualibus*: Portuensem habere etiam aliquam *in temporalibus*, eam tamen de facto exiguam esse, ex defectu subiecti, videlicet, ob infrequentiam incolarum in loco. Ostiensem verò ac Velitern. ex eodem Card. de Luca p. 1. de Judiciis disc. 47. habere temporalem quoque jurisdictionem in Civitas Ostien.

Ostien. & Velitern. quarum est Gubernator, atque ut talis tres recipit instantias; ait de Luca, duas in ipsamet Civitate, tertiam in Urbe ubi Cardinalis Ostiens. & Velitern. Tribunalis non infimæ notæ figuram obtinet, cui ipse præest vel per se ipsum, vel per suum Auditorem ita ut civilem hanc suam & temporalem jurisdictionem exercere possit in ipsa Urbe Roma: Ex de Luca loc. cit. relate, nimirum, ad suos subditos Ostien. & Velitern., in quos merum & mixtum Imperium habere docet Ughellius. Notat autem Glossator Ughellii = *Ius illud mixti Imperii in Civitate tantum Velitrensi possideri ab Episcopo Velitern.* = Quo verò primùm tempore cæperit, ignotum. Primus, qui se offerat in actis consistorialibus auctus hoc civili Veliternum dominio, est Alexander Card. Farnesius anno 1580. die 5. Decembris = ita Lucentius: At ex Bulla Pauli III. sub datum Romæ anno 1538. 17. Kalend. Junii constat jam antea ab Alex. Farnesio Patruo hanc jurisdictionem Episcopis Veliternens. traditam, quam deinde ad instantiam Joan. Card. Moroni S. Pius V. confirmavit, ut patet ex Bulla sub Dat. Romæ 28. Julii 1570. addita excommunicationis pœna iis Judicibus, qui hanc auderent perturbare jurisdictionem. Cum autem Sixtus V. edita Bulla hoc temporale Episcopis Veliternens. dominium abrogasset, illud eisdem restituit ad instantiam Alphonsi Gesualdi Gregorius XIV., ut satis liquet ex ejus Bulla sub dat. Romæ 23. Martii 1591. Quod subinde novis Bullis pluries confirmarunt sequentes Pontifices, & novissimè ad instantiam Caroli Card. Medicei Innocentius X. amplioribus clausulis sub Dat. Romæ 1. Octobris 1662. = Hactenus Ughellii Glossator. Illustrissimus Archiepiscopus Borgia in sua erudita Hist. Velitern. sec. 16. refert primordium temporalis hujus jurisdictionis in Episcopo Ostien. & Velitern. ad tempora Pauli II., qui Civitatem Velitern. a Potestate, seu Regimine Pop. Romani postquam exemerit, eam Protectioni, ac provisionali gubernatori

nationi sui Episcopi commisit. Porro quod ab initio simplex fuit Protectio, & provisionalis Gubernatio, successu temporis in amplam & stabilem excrevit jurisdictionem pluribus Summorum Pontificum diplomatis, atque Indultis munitam, ut aiebat Ughellii Glossator.

Quæres 4. Utrum tales Episcopi habeant integram Episcopalem Potestatem tam Ordinis, quàm Jurisdictionis ordinariæ ac Dioecesanæ in suis respectivè Episcopatibus?

R. Videtur quod non: 1. quia ipsi, ut docet Card. de Luca de judiciis disc. 47., sunt veluti tot Vicarii particulares Episcopi Romani in Territorio Episcopatus Romani, eodem modo quo intra ipsam Urbem sunt in tribus Patriarchalibus Basilicis Archipresbyteri Cardinales. 2. quia Cardinalis Urbis Vicarius est Judex Ordinarius in talibus Episcopatibus, habet Jus cognoscendi causas in prima Instantia cumulativè cum ipsis Episcopis Suburbicariis, ita ut sit locus præventioni inter Card. Urbis Vicarium, & Ordinarium illius Episcopatus, sicuti etiam idem Vicarius habet Jus cognoscendi causas in gradu recursus, ut appositè expendit Card. Petra ad Constit. 1. Pauli II. unde videntur ejusmodi Episcopi non habere veram & propriam jurisdictionem Episcopalem in spiritualibus. 3. quia S. Linus, & S. Cletus erant quidem Episcopi Romani & Adiutores S. Petri, sed nullam habebant ordinariam jurisdictionem in Urbe Roma, ergo similiter tales Episcopi Suburbicarii sunt quidem etiam ipsi Episcopi Romani, & Coadiutores Pontificis Romæ in parte sui Districtus, sed nullam ibi habent ordinariam jurisdictionem in spiritualibus, ad summum *delegatam* in variis casibus.

Nihilominus contrarium omnino certum est; nam in primis ii verè consecrantur & recipiunt manuum impositionem juxta ritum à Christo institutum, & quidem non absolute, sed *ad titulum* suæ respectivè Ecclesiæ cum qua spirituale con-

conjugium ineunt , undè non solum habent veram & integram Ordinis Episcopalis Potestatem , sed sunt etiam verè Episcopi ac Sponsi talis respectivè Ecclesiæ . Deinde habent sibi à Romano Pontifice assignatos certos subditos , ac certos fines dismembratos , ut ita loquar , à Diœcesi Romana , in quos & intra quos veluti in materiam sibi à Rom. Pontifice applicatam valent exercere potestatem illam activam *jus dicendi* , quam jure divino unusquisque Episcopus accipit in sua Ordinatione , ut docet cum aliis Vasquez in 3. p. tom. 4. disp. 140. num. 41. , & consequenter verè habent jurisdictionem Episcopalem , quamvis in actu secundo nonnihil , ut infra dicam , à Rom. Pont. (cujus est actuale jurisdictionem Episcoporum augere vel imminuere) restrictam & coarctatam : Hinc possunt ipsi sicuti alii Episcopi ex vi Ordinis in sua respectivè Diœcesi Consecrare Ecclesias , conferre Ordines , & Sacramentum Confirmationis , solemniiter benedicere &c. ex vi autem *Jurisdictionis* Ferre leges & statuta , cognoscere & decidere omnes causas ad Forum Ecclesiasticum pertinentes , Convocare Synodum , visitare Diœcesim , exigere Procuraciones in eadem Diœcesis visitatione , & alia pertinentia ad utramque legem diœcesanam & Jurisdictionis .

Neque obstant adducta in contrarium . *Non primum* ex auctoritate Card. de Luca , nam veneror , ut par est , hujus docti Jurisconsulti placitum , sed ejusdem tanti Viri pace dixerim , hac in re ipsum egregie hallucinari : Absit quippe ut sentiam ejusmodi Episcopos meros esse Vicarios Romani Episcopi , atque eo se modo habere , ac se habent relatè ad suas Basilicas Cardinales respectivè Archipresbyteri ; etenim exploratum est Archipresbyteros Basilicarum non obligari vinculo de se perpetuo ad curam animarum retinendam , sicut ad hoc obligantur omnes , & etiam hi Suburbicarii Episcopi : deinde iidem constituti sunt à Romano Pontifice per

distributed diœceses intra districtum Urbis non ut simplices Vicarii, sed ut veri Principes, qui suam singuli diœcesim regant cum dependentia tamen ad supremum Romanum Pontificem. *Non obstat secundum*, nempe, quod Cardinalis Vicarius Urbis sit Iudex ordinarius talium Episcopatum, & aliquam in iis jurisdictionem exerceat; nam, ut opportune adnotavit Em. Card. Petra ad Const. 1. Pauli II. n. 9., Vicarius Urbis non habet totam jurisdictionem ordinariam, & Diœcesanam in ejusmodi Episcopatibus, sed quamdam jurisdictionem ordinariam in certis casibus, nec potest circa alios se intromittere ex motivo, quod Episcopatus sit *intra Districtum*: Deinde Potestas Ordinaria, quam ibi Vicarius Urbis exercet, reservata illi fuit in erectione talium Episcopatum, ut remaneret Urbis Districtus sub Diœcesi Romana in certis casibus in signum antiquæ subjectionis & Prærogativæ Ecclesiæ Romanæ à qua dismembrati fuerunt ejusmodi Episcopatus; unde probat quidem ea Potestas tales Episcopatus esse sub quadam habituali jurisdictione Episcopi Romani, & esse illic reservata aliqua jura immediata Episcopo Romano in signum antiquæ subjectionis; at nequaquam probat eos non esse *Territorium separatum*, nec qui ibi præsunt Episcopos, non esse veros ac proprios talis Territorii Episcopos constituta sibi Diœcesi ac Territorio ex Diœcesi ac Territorio Episcopi Romani. Vide: *Petra loc. cit. & infra*.

Denum *non obstat tertium* quod addebatur de SS. Lino & Cleto, nam dispar omnino ratio est circa illos duos Episcopos Romanos, & hos Episcopos Suburbicarios pariter *Romanos* olim nuncupatos; illi quippe duo Episcopi, teste Vasquez de Ord. disp. 241. cap. 1.; non fuerant ordinati tanquam proprii Episcopi Romanorum, & tanquam ad propriam Ecclesiam Romanam, siquidem tunc S. Petrus Episcopus Romæ erat, duo autem Episcopi ejusdem Civitatis simul.

mul esse non possunt, sed ordinati erant *absolute sine propria Ecclesia* ad hunc tantum finem, ut S. Petro Romæ Coadju-
tores essent; secus contingit in Suburbicariis Episcopis, qui
sunt ordinati *ad titulum* suarum respectivè Ecclesiarum, &
consequenter non est mirum si illi solam delegatam, hi verò
ordinariam habeant in spiritualibus jurisdictionem.

Quæres 5. Utrum tales Episcopi possint hanc suam in
spiritualibus jurisdictionem tam voluntariam quam conten-
tiosam, sicuti & Potestatem Ordinis exercere in ipsa Urbe
Roma, ita ut possint ibi conferre sacros Ordines, consecra-
re calices, ferre excommunicationem? & alia ejusmodi sine
speciali Indulto?

R. Rem hanc non leviter tractat Card. de Luca part.
prima de Judiciis disc. 47., & quidem ipse olim censuit Epi-
scopos hosce Suburbicarios posse suam Episcopalem tam
ordinariam, quam delegatam jurisdictionem quamvis con-
tentiosam exercere in Urbe, propterea quod isti sint Episco-
patus annexi Cardinalatui absque onere Residentiæ, unde
necessarium videatur eos in ipsa Urbe jurisdictionem exerce-
re: deinde vero ipse se retractavit docens id eos non posse,
nisi adfuerit speciale indultum, quod, ut ipse ait, solet per
Papam concedi sub ea lege, ut in causis criminalibus absti-
neant ab executione, quæ sequi debeat in proprio Territo-
rio. Addit demum non futurum omninò incongruum, si
hæc illis potestas exercendæ intra Urbem Jurisdictionis con-
cederetur.

Equidem cenfeo separandos esse Episcopos Hostiensem,
ac Portensem a Reliquis quatuor Episcopis Suburbicariis, qua
facta separatione: dico primo: Episcopum Hostiensem ex in-
dulto præsertim Clementis VIII. habere, ut suam valeat Ju-
risdictionem exercere in ipsa Urbe, quod aliqua ex parte
etiam competit Portuensi saltem ex usu, sed Portuensem nu-
per

per cognovi indultum petere consuevisse.

Dico secundo alii quatuor Episcopi, si sermo fuerit *de jurisdictione contentiosa*, eam non possunt in Urbe exercere sine expresso, vel tacito consensu Pontificis, ipsarumque partium litigantium: cum tritum illud sit: = *extra Territorium jus dicenti impune non paretur* = Cap. 2. de constit. in 6. Si autem sermo fuerit *de jurisdictione voluntaria* eam valide, & plerumque licite in Urbe exercere possunt, dispensando V. G. cum subditis in eorum votis, Juramentis &c. assistendo eorum matrimoniis, absolvendo a Censuris, immò & ferendo Censuram quando ea ferri possit sine strepitu judiciali ac privatim, idest, solum subscribendo sententiam. Ratio est quia voluntaria Jurisdictio cum nullum ordinarium juris processum, neque Judicem pro Tribunali sedentem requirat, ideò nulla injuria Judici inferitur, in cujus Diocesi ejusmodi actus exercentur sicuti docent DD. in *L. 2. ff. de officio Proconsulis*. Quamquam ad vitandum scandalum, & confusionem voluntariæ Jurisdictionis actus non publicè quasi alienam Jurisdictionem invadendo, sed ferè tantum privatim exercere oportet, sicuti notavit Sanchez lib. 3. de Matrim. disput. 19. Hæc in genere: Deveniendò verò ad casus específicos, & particulares intra limites voluntariæ Jurisdictionis.

Advertendum est. 1. legem esse ex Trident., ut nulli Episcoporum liceat cujusvis privilegii prætextu Pontificalia in alterius Diocesi exercere, nisi *de Ordinarii loci expressa licentia*, & *in personas eidem Ordinario subjectas tantum*; Et si secus factum fuerit, *Episcopus ab exercitio Pontificalium, & ab eo ordinati ab executione ordinum sint ipso jure suspensi*. Advertendum etiam est, secundo, Pontificalium nomine venire actiones proprias Ordinis Episcopalis, ut collationem Ordinum, consecrationes Vasorum, Ecclesiarum, & Virginum, & Crismatis, & Confirmationem, & Benedictionem Vestium &c.,

fium &c., ita eꝝ Sanchez confil. l. 7. cap. primo dub. 50. Barbosa alleg. 6. n. 5., Thesaurus. V. Episcopus n. 4., aliique.

His animadversis, fortasse quis opinabitur Episcopos Cardinales Suburbicarios non posse *extra suam* Dioecesim, & *in Urbe* enumeratas actiones, nempe, benedicendi Vestes, consecrandi Calices (de ordinum collatione infra latè dicam) exercere, quin offendant in Tridentinum vetans usum Pontificalium in alienæ Dioecesi sine expressa licentia Ordinarii loci.

Verùm ipse in aliam prorsus sententiam iverim, & fuscè id ostendam *Quæstione duodecima*, ubi agam de Collatione Ordinum Minorum; allatæque illic rationes huc sunt revocandæ. Illud nunc satis: Episcopos hosce Suburbicarios non solum esse Episcopos, sed simul esse etiam Cardinales, ac propterea *ut tales* iis frui Privilegiis, quibus fruuntur Abbates Regulares habentes usum Pontificalium, de quibus *Barbosa de Off. Ep.* alleg. 3. n. 6.; non enim, inquit Clericatus de Missa dec. 42. n. 69., *debent Cardinales esse deterioris conditionis, quam Abbates*, imo uti optimè docet Card. Brancacci in suo erudito Opusc. *de Cappell. Cardinalis.* = Privilegia D. D. Cardinalium, quæ non scripta, sed apud Doctores, & usum, traditionemque reperiuntur, & quod est amplius, scientia Summorum Pontificum, eorumque tolerantia nituntur, *amplianda sunt usque ad lineam eorum Privilegiorum, quæ Regularibus concessa sunt*; unde Privilegium quod habent Cardinales utendi Pontificalibus ita ampliandum est, ut eò se porrigat, quò se porrigit Privilegium Abbatum Regularium. Atqui tales Abbates non obstante Tridentino possunt in suis Ecclesiis existentibus in aliena Dioecesi pro suarum Ecclesiarum usu Vestes benedicere, calices consecrare &c. ut cum aliis notat Barbosa ad Conc. sess. 6. ergo etiam Presbyteri Cardinales,

les, & præsertim Episcopi poterunt in suis Titulis, vel in suo Sacello domestico, quod Romæ Titulo adbarere jus fingit, ex Fagnan. Cap. *Ne pro delatione de Pæn. & Remis.* Vestes benedicere, Calices consecrare &c. ad usum suæ Diœcesis, vel Tituli. Quare &c. De hoc tamen, ut dicebam, iterum sermo erit ex professo, cum de Potestate conferendi Ordines agam.

Quæres 6. Utrum tales Episcopi Cardinales Romæ commorantes possint delegare Potestatem benedicendi Vestes, & Paramenta sacra alicui Sacerdoti existenti in sua propria respectivè Diœcesi?

R. Stando in puncto juris videtur id eos non posse quia talis Potestas spectat ad Ordinem Episcopalem; quæ autem spectant ad Ordinem Episcopalem non potest Episcopus alteri eodem Ordine non insignito delegare, sicuti potest delegare quæ pertinent ad Ordinariam Jurisdictionem: ex *Merati part. 4. tit. 19. num. 23.* ubi allegat *Tabienam V. Abbas, Ugo- linum de Epif. cap. 32., & Praxim. Sac. Rit. Congregationis*, quæ sæpius requisita hanc facultatem delegandi induisit aliquando *ad Tempus*, aliquando cum limitatione *ad Personas insigniores*, aliquando *indefinite*: Nihilominus attento usu plurium timoratorum Episcoporum, de quo testatur Barufaldus in notis ad Rituale tit. 64. in fine, & attenta doctrina Card. Petra ad Const. 6. Urbani IV. tom. 3. n. 38. ubi asseritur Benedictiones hæc in quibus non requiritur unctio, & quæ consistunt solum in certa verborum forma; non pertinere ad Ordinem Episcopalem *de jure divino*, nec *de jure Canonico scripto*, sed de jure canonico merè consuetudinario, ideoque eas *de se* referri propriè ad Potestatem Ordinis Sacerdotalis; censeo Cardinales istos Episcopos Suburbicarios non fore arguendos, si plurium timoratorum Episcoporum usus sese accomodent, & cum ea Potestas benedicendi Vestes sit

sim-

simplici Sacerdoti delegabilis , eam ipsi delegent : certè eos plures Doctores excusarent , videlicet . *Quartus de Bened.* tit. 1. dub. 5. n. 32. 33. , *Barufaldus* loc. cit. , Pasqualigus quæst. 801. , Possevinus de off. curat. c. 2. n. 37. aliique & ratio esse potest , quia stante multorum usu , qui , teste Barufaldi , jam invaluit , acquisita est ab Episcopis Potestas delegandi talem Facultatem , nam Potestas delegandi ea quæ sunt Ordinis Episcopalis non quidem *ex jure divino* , sed *ex mero jure Ecclesiastico* , præsertim consuetudinario acquiritur per consuetudinem universalem , vel fere universalem , siquidem intervenire tunc censetur consensus Pontificius : *ex Suarez* lib. 2. cap. 30. tom. 4. de Relig. Accedit quòd Episcopi possunt delegare omnia quæ sibi conveniunt , & non sunt in rigore actus Ordinis . Neque obstant concessionès factæ à Sac. Congregatione , nam illæ procedunt , inquit Pasqualigus , ad petitionem partium , & ex præsupposito illarum , videlicet , ex eo quod illæ præsupponant veram contrariam opinionem . Cœterum securius est , non diffiteor , eam facultatem delegandi à S. Sede exposcere , ut olim se fecisse testatur tom. 9. Append. 2. Eminentissimus Lambertini , nunc SS. D. N. *Bened.* XIV.

Quæres 7. Utrum tales Episcopi Cardinales possint pro suis Subditis Dimissorias ad Ordines concedere ?

R. Potestatem hanc esse illis aliquantulum limitatam ; nam Alexander VII. sub die 7. Augusti 1662. decrevit , quod in his sex Episcopatibus Cardinalitiis , ubi tamen non sunt Suffraganei , quicumque promoveri desiderant ad minores , & sacros Ordines , ad Urbem se conferre debeant ; cum litteris Dimissorialibus suorum Ordinariorum , Eminentissimo D. Cardinali Urbis Vicario dumtaxat directis , & non aliis Episcopis , atque de ejusdem mandato examinari debeant ab examinadoribus in Urbe deputatis , non paucioribus , quam tribus , in loco solito examinis simul Congregatis , & in ea-

dem Urbe ordinari, præviis exercitiis spiritualibus per decem dies continuos ante susceptionem cujuslibet sacri Ordinis apud Patres deputatos, nempe Missionis Romæ, ac præviis Publicationibus in Sacrosancta Lateranensi Basilica, & in Ecclesia Parochiali eorundem promovendorum, intelligas, de iis, qui per aliquod considerabile tempus fuerint in Urbe commorati.

Ubi vetò sunt Suffraganei, scilicet, in Episcopatibus Viterbensi, & Sabinen., ordinari quidem possint a dictis Suffraganeis independenter ab Urbis Vicario, intra tamen suas Dioceses; sed promovendi ad Ordines sacros peragere debeant exercitia spiritualia in domo Missionis Urbis sub pœna suspensionis, quoad Suffraganeos in utroque casu contra facientes *ab exercitio Pontificalium per annum*, quoad promotos verò, tam ab eisdem Suffraganeis, quam etiam in Urbe *ab executione Ordinum*.

Et si contingat quemlibet tam ex quatuor Episcopatibus, ubi non sunt Suffraganei, quam ex duobus ubi sunt, ordinari intra vel extra Urbem respectivè, non servata forma in dicta Alexandrina Constitutione præscripta, Suffraganei incurrant, ut supra, ipso facto suspensionem ab exercitio Ordinum per annum; promoti verò tam ab eisdem Suffraganeis, quam etiam in Urbe ab exercitio Ordinum susceptorum, donec Romano Pontifici visum fuerit, eidem reservatam.

Quare ex dictis compertum est non posse hos Cardinales Episcopos Dimissorias pro ordinandis suis Subditis ad alium Episcopum dirigere, quam ad Vicarium Urbis: *ex cit. Const. Alexandrin.*

Quæres 8. Utrum à lege citatæ Const. Alexandrinæ in omnibus verè comprehendantur etiam Episcopi Ostien., & Sabinen., qui habent Suffraganeos, vel potius de iis nihil disponatur relatè ad dandas Dimissorias, easque dirigendas dumtaxat ad Vicarium Urbis?

R. Vi.

R. Videtur, quod de iis nihil disponatur, etenim Alexandrina Constitutio sic loquitur = *denique in sex Episcopatibus propè Urbem, in quibus non sunt Suffraganei, quicumque ad minores, vel sacros Ordines volent promoveri cum litteris Dimissoriis sui Ordinarii ad memoratum Vicarium, & non ad alium Antislitem directis, ad Urbem accedant, ibique & non alibi ordinentur, servata in omnibus forma superius praescripta. Ubi verò sunt Suffraganei, nemo ad aliquem ex majoribus Ordinibus assumatur, nisi prius præter ea, quæ a sacris Canonibus, & ejusdem Concilii decretis sancita sunt, ad minus per decem dies a d. Sacerdotibus in Urbe deputatis in eorum Aedibus inclusus, ut supra, fuerit eruditus, ac litteras Testimoniales eorundem Sacerdotum ad ipsum Suffraganeum detulerit* = Haec tenus Constitutio Alexandrina; ubi de illis Episcopis, qui habent Suffraganeum, ac de eorum respectivè Episcopatibus, nihil aliud disponitur specialiter, nisi quod promovendi ad Ordines Majores vacent in Urbe exercitiis per decem dies apud Sacerdotes deputatos, & ferant litteras Testimoniales eorundem ad ipsum Suffraganeum: Quare non est aliud onus imponendum sive illis Episcopis, sive promovendis ex illis Episcopatibus ad Ordines, ac propterea Episcopi habentes Suffraganeos poterunt dare Dimissorias suis Subditis ad quemcumque Episcopum Catholicum; siquidem melior est conditio possidentis in re dubia, & interpretatio legis contra eum facienda est, qui legem potuit dicere apertius, *ex cap. Contra eum de Regulis Juris in 6.* imò juxta sententiam Celsi Juris-Consulti, *quidquid obstringendæ obligationis est, id nisi palam verbis exprimatur, omissum intelligendum est, ex lege 99. ff. de Verborum obligatione.*

Nihilominus cum rem diligenter perpenderim nolui meo judicio fidere, sed peritissimum in his materiis Virum consului, qui litteris ad me datis, quasque ipsas hic subnectam,

fic respondit = Quanto al dubbio, se i Cardinali Vescovi Suburbicarij, i quali hanno il Suffraganeo sieno tenuti ex vi della Bolla Alessandrina dirigere le Dimissorie al solo Vicario di Roma, oppure possano dirigerle ad altri, sono di parere, che necessariamente debbano dirigerle al Vicario di Roma, ne possino dirigerle ad altri Vescovi, poiche i Sudditi di tali Vescovati in tanto vengono esentati d'essere promossi agl' Ordini dall' Eminentissimo Vicario, in quanto che hanno il comodo de Suffraganei a ciò destinati, in tal maniera che da questi soli possano essere ordinati, e non da altro Vescovo, poiche legendosi nella citata Costituzione al §. *denique* le seguenti parole = *promoti vero, tam ab eisdem Suffraganeis quam etiam in Urbe non servata forma præsensis Constitutionis, ab exercitio Ordinum sic susceptorum. . . . ipso jure sint suspensi* = si fa chiaro che se potessero essere ordinati da altro Vescovo, *non servata forma &c.* vi si legerebbe ancora l'altra clausola = *promoti tam ab eisdem Suffraganeis, quam ab alio quocumque Antistite*. In oltre siccome si dichiara sospeso dall' esercizio de Pontificali per un anno il Suffraganeo ordinante *non servata forma &c.* così si dichiarerebbe anche il Vescovo, a cui fossero dirette le Dimissorie, se ordinasse *non servata forma &c.*

Questa intelligenza oltre l'essere chiarissima, viene anche firmata dalla costante, ed inconcussa osservanza praticata fin dal tempo, in cui emanò la detta Costituzione come dai Reggistri esistenti in Segreteria del Tribunale dell' Eminentissimo Vicario apparisce, quale osservanza così incominciata, e continuata fino al presente, è attissima secondo i principj legali a dichiarare la vera intelligenza della medesima Costituzione, ancorche fosse oscura, ed ambigua = equidem assentior Viro clarissimo, & in ejusmodi materiis peritissimo D. Romualdo Honorante, at non ita, ut rem decisa omnino putem.

Quz-

Quæres 9. An ejusmodi Episcopi Cardinales possint dimissorias dare pro prima Tonsura ad quemcumque Episcopum Catholicum?

R. Affirmativè; nam in Constitutione Alexandrina cum nulla fiat mentio de prima Tonsura, non est cur Subditi cujuscumque ex his Episcopatibus nequeant ea initiari cum litteris dimissorialibus suorum Episcoporum à quocumque Antistite, etiam extra Dioecesim, ut resolvit *Sacra Congregatio in Albanen. sub die 16. Februarii 1704.*

Quæres 10. An iidem Cardinales Episcopi etiam ex illis quatuor Suffraganeo carentibus possint absque ullo indulto suos Subditos promovere ad Ordines, tam Minores, quam Sacros, si intra limites eorundem Episcopatum Ordinationes instituunt?

R. Affirmativè; nam præter praxim; ita in terminis resolvit *Sacra Concilii Congregatio in Tusculana Ordinationis*, sub diebus 29. Januarii, & 28. Maji anni 1695., & firmat etiam Eminentissimus *Petra* in *Comment. ad Constit. 7. Pii II. n. 79.* quia licet Alexandrina Constitutio statuat promovendos ex dictis quatuor Episcopatibus, dirigi debere ad Urbis Vicarium, ac Romæ, & non alibi ordinari, intelligendum id tamen est in ea tantum hypotesi, qua ipsi Cardinales Episcopi Ordinationes non habeant, cum tunc ob carentiam etiam Suffraganei, opus sit aliò eos dirigere, in quo casu, directio restricta est ad Urbis Vicarium.

Quæres 11. An iidem possint id peragere, non solum cum per se ipsos Ordinationes instituunt, sed etiam quando eas faciunt per quemcumque alium Antistitem Catholicum intra tamen terminos suorum Episcopatum?

R. Affirmativè, nam quilibet ex his Episcopis Cardinalibus potest Suffraganeum in suo Episcopatu, vel perpetuò, vel ad tempus deputare, cum hoc solo discrimine, quod Veliter-

liternen: , & Sabinen: ob amplitudinem Dioecesis , & animarum numerum arcentur ad Suffraganeos habendos , ut infra dicemus , Reliqui verò ex sex Episcopis possint , sed non teneantur eos habere: jam verò si quilibet ex his committat Antistiti Catholico Ordinationem peragendam in sua Dioecesi , constituit ad tempus talem Episcopum in sui Suffraganeum , & consequenter non impeditur ab Alexandrina Constitutione , quominus per istum suos Subditos ad Minores , & Sacros Ordines in sua Dioecesi promoveat . Addas ita etiam resolutum fuisse à Sacra Congregatione Concilii in antedicta Tusculana Ordinationis ; postquam enim in prima propositione habita sub die 29. Januarii responderit = *potuisse tamen Eminentissimum Episcopum impertiri licentiam ordinandi Oratorem al. eri Episcopo in sua Dioecesi , servata in Reliquis Constitutione Alexandrina* = in secunda propositione sub die 28. Maij , ad primum dubium sic Reformatum = *an Orator possit licite Ordinari etiam ad Sacros Ordines in Civitate Tusculi a Suffraganeo Veliternen: de licentia Eminentissimi Episcopi Tusculani?* Respondit : *affirmative* . Animadvertendum tamen , quod promovendi ab ipsismet Cardinalibus Episcopis , vel de eorum licentia ab alio Antistite intra limites dd. Episcopatum , tenentur servare respectivè Constitutionem Alexandrinam quoad exercitia spiritualia decem dierum in Domo Missionis Urbis , ut constat ex supradicta Resolutione Sacræ Congregationis .

Quæres 12. An iidem Episcopi possint immediatè per se ipsos Ordines Minores conferre suis Subditis in proprio Palatio Romæ existente ?

R. Videtur quod non 1. quia Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 5. de Reformat. statuit ne ulli Episcopo liceat cuiusvis Privilegii prætextu Pontificalia in alterius Dioecesi exercere nisi de Ordinarii loci expressa licentia , & in Personis eidem

dem Ordinario subjectis tantum , si secus factum fuerit Episcopus ab exercitio Pontificalium , & sic Ordinati ab executione Ordinum sint ipso jure suspensi = unde infert laudatus Vir Clariss. D. Romualdus Honorante neminem ex Subditis horum sex Episcopatum neque ab ipsomet Episcopo Cardinali ordinari posse in Urbe absque Vicarii licentia , quam tamen is impertiri non poterit , nisi reliqua omnia , quæ ab Alexandrina Constitutione præscribuntur , omnino præmittantur .

II. Quia si ipsi possent minores Ordines suis Subditis conferre in proprio Palatio Romæ existente , possent etiam conferre Ordines sacros , cum sint verè Episcopi , nec appareat discrimen cur unum possint , & non aliud , etenim semel concessio quod extra suam Dioecesim Ordines conferre valeant , nihil causæ est ut ab Ordinum sacrorum Collatione abstinere debeant .

III. Quia ejusmodi Episcopi Cardinales non solent hanc sibi potestatem arrogare , nec hactenus , quod sciam , ea potestate usi sunt ; hunc autem non usum censet Card. de Luca de Jurisd. disc. 34. derivari ex eo = *Quia forte idem Papa non tanquam Episcopus Urbis , sed tanquam Papa pro meliori regimine ad evitandam tantam jurisdictionum scissuram , & varietatem ita velit =*

Nihilominus . Supponendum est : primò : Cardinales non solum Episcopos , sed alios etiam posse in suis respectivè Titulis Romæ existentibus ea quæ possunt Prælati habentes jurisdictionem propriè Episcopalem , vel quasi Episcopalem , cum Territorio separato , sive ea quæ possunt Prælati illi , qui licet non habeant Territorium separatum , habent tamen Ecclesiam seu ambitum ex suo nativo statu obtinentem jura Episcopalia , & consequenter constituentem intra suos fines Territorium omnino separatum à reliqua Dioecesi juxta casum

Al-

48 *De Episcop. Cardinal. Suburbicariis*

Alma Domus Lauretana, ut recte expendit Eminentissimus Petra, ac propterea docuit pluribus allegatis Fagnanus Cap. *Ne pro dilatione*. de Poen., & Remiss., Cardinales in suis Titulis, & in Ecclesiis quæ suis Titulis sunt subjectæ facultatem habere corrigendi. censuras ferendi, & cœtera facienda, quæ sunt jurisdictionis Episcopalis ex cap. His quæ: *de major. & Obed.*, unde, ait, in iis Titulis ipsi *conferunt* (si tamen fuerint Sacerdotes) *minores Ordines, utuntur Episcopalis insigniis, & benedicunt solemniter &c.* Idem fusius, ac latius ostendit Eminentissimus Albizi in suo Opusculo de Jurisd. Card. in suis Titulis, & præsertim num. 71., alique.

Supponendum est: secundo: Palatium Cardinalium Romæ existens *per fictionem juris* censeri adhærere Titulo Cardinalitio, & ejusdem Palatii Cappellam esse quasi Ecclesiam Titulo subjectam, ut collig. ex Card. Brancacci, *Petra*, aliisque, unde est quod Domestici Cardinalium præcepto annuæ Communionis in propria Parochia, satisfaciunt communicantes in eadem Cappella.

His suppositis. Censeo hos sex Cardinales Episcopos posse in propria Cappella intra fines sui Palatii Romæ existentis, & non extra, conferre suis Subditis primam Tonsuram & Ordines minores. Ratio est quia ex dictis possunt Cardinales quicumque, dummodo sint Sacerdotes, primam Tonsuram & minores Ordines conferre in suis respectivè Titulis, atque Ecclesiis Titulo subjectis; quod pluribus confirmatur ab Hostien., & Joan. Andrea in Cap. 1. de supplend. neglig. Prælat., à Lezana in Summa V. Cardinalis num. 5., Diana p. 8. tr. 1. resol. 33., Card. Albizi in cit. Opusc. num. 69., Rota decis. 751. num. 10. part. 1. divers. Atqui Palatium Romæ existens talium sex Episcoporum, qui Romæ Residentiam habent, per fictionem juris censetur adhærere suo Titulo, nempe, suo Episcopatu qui est eorum Titulus,

&

& Cappella ibidem existens intra fines talis Palatii, est veluti Ecclesia subiecta tali Titulo; ergo ejusmodi sex Episcopi possunt in suo Palatio Romæ existente, atque in ipsius Palatii Sacello primam Tonsuram, & minores Ordines suis Subditis conferre: Quod quamplurimi auctores scribentes post Tridentinum apertè confirmarunt etiam respectu Presbyterorum Cardinalium, ut videre est apud Fornarium de Sacr. Ord. cap. 5., Azor tom. 2. lib. 4. cap. 3. q. 2., Barbosa in Conc. sess. 23. cap. 9., & de Potest. Episcopi p. 2. alleg. 5. n. 19.

Neque obstant adducta in contrarium. Non primum, nempe, Lex Tridentini vetans usum Pontificalium in aliena Diœcesi sine licentia Ordinarii; nam intelligenda ea est ne quisquam exercent Pontificalia extra suam Ecclesiam, seu ambitum ex suo nativo statu obtinentem jura Episcopalia (ut patet in Abbatibus iis Regularibus qui in suis Ecclesiis & Monasteriis Pontificalia exercent, quamvis illæ Ecclesiæ existant in aliena Diœcesi ac Territorio); quæ quidem Abbatum Potestas non solum non est à Concilio Tridentino revocata, sed etiam videtur expresse confirmata, siquidem in sess. 23. cap. 10. de Reform. Præcipitur Abbatibus, & aliis quibuscumque exemptis intra fines alicujus Diœcesis existentibus, ne ulli, nisi Subdito Regulari primam Tonsuram, & minores Ordines conferant. Concedit igitur (infert appositè Diana p. 8. tr. 1. resol. 33.) aut permittit, ut hi antiquo Privilegio utentes, in alterius Diœcesi intra fines sui Monasterii, Pontificalia exercent, & suis Subditis minores Ordines conferant.

Non obstat secundum: Nam apparet discrimen, quare tales Episcopi possint in suo Palatio, ipsorumq. Sacello conferre Ordines Minores, non autem sacros & majores; siquidem minores Ordines conferri possunt non solum in Ecclesia, sed etiam in domo Episcopali, & in quovis alio loco honesto, ut

colligitur ex Can. *quando* 6. dist. 75. De Ordinibus autem majoribus Trident. Sess. 23. cap. 8. sic loquitur = *Ordinationes Sacrorum Ordinum statutis à jure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia, vocatis presentibus ad id Ecclesie Canonicis, publice celebrentur: Si autem in alio Diocesis loco, presente Clero loci, dignior quantum fieri poterit, Ecclesia semper adatur* = unde ex hoc Tridentini præcepto satis liquet, cur isti Episcopi valeant in suo Palatio Romano minores Ordines conferre, non verò Majores. Neque replices quod eo stante præcepto, adhuc nonnulli Episcopi in suo Palatio Episcopali majores Ordines conferant; nam id ipsi faciunt ex rationabili causa ac sufficiente ut illud Tridentini Præceptum sive obligans sub gravi, sive, ut docent quamplures, obligans dumtaxat sub veniali, hic & nunc per accidens eos non afficiat; in qua hypotesi etiam hi Cardinales idem possent.

Non obstat tertium, scilicet, *non usus* talis potestatis apud Cardinales istos Episcopos; nam exploratum non est talem *non usum* procedere ex Necessitate, aut ex Voluntate Summi Pontificis, ut suspicatur Card. de Luca, sed potius, ut insinuat Card. Albizi de Tit. Card. num. 73., id procedit *ex quadam honestate*, seu propterea quod hæc eorum Potestas in considerationem ipsis non venerit. Accedit quod *Non usus*, res est facti, de quo mihi non satis constat, & fortasse nec constat aliis, nisi ipsis D. D. Cardinalibus.

Quæres 13. Utrum hi sex Episcopi Cardinales possint legere libros prohibitos?

R. Videtur quod non: Nam Cardinales etiam comprehenduntur prohibitione librorum quæ est in Can. 1. Bullæ Coenæ, ejusque censura ligantur, ut quamplures D. D. communiter docent, ac præcipue Ugolinus de cens. p. 2. in Gloss., Farinaccius q. 180. n. 11. Suarez disp. 21. de Cens. sect. 2. n. 26., Carena, Albizi, alii que unde Card. de Lugo de Fide

de disp. 21. sect. 2. aiebat = *Certum est Omnes præter Summum Pontificem ligari hac Censura, cum illi solum excipiantur in Bulla, qui facultatem à Sede Apostolica habeant, quæ exceptio omnes alios excludit, quicumque illi sint* = iudem ea etiam librorum prohibitione comprehenduntur, quæ extat in Indice librorum prohibitorum, sive prohibiti sint in prima, sive in secunda, sive in tertia Classe. Ratio est, quia ex Fagnano Cap. Ne pro dilatione de Poen. & Remiss. num. 58. In his quæ concernunt salutem animæ, Cardinalis non differt à quolibet populari, ac propterea iis legibus comprehenditur, quæ ad salutem animæ pertinent. Neque refert assertio Ioan. Monachi in Cap. 1. n. 1. de Schism. in 6. ubi docet Cardinales, cum ob dignitatis prærogativam, qua cæteris præstant, sint speciali nota digni, in clausulis generalibus non comprehendendi, nisi specialiter exprimantur; nam in primis si hoc subsisteret, inquit Felinus apud Fagnanum loc. cit.; sequeretur ut fere nulla Lex canonica ligaret Cardinales, cum rarissimè de illis fiat mentio, quod sanè esset maximè absurdum: deinde ea Ioan. Monach. doctrina teste Sarnen. aliisque apud Fagnanum non procedit, ut aiebam, quando lex seu dispositio respicit favorem publicum; & animæ utilitatem, vel periculum, quia tunc complectitur etiam Cardinales, secus quando sermo est de aliis legibus, & Constitutionibus, ut observavit Card. Albizi cap. 32. num. 45., & hæc videtur communis resolutio: idem in Casu de Prohibitione librorum confirmatur ex eo quod Clemens IX., uti testatur Card. Albizi de Inconst. cap. 30., indulserit Cardinalibus Supremis Inquisitoribus, ut libros prohibitos cujuscumque generis sint, legere possint, unde pronum est colligere eos ratione Cardinalium non eximi à lege prohibitiva librorum. Quare &c.

Nihilominus respectu horum sex Episcoporum Cardinalium limitanda aliquatenus est sententia negans ipsis Pote-

52 De *Episcop. Cardinal. Suburbicariis*

statem legendi libros prohibitos; nam cum hi sint veri Episcopi habentes Clerum & Populum Christianum, atque idcirco ad ipsos spectet noscere quæ sint bona pascua, & quæ noxia, ut possint pascere Gregem sibi creditum; existimarim cum Card. Albizi cap. 30. n. 204., *speculative, & per se loquendo* eos posse legere libros prohibitos *pro necessitate, & tempore*; siquidem supposito Episcopatu cum actuali cura animarum; habent ipsi ex jure naturali & ratione muneris Potestatem ad ea quæ *pro tempore* fuerint *necessaria* ad hoc, ut granum excutiant à palea, ut zizanium separent à frumento, ut errores damnent &c., & quamvis per varias Constitutiones Pontificum ipsis etiam sint ademptæ omnes licentiæ ac Privilegia relatæ ad talem lectionem quæ olim habebant à Sede Apostolica, non tamen idcirco adempta est ea Potestas quæ supposito Episcopatu de jure naturali & ratione muneris in ipsos dimanat. Confirmatur id ipsum ex Concilio Carthaginensi IV. ubi statuitur Episcopum debere legere libros Hæreticorum *pro necessitate, & tempore*: sic enim ibi Can. 16. habetur = *Episcopus Gentilium libros non legat, Hæreticorum autem pro necessitate, & tempore* =

Dixi: *Speculative, & per se loquendo*: nam secus putarim *practice loquendo*: Etenim cum in his sex Episcopatibus prope Urbem rarò occurrat, Deo dante, ejusmodi necessitas legendi libros Hæreticorum, & si fortè occurrat, facilis atque expeditus sit recursus ad Sanctam Sedem pro opportuna licentia, non videtur *practice* posse ad usum redigi talis Potestas, sed procurandam esse licentiam à S. Sede; nam ut in simili observat Suarez de Sacr. disp. 81. sect. 3. *in casu necessitatis non est prætermittenda legitimi Superioris facultas, si peti possit; si autem non possit, tunc sufficit sola necessitas*. Præsertim cum ipsimet Germaniæ Episcopi, teste Reiffenstuel p. 5. tit. 6. num. 56., quamvis inter vicinos hæreticos sint, ejus-

mo-

modi licentiam à Summo Pontifice postulent, eamque specialiter sibi concessam ordinariè habeant.

Quæres 14. Utrum hi sex Cardinales Episcopi, Romæ residentes possint ibidem sibi eligere Confessarium non approbatum ab Ordinario Romano?

R. Negativam olim sententiam docui in meo Opusculo de Cardinalibus, quod inter alia Romæ à me edita opuscula, est numero primum, ductus ex novissima Constitutione Sanctissimi Domini Nostri BENEDICTI XIV. quæ incipit *Apostolica Indulta &c.* super qua ita argumentabar = Hæc Constitutio decernit Approbationem Confessarii eligendi ab omnibus & singulis Personis Privilegiatis sive ex Bulla Cruciatæ, sive ex Iubilæo, sive ex speciali indulto concessa alicui Coetui, & Congregationi; debere esse Episcopi Dioecesani loci; Atqui Indultum speciale concessum Episcopis & Cardinalibus quoad electionem Confessarii, est Indultum speciale concessum uni Coetui, & tam Episcopi quam Cardinales sunt Personæ privilegiatæ ex speciali indulto concessa Coetui Episcoporum & Cardinalium, ergo respectu etiam istorum Approbatio Confessarii eligendi debet esse Episcopi Dioecesani loci = Sic inquam argumentabar.

Verum deprehendi me egregiè hallucinatum esse; nam ex authentico, & fide dignissimo testimonio intellexi Mentem Sanctissimi, etiam de scripto expressam fuisse, ut præservaretur Privilegium Episcoporum, & Cardinalium, nec quidquam per eam Constitutionem illis detraheretur. Immo Illusterrimus Archiepiscopus Tria in suis eruditis adnotationibus ad Opusculum P. Platti de Cardin. me amicè arguit, & contrarium docet.

Quare dicendum est cum Fagnano in *Cap. ne pro dilatione &c. de Pen., & Remiss.* num. 66. omnes Cardinales ac præsertim sex hos Episcopos posse etiam Romæ sibi eligere
in

in Confessarium quemcumque Sacerdotem semel vel pluries approbatum ab aliquo Ordinario, etiam si non fuerit approbatus ab Ordinario Urbis, seu loci in quo ipsi sint. Immo si ipsi existant in suo Titulo, aut in sua Legatione, aut etiam in suo Palatio (quod Romæ Titulo adhærere jus fingit) poterunt ipsimet approbare Sacerdotes, vel sibi Subditos in quos habent *quasi Episcopalem* jurisdictionem, *aut Episcopalem*, vel alios etiam dummodo idoneos, & apud illos ibi confiteri, ut dicebam in citato meo Opusculo. Vid. *Illustrissimum Archiep. Tria loc. cit.*

Quæres 15. Utrum alii præter Domesticos; & Familiares horum sex, vel aliorum etiam Cardinalium, audientes die Fæsto Missam in Cappella Palatii ipsorum Romæ, vel alibi existentis, satisfaciant Præcepto Ecclesiastico de audiendo Sacro?

R. Quæstionem hanc nunquam proposuissem, utpote quæ propriè, ac peculiariter non spectet ad hos sex Cardinales, sed ad alios omnes; imo & ad nonnullos Prælatos in Rom. Curia specialiter Privilegiatos, de quibus lucupletissimè tum Card. Brancacci in suo celebri Tractatu de Cappella Cardinalitia, tum alii quamplures solidè scripserunt: Nihilominus visum est eam hic proponere, ut difficultates nonnullas diluerem, quas à Viro Clarissimo, & pererudito hac super re nuper excitatas legi, & quæ meam possent in Opere de Protonotariis editam doctrinam non leviter labefactare.

Docet hic quippe Scriptor Clariss. Ad satisfaciendum Præcepto de audiendo Missam in die festo necesse esse *de jure communi*, ut ea audiatur *in Ecclesia*, seu in loco Cultui divino permanentèr destinato, unde deducit Privilegium alicui concessum Oratorii domestici, vel Altaris portatilis suffragari illi quidem, & aliis in Privilegio expressis in ordine ad satisfaciendum Præcepto per auditionem Missæ vel celebrationem

nem

nem in tali Oratorio , seu Altari portatili , at nequaquam suffragari extraneis , & non expressis in Privilegio . Quia porro videbat sibi ob stare Exemplum Oratorii Episcopalis , vel Altaris portatilis , in quo celebret Episcopus , siquidem omnes tam Familiares quàm Extranei Missam ibidem celebratam audientes , sine controversia Præcepto satisfaciunt , ipse subiungit disparitatem esse , quia audientes Missam in Oratorio Episcopi , qui est Caput Diœcesis , & coram illo qui est Pastor celebrante in Altari portatili , quamvis non audiant in Ecclesia , audiunt tamen *publico modo* , & exhibent Deo *cultum publicum* , prout exigit Jus commune ; secus vero contingit , quando auditur Missa in alterius Oratorio domestico , vel alio Sacerdote celebrante in Altari portatili ; tunc enim nisi quis fuerit expressè privilegiatus , non audit *publico modo* , & consequenter non satisfacit Præcepto .

Deinde negat prorsus valere hanc illationem = *Nulla est Lex , vel Clausula in Privilegio prohibens ab hoc , vel illo satisfieri Præcepto per Missam in hoc , vel illo loco auditam , ergo quisquis Missam audit in hoc , vel illo loco , satisfacit Præcepto* = Negat , inquam , valere hanc illationem , ac proinde exigit expressum & positivum Privilegium , ut quis Missam audiens *extra Ecclesiam* , satisfaciat Præcepto .

Hæc omnia nititur probare tum allegatis aliquorum Canonum textibus , qui aliò planè collimant , tum auctoritate Pasqualigi , quem sæpius citat , tum in medium allatis aliquarum Oratorii concessionum formulis .

Verùm pace tanti Viri , quem summopere veneror , longe aliter prorsus rem se habere existimarim : Nam si allatis hisce argumentis vis aliqua inesset , consequens fieret , ut nec audientes Missam in Cappella vel Altari portatili Episcopi *extra ipsius Diœcesim* , nec audientes in Cappella Cardinalium , nec audientes in Cappella intra Domos Regularium , vel Mis-

sio-

fionariorum privilegiorum satisfacerent præcepto de audiendo Sacro in die festo, etenim non audirent *in Ecclesia*, vel in loco destinato Cultui divino *permanenter*, non audirent *coram eo qui est Caput illius* Dioecesis, non audirent in loco, cui expressè a Pontifice datum sit, ut ibi Missam audientes Præcepto satisfaciant. Hoc autem communiter negatur, ut infra ostendam, quandoquidem Cappella Episcopi etiam extra Dioecesim, Cappella Cardinalium, Regularium &c. dicitur *Cappella publica* ad differentiam domesticorum Oratoriorum, ut rectè expendit Card. Petra ad Const. 2. Pauli II. num. 91., & 96.

Quare censeo in primis allata argumenta nullius, vel certè levis esse ponderis. Etenim ad primum quod attinet, unumquemque, scilicet, *ex jure communi* obligari ad auditionem Missæ pro die festo *in Ecclesia*, seu loco Dei cultui *permanenter* destinato, id omninò gratis asseritur; nam eximius Doctor Suarez tom. 1. de Relig. lib. 3. cap. 1. contrarium sic firmat & probat: *Dico primò: Nallum est Præceptum speciale colendi Deum in tali loco, scilicet, in Ecclesia, vel Templo, nisi quatenus actio aliqua divini cultus legitimè exerceri non potest extra talem locum. Si hæc conclusio intelligatur, stando in naturali jure, est manifesta, quia jus naturale, non determinat certum modum cultus externi dandi Deo, ut supra est ostensum: Ergo nec circumstantiam loci determinat. Et hæc spectat illud Joannis 4. Spiritus est Deus, & in Spiritu, & Veritate debet adorari, ideoque ex se non determinat locum, quia ubique est, omnia prospicit, licet ex parte nostra, idest ejus, qui colit, vel eorum, coram quibus colit, prudentem circumspeditionem requirat, ut locus sit aptus, & sine impedimento. Si verò intelligatur conclusio de jure positivo, ut præcipuè intelligenda est, sic declaratur, primò in præcepto audiendi Missam, quod ferè est unicum de cultu exter-*

no datum omnibus fidelibus. Illud ergo præceptum de se non obligat ad dandum illum cultum Deo in Ecclesia, seu Templo, quia hoc non ponitur in verbis, & forma præcepti; jubemur enim audire Missam in Dominicis, & diebus festis, non verò in Ecclesiis, vel Templis. Sed hoc aliundè necessarium est, quia Ecclesia aliàs præcipit Missas non dici extrà Ecclesiam, juxta modum declaratum, & tractatum in disput. 81. sect. 4. Unde quacumque ratione cesset hæc necessitas, quia contingat invenire Missam extrà Ecclesiam, ut in privato Oratorio, vel in campo, sub dio, vel Tensorio, illam ibi audiendo (intelligas per se loquendo) impletur præceptum audiendi Missam, quamvis in Ecclesia non audiat = Hactenus Suarez, cujus doctrina, ut liquet constat, limitanda est, nisi expressè contrarium disponatur, ut contingit in domesticis privatis Oratoriis. Suffragatur cum aliis eximio Doctóri Eminentissimus Card. Brancacci in cit. tract. de Cap. Card. ubi sic ait = *Hæc favet sententiæ præcipuæ animadversio, scilicet, Constitutio- nem Ecclesiasticam de Missa audienda in festis de præcepto ex dispositione Cap. si quis etiam &c. de Consec. dist. prima, can. omnes fideles, & can. Missas ead. dist. Cap. conquestus de Feriis, & in actis Martyrum Africa de quibus Baronius ad annum 303. num. 48. : non arctare fideles ut in tali, vel tali loco illi assistant, si expressè contrarium non disponatur, ut advertunt Azorius, & Molfesius cum aliis, sed simpliciter, ubi ritè celebratur.*

Præverat Card. Brancaccio, Card. Toletus qui in summa libro 6. cap. 7. expressè sic docuerat = *Satisfit enim præcepto de audienda Missa quomvis Domi, & extra Ecclesiam audiat, aut in Ecclesia audiat aliena, ut dicit Sylvester verbo Missa qu. 2. §. 5., & Tabien verbo Missa §. 51.* = Quare non video, quid sibi velit prælaudatus Auctor, cum auditionem Missæ de jure Communi in Ecclesia faciendam esse contendat. Deinde,

de, quod prælaudatus Auctor supponat, ut satisfiat Præcepto de Audienda Missa, hanc audiendam esse *publico modo*, atque idcirco putet satisfieri per Missam auditam in Cappella Episcopi Dioecessani, quia audiens coram Episcopo Capite illius Dioecesis, censetur audire *publico modo &c.* Omnino negandum est tale suppositum, non enim ex vi Præcepti de audiendo Sacro tenentur Fideles *publico modo, vel privato illud audire*, sed quantum est *ex parte modi* duo dumtaxat requirunt Doctores communiter ad satisfaciendum huic Præcepto, alterum pertinet ad exteriorem actionem, & consistit in hoc quod quis secundum moralem & corporalem præsentiam Missæ assistat, alterum spectat ad interiorem dispositionem animi, eaque stat in hoc quod quis *intendat* Missam audire, & *attendat* saltem virtualiter & confuso modo: ita Suarez disp. 88. de Sac. sect. 3.; Toletus lib. 6. cap. 6., Castropalaus tr. 12. p. 16. testans se loqui ex sensu omnium Doctorum, unde S. Antoninus 2. p. tit. 9. cap. 10. §. 1. docuit *Audire Missam*, (& quidem quoad satisfaciendum præcepto tum ex parte materiæ seu objecti, tum *ex parte modi*) consistere in eo, quod quis sit *Præsens Missæ*, *Et vacet Deo*, Sylvester V. Missa 2. q. 6., quod quis *corpore adsit*, & *mente attendat*. Quamobrem talis suppositio non subsistit, nec vim ullam habet.

Ad ultimum ubi citatus Auctor negat valere hanc illationem = Nulla est lex vetans satisfieri Præcepto de audienda Missa per auditionem factam in tali loco, ergo satisfacit Missam audiens in tali vel tali loco = ubi, inquam, id ipse negat, & consequenter exigit positivam concessionem satisfaciendi Præcepto per Missam auditam in tali, vel tali loco, optimè jam olim reposuit Eminentissimus Card. Brancacci in Opusc. de Cappel. Card. §. *tum Et secundo*; cuius ipse verba exscribam: Statuerat quippe doctus hic Cardinalis. Exteros etiam, *ne dum Familiares, & Domesticos satisfacere Præcepto audien-*

tes

tes Missam in Cappella Cardinalitia, & id probaverat ex eo quod Cappella Cardinalitia sit ad instar Ecclesiæ, deinde hanc secundam rationem subjungit = *Tum & secundò, quia hoc prohibitum non reperitur, & cum non sit de natura prohibitorum, quia mala, videtur concessum: Cap. 1. de Procur. in 6. ; l. 1. ff. eodem, L. quod non §. quod eis ff. quibus cau. major cum similibus, in quibus concessum intelligitur, quod expressè non prohibetur. Cap. si non licet 23. q. 5., Cap. Inter corporalia de Traslat. Episc., ubi Glossa in verbo non invenitur: & è contra, quando Pontifex id veritum voluit, expressit, ut in concessionibus pro privatis Oratoriis, in quibus aperte cavetur, ut tantum pro domesticis deserviant, neque exteri ibidem se Præcepto Ecclesiæ exolvere possint, si aderunt, ut ait Quaranta = Hactenus Eminent. Brancacci qui probè intellexerat valere hanc illationem = In Privilegio absolutè, & indefinitè concessio non prohibetur extraneis satisfacere præcepto Missæ per ejus auditionem in tali loco, ergo per auditionem in tali loco ab extraneis præcepto Missæ satisfiit =*

Nec refert, esse aliqua Privilegia specialiter concessa per Constitutiones Apostolicas alicui Cætui Prælatorum, quæ licet careant præfata expressa prohibitione, habent tamen hanc clausulam = *in illorum & Domesticorum, & Familiarum suorum præsentia &c.* = unde videtur Pontifex restringere potestatem satisfaciendi præcepto ad solos domesticos, & Familiares, præsertim cum Pontifex quando vult Missam celebratam in uno loco prodesse ad effectum satisfaciendi præcepto omnibus interessentibus, id ipse exprimat, prout constat ex Brevis Altaris portatilis concessio à Paulo V. Magno Magistro Hierosolymitanæ Militiæ, in quo adhibetur hæc Clausula = *In Tui, ac Familiæ tuæ; & eorum qui ibi adesse contigerit, præsentia &c.* =

Non refert id, inquam, nam in primis Privilegium

Cappellæ Cardinalitæ aliter se habet, nec eam discretivam continet, prout videre est in *Cap. ult. de Privilegiis in 6.*, nec ex uno Privilegio valet illatio ad aliud; nam tritum est = *à diversis non valere illationem: L. Papinianus ff. de mincribus.* Deinde etiam stando in puncto Privilegii concessi cum ea discretiva, at carentis expressa prohibitione *ne etiam exteri Satisfaciant*; adhuc subsistit exteris præcepto Missæ in eo Oratorio satisfacere: Probo hoc: nam unica ratio ob quam nequeant exteri satisfacere præcepto in Oratorio aliquo, est, Prohibitio pontificia quæ excludendo externos a tali loco tuncquam non idoneo ad ibi satisfaciendum præcepto, inducit consequenter obligationem audiendi in Ecclesia, vel in alio loco, qui non sit Oratorium illud; hac enim deficiente prohibitione, stat quod quilibet Fidelis ubicumque Missam audiat, præcepto Ecclesiæ satisfaciatur, ut supra dicebam, & docent communiter Doctores S. Anton. p. 2. cap. 10. §. 1., S. Iveser. V. Missa 2. q. 5., Medina lib. 1. inst. cap. 14. §. 9., Tolet. l. 6. cap. 6., Layman. tr. 7. cap. 3. n. 2. Suarez loc. supra cit., & de Sacr. disp. 88. sect. 2. alique, quamvis aliter senserit Pasqualigus. Sed sic est, quod in Privilegio concessio cum ea discretiva = *In tua & Familiarium præsentia*, at carente expressa prohibitione satisfaciendi relatè ad externos, non adest hæc prohibitio pontificia satisfaciendi relate ad externos ut patet, ergo &c.

Replicabis fortasse Prohibitionem implicitè adesse in ea discretiva = *In tua, & Familiarium tuorum præsentia &c.* = Sed contra, nam quod hæc Prohibitio implicitè contineatur in ea discretiva pendet ex mente Pontificis concedentis Privilegium, de qua cum non constet, investiganda est per regulas tradi solitas à Canonistis, videlicet, *Mentem dignosci ex proprietate verborum, adjuncto stylo concedentis*; jam vero proprietas verborum in casu de quo agimus, est, *quod concessio*

fit facta uni; non fit Prohibitio facta alteri, & stylus concedentis est, quod quando ille in concessione Brevis Oratorii pro domesticis privatis Oratoriis vult prohibere ne satisfiat præcepto ab aliquibus ibi Missam audientibus, id expressè prohibet per solitam clausulam = Volumus autem &c. = Unde cum in casu nostro id non habeatur, adhærendum videtur recepto Glossæ Axiomati = *Concessum intelligitur, quod expressè non prohibetur* = & alterius etiam Glossæ, seu Joannis Andree = *Omnia concessa intelliguntur, quæ non sunt expressè prohibita* = Id quod addebatur de Brevis concessio Magno Magistro Meliteni cum ea clausula expressè dante licentiam extraneis satisfaciendi præcepto per auditionem Missæ in eo Oratorio; duas habet responsiones. Prima est; Stylum non resultare ex uno, vel altero Actu, sed ex pluribus. Ut constat, *ex l. 1. Cod. quæ sit*; & Instit. de jur. nat.

Secunda est, quod Concessio, ac dispensatio expressa, aliquando fiat non *ex necessitate*, sed ad maiorem conscientie quietem, unde *ex tali Brevis* nec deducitur stylum Curie esse ut exprimatur in concessione Oratorii Facultas satisfaciendi Præcepto quoties ea conceditur, nec expressam aliquando concessionem supponere præcisam ejusdem ad talem effectum necessitatem. Quare &c.

Expeditis hisce argumentis in contrarium; Censeo non solum domesticos, & Familiares, sed alios etiam quoscumque audientes Missam in Cappella horum sex & aliorum Cardinalium, sicut etiam in Cappella Episcoporum extra eorum Diocesim, & aliorum *similiter* Privilegiatorum, satisfacere Præcepto Ecclesiæ de audiendo Missam in die festo. Ratio quoad Cardinalium Cappellam est multiplex allata in suo citato Tractatu ab Eminentissimo Brancacci, ac præsertim quia Cappella Cardinalium est quoad hunc effectum ad instar Ecclesiæ, in qua omnes admitti debent, secundo quia hoc prohi-

prohibitum non reperitur, 3. quia non deest Pontificum interpretativa concessio, qui Cardinales cum fuerint, hoc admitterunt, nec illud prohibere Pontifices creati. *Quoad Episcopos extra Diocesim*, adeest responsum Sac. Congreg., quæ die 22. Septembris 1640. declaravit, quod interessentes Sacrificio Missæ in privato Episcopi Sacello satisfaciant præcepto Ecclesiæ tam in Diocesi, quàm extra. *Quoad alios similiter in jure Privilegiatos* constat quia in eorum Privilegio deest unica ea ratio propter quam nequeat quilibet Fidelis ibi audiens Missam præcepto satisfacere, nempe, deest Prohibitio expressa Pontificis, & consequenter deest ab eo latum Præceptum de Missa alio in loco audienda. Ubi advertas duo esse, quæ hac in re non neminem decipiunt. Alterum est quod Privilegium Cardinalium & aliorum, de quibus hætenus loquuti sumus, perinde accipiant ac Privilegium *de privatis Oratoriis in Domibus Secularium*, cum aliud omnino illud sit, nec à diversis valeat illatio, Alterum est falsò, ut supra dicebam, supponi Universalem Fidelium obligationem esse audire Missam *in Ecclesia*, vel alio loco Cultui divino *permanenter* destinato, cum id in jure non habeatur, & quamvis olim audienda esset Missa in Parochia, nunc tamen, (ut cum communi docet Sylvester V. Missa 2. q. 5.) *ubicumque Missa audiatur, etiam in domo privata, est satisfactum Præcepto, ratione consuetudinis, scite & tolerata, & rationalis, & præscriptæ* = intelligas semper: *nisi aliter hic, & nunc à Pontifice disponatur*. Notat appositè Card. Petra tom. 2. ad Constit. VIII. Honorii III. Debere ab omnibus Privilegiatis Oratorium cum Altari constitui *in loco decenti*, & visitari ab Ordinario loci, antequam erigatur, & ibi celebretur, quod tamen non intelligitur de Oratoriis Cardinalium, Episcoporum, & in jure Privilegiatorum, ut bene notat Brancacci cit. Opusc.

Quæres 16. An plures Missæ, etiam in festis solemnioribus

ribus possint in ejusmodi Cappellis Cardinalium, Episcoporum, & similiter in jure Privilegiatorum celebrari, etiam si non adsit Cardinalis, vel Episcopus &c. ?

R. *Affirmative* olim resolverat Eminētissimis Cardinalis Brancacci loc. cit., & Clericatus de Euch. decis. 8., nunc etiam lego *affirmativam* doceri ab Eminētissimo Lambertino, nempe, Sanctissimo Domino Nostro BENEDICTO XIV. (quem Deus sospitet) hic enim in tom. 8. Operum docet Episcopos & Cardinales in suo domestico Sacello plures Missas à quibuscumque idoneis Sacerdotibus, etiam si ipsi non adsint, celebrari ex ipsorum placito posse qualibet anni festivitate: Id autem extendi etiam ad similiter in jure Privilegiatos non est ambigendum, cum de iis, ut supra vidimus ex Card. Petra, pariformiter res procedat. Quare nihil causæ est ut immerer in iis solvendis objectionibus, quas ex Pasqualigo congestit citatus recentior Scriptor. De his satis.

Quæres 17. Quænam Beneficia possint in suis Episcopatibus conferre hi sex Cardinales Episcopi ?

R. Posse ea omnia conferre quorum ipsi tanquam Episcopi sunt ordinarii Collatores tam cum cura quam sine cura animarum, vacantia in omnibus anni mensibus, dummodo absit reservationum, vel affectionum Obstacle: reservantur enim Sedis Apostolicæ dispositioni Beneficia post Pontificalem dignitatem majora: item Consistorialia, & Conventum habentia, ac quorum fructus taxati reperiuntur in libris Cameræ Apostolicæ, nec non Beneficia Familiarium Papæ, ejusque Officialium, Conclavistarum, aut reservata ratione vacationis apud Sedem Apostolicam, vel affecta, ac Familiarium S. R. E. Cardinalium, aliaque similia, de quibus videantur Riganti, & Card. de Luca rem fusè tractantes.

Quæres 18. Utrum hi sex Episcopi Cardinales possint in suis respectivè Episcopatibus conferre beneficia, quando ipsi
absunt

absunt à Romana Cùria, & quam diù eorum absentia duraverit?

R. Videri quod sic: quia hi Cardinales majori Prærogativa digni sunt quàm cœteri: Atqui cœterorum Cardinalium beneficia non reservantur quocumque mense vacent quamvis ipsi a Curia absentes sint, ut constat ex Reg. VIII. Cancellariæ, ergo &c. Dicendum tamen est sex hos Cardinales Episcopos Suburbicarios quando absunt à Rom. Curia subiacere regulæ septimæ Cancellariæ quoad reservationem Beneficiorum in suo respectivè Episcopatu, ac propterea eorum Provisionem durante ipsorum absentia spectare ad Sedem Apostolicam: ita Garcias 5. p. de benef. cap. 1. n. 404., Gonzalez gloss. 24. n. 142., Barbosa 3. p. alleg. 57. num. 185., aliique. Ratio est tum quia hac reservatione voluit Pontifex eos monere, ut ejus semper lateri assisterent, tum quia eorum Episcopatus non multum distat à Romana Curia. Neque urget adducta ratio in contrarium; nam ut bene notat Castropalaus de benef. disp. 2. p. 21-, esto digniores sint & aliis præferri debeant, hoc tamen non obstat, quominus ob bonum Ecclesiæ in aliquo specialiter graventur, si tamen gravamen vocari potest hæc beneficiorum reservatio. Limites positam assertionem, ut ea non procedat, quando illi absint à Romana Curia ex legitima causâ, ut tradit Gonzalez gloss. 24. n. 143., aliique apud Castropalaum loc. cit., oppositum tamen volunt Recentiores.

Quæres 19. An tales Episcopi Cardinales in Curia possint conferre *sine concursu* Parochialem Ecclesiam, quæ vacaverit in sua Diœcesi?

R. Non deesse qui doceant partem affirmativam, dummodo is cui confertur, fuerit examinatus ab Examinatoribus deputatis à Papa, vel ejus Vicario. Ita Germonius tract. de *Indult.* Car. 6. quibusvis, Massobrius in *Prax.* habend. *Concur.*;

re-

requis. 7. dub. 42., Diana p. 5. tr. 2. resol. 42., nec censent ob stare Concilium Trident. quia, ut ajunt, Concilium exigens Concursum in Parochialibus *etiam vigore Indulti S. R. E. Cardinalium conferendis*, intelligendum est de Indultis extraordinariis, nempe, circa ea beneficia, quorum collatio spectat ad Cardinales ratione alicujus Abbatix, vel Dignitatis, quas possident in aliena Diœcesi, non autem circa Indulta Ordinaria, quoad ordinariam, videlicet, collationem beneficiorum sui Episcopatus, seu in Diœcesi: Verum possint nec ne de facto sine prævio concursu Parochiales Ecclesias ii conferre, prout volunt citati Auctores, pendet, quantum ipse assequor, ex Praxi, & Stylo Curix, qui proinde est attendendus. Illud mihi exploratum est quod Episcopi Cardinales sicuti possunt Romæ existentes, & extra suam Diœcesim beneficia etiam Parochialia conferre, *per Cap. Novit 7. de off. Lg., Jas. ad legem extra territorium: 20. de Jurisd. univ. Jud., Massob. prelud. 26. dub. 5.* ita possint *saltem ex Praxi* quam vidi observatam, examen pro concursu Romæ in suo Palatio instituere, quamvis juxta Barbosa alleg. 60. n. 44., Gonzalez gloss. 10. n. 31., Flamin. de Resignat. lib. 8. cap. 9., n. 102. peragendum illud sit in loco beneficii, seu in Diœcesi, ad quam beneficium pertinet.

Quæres 20. Utrum Provisus de Beneficio ab Episcopo Cardinali in mense Apostolico, teneatur novam Provisionem deinde impetrare à Sede Apostolica?

R. Videtur quod non: ita enim docent Garcias de benef. p. 5. cap. 1. num. 37., Tondutus in Addit. ad 2. p. Q. beneficialium num. 42. allegans decis. 530. Sac. Rotæ in tom. 3. Recentior; & sic à Sacra etiam Concilii Congregatione fuisse declaratum testatur Card. Paleottus, uti refert Germon. de Indult. Card. Nihilominus contrarium

tenendum est, ut constat ex motu proprio Sanctissimi Domini Nostri BENEDICTI XIV. incipiente *Sicut accepimus*, sub Datum Romæ anno 1741., dummodo tamen Beneficium excedat valorem 24. ducatorum etiam nullis deductis oneribus. Quare Provisus ab Episcopo Cardinali in mense Pontificio de beneficio excedente prædictum valorem, tenetur ad impetrationem novæ Provisionis à Dataria sub pœna *Impetrationis* contra eum admittendæ cum decreto folius signaturæ, ac expeditione, si videbitur, etiam per viam de Curia, & derogationibus, aliisque &c. ut in eodem motu proprio.

Quæres 21. Utrum hi Episcopi Cardinales Romæ plerumque Residentes possint subdelegare suis Vicariis, vel aliis idoneis Sacerdotibus in Diœcesi existentibus facultates, quas ipsi habent à Tridentino, alioque Jure sive absolvendi, sive dispensandi?

R. Potestatem delegatam à jure, si delegata fuerit in perpetuum ratione Officii, aut Dignitatis æquiparari Ordinariæ, unde *regulariter* subdelegari ea potest, non tantum in Casibus particularibus, sed etiam generaliter, nisi in concessione expressum sit, ut per se ipsum illam Delegatus exerceat ita Gloss. in Cap. Fin. de Pot. Jud. Delegati, Covarr. lib. 3. variar. cap. 20., Sanchez l. 2. de Mat. disp. 40., Layman de disp., alique quamplures.

Hoc posito; cum Episcopi habeant à Jure Tridentini, aliisque Juribus Potestatem dispensandi in aliquibus Irregularitatibus, absolvendi ab aliquibus Censuris &c. & hæc Potestas annexa sit Dignitati Episcopali, non autem Indistriæ Personæ, siquidem ad Successorem transit, adeoque ad Personas incognitas eam Potestatem conferenti; consequens est ut eam Episcopi, ac præsertim hi Episcopi Cardinales residentes extra suas Diœceses, possint Vicario, vel alteri

Per-

Personæ Idoneæ eam regulariter subdelegare.

Dixi: *regulariter* eos posse ejusmodi delegatam Jurisdictionem cuilibet idoneo subdelegare, non *semper*; quia potest contingere, rem tanti momenti esse ut debeat omnino à Delegato, expediri, nec alteri præter quam suo Vicario ab eo committi debeat. Sic Potestas conferendi Beneficia, non potest Episcopus alteri committere quàm Vicario suo Generali ut benè docet Glossa apud Sanchez lib. 2. disp. 40. n. 15., & seq.

Quæres 22. An possint dare licentiam asservandi SS. Eucharistiam in Oratorio, vel Ecclesia, alicujus Conservatorii Puellarum?

R. Quamvis Episcopi possint dare licentiam, ut in Ecclesiis Hospitalium, Conservatoriorum &c. celebrentur Missæ ut nuper scripsit Igorius, & ratio sit quia ut loquitur Tamburinus de celeb. Missæ lib. 1. cap. 4. §. 3. cum Lezana: Oratoria in domibus Communitatis, non dicuntur esse in domibus privatis, sicut nec Cappellæ in publicis carceribus, ut notat Croix n. 264. cum Diana, & Quarto. Nihilominus communior ac recepta Opinio est non posse Episcopum dare licentiam asservandi in iisdem Ecclesiis Sanctissimum Sacramentum, sed requiri licentiam Sacræ Congregat. Concilii, tum quia Episcopus nequit dispensare in lege canonica universali, quæ extat in Can. *Tribus* §. tanta: dist. 2. de Consecr. ubi hæc habentur = *Tanta in Altario Holocausta offerantur, quanta Populo sufficere debeant. Quod si remanserint, in Crastino non serventur, sed cum timore, & tremore Clericorum, & diligentia consumantur* = tum quia hac super re interrogata Sac. Congregatio negativè sæpius respondit; & sic de facto sentiunt *Squillante de Episcopi Oblig. cap. 22., Barbosa de Potest. Episcopi alleg. 22. n. 8., Genuensis cap. 110., ac præsertim Card. Petra ad*

Consl. 1. Urbani IV. n. 29.

Dixi : *Communior* , ac *recepta Opinio* est : non autem universalis : Non desunt quippe graves Doctores sentientes posse Episcopum talem licentiam *elargiri iusta subsistente causa* . Ita Pax Jordanus tom. 2. l. 7. tit. 11. n. 17. , Clericatus de Eucharistia dec. 60. n. 5. , quibus favet Pasqualigus de Sacrif. q. 353. n. 4. si agatur de asservatione *ad tempus* , non *stabiliter* . Ratio esse potest . I. Quia Canon ille allegatus quo innituntur Auctores stantes pro *Negativa* , hodie abrogatus videtur per contrariam antiquissimam consuetudinem asservandi in Sacratio divinam Eucharistiam , de qua testatur Tridentinum sess. 13. cap. 6. , unde *pro asservatione* non est opus ut dispensetur in eo Canone , sed præcisè opus est , ut habeatur Licentia legitimi Prælati *pro asservatione in tali , vel tali Ecclesia , in tali vel tali loco* , ac propterea non est in casu allegabilis illa Regula , quod Inferior qualis est Episcopus , nequeat *dispensare* in lege seu Canone Superioris , qualis est Pontifex . II. Quia licet verum sit Sacram Concilii Congregationem sæpius respondisse non inesse Episcopo Potestatem concedendi licentiam de asservando divinam Eucharistiam in Ecclesia Confraternitatis , vel Conservatorii Tertiariarum ; verum etiam est responsiones ejusmodi datas esse ad Casus , & Interrogationes particulares , unde juxta multos TT. , & CC. habent quidem illæ vim obligandi in casibus iis particularibus , at exploratum non est , quod eandem vim habeant universim , & in casibus similibus , nisi fuerint non solum Papa consulto , & mandante editæ , sed etiam ejus mandato speciali solemniter promulgatæ , uti docent *Salmanticenses* cap. 3. de Leg. , cum *Tapia* , *Vasquez* , *Diana* , *Lezana* , aliisque , ac propterea possunt fortasse adhuc Episcopi , qui non interrogarunt Sac. Congreg. ; hanc sibi Potestatem vin-

vindicare . III. Quia demum Episcopus ut Pastor Ordinarius, cui incumbit adæquatè Regimen suæ Diocesis, potest *antequam à Pontifice lex aliqua constituatur*, eas omnes Licentias concedere, quæ ad *commune* Regimen, & *communem* Curam rerum Sacrarum pertinent, ut notat *Castropalaus* de Dispens. punct. 3. n. 9. Quare cum asservatio divinæ Eucharistiæ in hac vel illa Ecclesia pertineat ad *communem* Curam rerum sacrarum, nec hætenus hac super re Pontifex legem ullam certò tulerit, videtur Episcopus esse in possessione concedendi hanc licentiam.

Quod sane à fortiori procedit respectu Episcoporum Cardinalium, cum enim simus in casu, in quo lex canonica de non servanda Eucharistia in Ecclesia juxta Can. *Tribus cit.* vel abrogata sit, vel certè intelligenda hodie sit *non simpliciter & absolute*, sed cum limitatione, scilicet, ut non servetur *sine licentia*, & *sine justa causa* in hac, vel illa Ecclesia; jam non agitur de danda dispensatione, sed de danda licentia, seu ponenda conditione, qua posita, lex illa non obliget (differt quippe valde dispensatio à Licentia); unde inquirendum unicè illud superest: Utrum Episcopi Cardinales habeant Potestatem non quidem dispensandi in ea lege, sed dandi licentiam asservandi Eucharistiam, & sic ponendi conditionem qua Lex illa non obliget, habeant inquam hanc, nec ne? Negavit sæpius hanc Potestatem inesse, ut dicebam, Episcopis Sacra Congregatio, sed an talis declaratio Congregationis afficiat etiam Episcopos Cardinales, qui *ut tales* sunt speciali nota digni, nec iis omnibus generalibus dispositionibus comprehenduntur, quibus alii comprehenduntur Episcopi, nisi illæ respiciant favorem publicum, animæ utilitatem, vel Periculum, ut Firmat Fagnanus *Cap. Ne pro dilatione: De Pæn. & Remiss. n. 58.* An, inquam, talis declaratio afficiat universim

70 *De Episcopi. Cardinal. Suburbicariis*
 sim etiam Episcopos Cardinales ? ipsi D. D. Cardinales
 Episcopi viderint. Equidem scio ab Episcopo Cardinali fuisse
 olim cuidam Tertiariarum Conservatorio factam Potesta-
 tem asservandi Eucharistiam, cum illæ ad instar severio-
 rum Monialium observarent Clausuram, nec pro commu-
 nicandis Tertiariis Infirmis, satis per unicam illius Oppi-
 di Parochialem Ecclesiam videretur provisum: in quo nihil
 addiderim, nisi Regulam illam juris = *Sæpe quodd non est licitum*
in Lege, Necessitas facit licitum.

C A P U T I V.

De Obligationibus talium Episcoporum Cardinalium.

Honor quilibet quantumvis maximus suum habet an-
 nexum non leve Onus. Propterea Suburbicarii Epi-
 scopi Cardinalis Potestas satis ampla suis non destituitur
 magni ponderis Obligationibus. Quæ, & Quot præcipuè
 hæ sint, paucis in hoc Capite expediam.

Quæres 1. Utrum Suburbicarii Episcopi Cardinales
 teneantur ad personalem Residentiam in suis respectivè Epi-
 scopatibus?

R. Videtur quod non. Primò: Quia jam inde ab ini-
 tio talium Lateranensium Cardinalium, ii nunquam fere
 in suis respectivè Diocesis Residentiam habuere, sed Ro-
 mæ commorabantur, ut accurate ostendit *Brancacci in*
Opus. de Optione Card. proposito exemplo in Episcopis Card.
 Ostiensibus, quorum alii fuerunt Vicarii Papæ in Urbe,
 alli Summi Pontificis Vicencancellarii, alii Urbis Modera-
 ra-

tores &c. Accedit quod toto eo ferme tempore quo Pontifices Avenione degebant , harum Ecclesiarum Episcopi Cardinales daligebantur , & nunquam in iis permanebant . Imò constat tales Episcopos Cardinales fixam Romæ habuisse suæ domus habitationem , adeo ut Honorius III. cum intellexerit Episcopum Tusculanum proprio carere in Urbe Palatio , illud ipsi & Successoribus dono elargitus fuerit = *Cum Tusculanus Episcopatus* , inquit ipse in sua epistola , apud Ughellium , *habitaculum in Urbe non habuerit hactenus opportunum : Nos volentes tam tuis , quam Successorum tuorum incommoditatibus , quæ ex hoc provenire poterant , obviare , Ecclesiam S. Mariæ in Monasterio , de consilio Fratrum nostrorum Episcopatui tuo , jure concedimus &c.* Ex quibus perspicuum est hos Episcopos Cardinales nec habuisse , nec habere obligationem residendi in suis respectivè Dioecesibus .

II. Quia tales præcipuè Cardinales Romano Pontifici cum debeant assistere , & cum Romanæ Ecclesiæ serviant , quæ cœterarum est Mater , videntur esse in suis Ecclesiis *virtualiter* præsentés , unde ait Oldrad. Conf. 46. , quod jus commune habet illos pro Residentibus : Neque obstat Trident. sect. 23. cap. 1. præcipiens residere in sua Ecclesia Episcopos etiam Cardinales , nam si ii degant in Romana Curia , & à Summo Pontifice discedere non jubeantur , tacita illa Papæ approbatio , videtur à tali Præcepto dispensatio , ut ait *Germonius de Cardin. §. tibi quoad vixeris* : n. 10.

III. Quia nonnulli opinantur apud Hurtadum de Resid. tom. 1. l. 2. resol. 7. n. 10. , quod hi sex Episcopi habeant jurisdictionem tantum delegatam à Papa , & is ordinariam in prædictis Ecclesiis , atque idcirco ille (nempe Pontifex) censeatur residere : quamobrem cum Cardinales suis Vicariis delegatam quam habent jurisdictionem subde-

delegent, nil mirum si à Residentia ipsi excusentur.

Nihilominus. Præmittendum primò est; Omnes Ecclesiarum Prælatos vel Rectores tam Superiores, quàm Inferiores non humano tantum, sed etiam divino præcepto ad Residentiam personalem obstringi, idest, *ad assiduitatem commorationis in loco beneficii, causa servitii Ecclesiastici personaliter præstandi*. Quod ex pluribus Sacræ Scripturæ locis efficacissimè colligitur, verbisque ac menti Concilii Tridentini aptissimè consonat, quamvis hoc ipsum à Concilio *non sit expresse definitum*.

Præmittendum est secundo ex S. Thoma, & Cajetano 2. 2. q. 185. art. 5. apud Layman de benef. tr. 2. c. p. 6.; quòd causà obligandi Ecclesiasticos Pastores ad Residentiam personalem, cum sit Salus Animarum; ideo ubi hæc præsentiam Pastoris exigit, non potest Pastor Gregem suum deferere propter aliquod suum commodum temporale, imò nec propter propriæ Personæ periculum: cum *bonus Pastor animam suam pro ovibus dare debeat*. Joan. 10. Sin verò Ecclesiæ atque Subditis utilius, vel *æquè utile* futurum est, ut Episcopatus vel Parochia ab *absente* Viro docto, vel ab eo qui magnæ Potestatis & Auctoritatis est, per Vicarium administretur, quàm si ab alio quopiam *præsentem*, consideratis etiam aliis circumstantiis loci, temporis &c.; in hoc casu Obligatio personalis Residentiæ cessat *secundum Jus divinum*, & manet tantum Obligatio Juris Ecclesiastici, in quo Papa dispensare potest sive in casibus particularibus, sive generali lege.

His diligenter prænotatis. Dico primò. Suburbicarii Episcopi Cardinales tenentur per se loquendo tam jure divino, quàm Ecclesiastico ad personalem Residentiam in suis respectivè Episcopatibus: Ita expresse Sanctarellus in variis q. 2. num. 5.; Hurtadus loc. sup. cit., Brancacci in Opusc.

Opus. de Option., aliique. Ratio facilis atque expedita est : Nam ipsi sunt verè ac propriè Episcopi , & Pastores Animarum : Atqui ex nostro primo Prænotato omnes Pastores animarum tenentur tum ex jure divino, tum Ecclesiastico ad personalem Residentiam , ergo prædicti Episcopi ita ad id tenentur .

Dico secundo . Hæc Residenti Obligatio respectu prædictorum Episcoporum desit per accidens esse de jure divino, ac facta est de jure merè Ecclesiastico , in quo jure Pontifex dispensat , ac dispensavit circa hanc materiam justis & legitimis de causis . Assertio triplicem habet partem . Probatur prima pars : Episcopatus hujusmodi sunt Romæ proximi , & vel populo infrequentes , vel peculiaribus quibusdam pro animarum bono subsidiis destituti , vel ad dignitatem Episcopalem ibidem honorificè sustinendam redditibus parum instructi , adeò ut vel utilius , vel certè æquè utiliter ab absente Episcopo Cardinali in Urbe commorante per suum Vicarium gubernentur , quam à præsentē alio Episcopo non ejusdem auctoritatis , nec ejusdem experientiae , & opum sufficientiæ ibidem residente , ac propterea juxta secundum nostrum prænotatum cessat in his obligatio Residentiæ Personalis secundum Jus Divinum , & per accidens manet dumtaxat obligatio Juris Ecclesiastici , ut rectè observat præ cæteris Eminentissimus Brancacci in citato sæpius Opuscul. de Optione . Altera pars , nempe , quod Pontifex dispenset , seu dispensaverit , probatur ; nam Summus Pontifex Urbanus VIII. in suo motu proprio die 28. Novembris 1633. sic ait = *Insuper Sanctitas Sua declaravit dubium hætenus nullo modo fuisse , nec esse debere , Residentiam Cardinalium Archiepiscoporum , ac Episcoporum extitisse , & esse apud alias Ecclesias Metropolitanas , seu Cathedralles sibi commissas , non autem apud sex Ecclesias Cathedralles Ti-*

sulares eorumdem Cardinalium , in quibus Cardinales ordine priores præesse solent &c. = Item idem Pontifex in sua Constitutione 60. excepit hos sex Cardinales à lege quam ibi statuit , ita ut ad residendum in suis respectivè Ecclesiis eos obligatos non agnoscat . Accedit nupera Clementis XII. Constitutio , in qua §. 9. apertè supponitur horum Episcoporum Cardinalium Residentiam esse in Romana Curia , ut Romano assistant Pontifici , quamvis ab obligatione (ut infra dicemus) suas Ecclesias , & Dioeceses *visitandi* minimè eximantur ; undè perspicuum est Romanos Pontifices dispensare vel dispensasse cum his super Residentia Personalis . Tertia demum pars , videlicet , quod iustis , & legitimis de causis dispensatio hæc processerit latè , ac variè ostenditur a diversis probatis Auctoribus , mihi verò præcipuè suadetur ex eo , quod huiusmodi Cathedrales admodum vicinæ , & proximæ sint Urbi Romæ , nam ut aiebat olim Torres in tract. de commen. perpet. cum proximè in Urbe hi Episcopi commorentur , in sua Ecclesia videntur personaliter residere = *Sex , inquit , Episcopos Cardinales semper excipio , qui propter vicinitatem Ecclesiarum in ministerio Cardinalatus perpetuò esse possunt simul , & ab Ecclesiis suis non abesse* = Imò Clemens VIII. id ipsum censuit , quando Cardinali Bellarmino commonescènti Pontificem de Episcopi Tiburtini , aliorumque non Residentia , ipse respondit = *Tusci* (idest Episcopis Tiburt.) *residet , quia qualibet hebdomada potest esse Tibure* = quare vicinitas , & proximitas talium Ecclesiarum satis congrua videtur fuisse causa , & legitima , ut Pontifices à Residentia exceperint sex hos Episcopos Cardinales . Hinc stantibus his duobus , nimirum , *dispensatione Pontificia , & causa legitima ejusdem dispensationis* omnes ferme Auctores excusant hos Episcopos Cardinales ab actuali personali Residentia in suis Eccle-

clesiis, ut videre est apud cit. Card. Brancacci, *Dianam*, Sanctarellum, aliosque, quamvis iidem Episcopi spectato jure divino, ac per se loquendo independenter ab his duabus enumeratis circumstantiis, tenerentur sicut alii Episcopi ad personalem actualem Residentiam.

Neque obstant in contrarium adducta. Non primum quia dato & admissio eo puncto historico, de quo non vacat inquirere, Episcopi illi Cardinales qui olim non residebant, habuere justam fortasse causam non residendi una cum tacita vel expressa dispensatione Rom. Pontificis, sicuti nunc nostri habent; de quolibet enim præsumi debet quod sit bonus & non malus, nec ex malitia ab officio suo discedat. *Glos. in Cap. 2. de Scrut. in Ord. faciend. & in Cap. Dudum de Præsumpt.*

Non secundum. Nam non desunt plures alii Cardinales qui in Curia assistant Pontifici, unde per hoc præcisè non excusantur à residendo Episcopi Cardinales. Notat quippe Card. Cajet. 2. 2. q. 185. art. 5. quod si negotium universalis Ecclesiæ necessariò exigeret Episcopum; tunc absentia esset rationabilis, sed si negotium universalis Ecclesiæ, non necessariò exigat Episcopum, non excusatur Episcopus à Residentia quoad Deum. Quare etsi proprium, censeatur Cardinalium Pontifici assistere, eumque præsentis consilio, & opera juvare, tamen id commodè fieri cum possit per alios, in quibus par Prudentia & dexteritas, rerumque usus sit, non excusantur præcisè ex eo munere Episcopi Cardinales ab onere residendi, præsertim cum Episcopi Cardinales, ut notat Bellarminus ad Clem. VIII., hodie non se *Administratores*, sed *Episcopos* dici velint Ecclesiarum, quibus præficiuntur.

Non denique Tertium, quia ea opinio nullum habet solidum fundamentum, ac propterea ab ipso Hurtado tan-

quam falsa rejicitur; prout supra etiam rejecta est.

Quæres 2. Utrum tales Episcopi Cardinales teneantur visitare suas respectivè Dioceses Suburbicarias?

R. Videbitur fortasse quod non, quia ex suppositione quod sint dispensati à Residentia, ac teneantur residere in Curia Româna, ut colligitur ex *Fagnano p. parte de Postulat. Prælatorum Cap. Bona memoria &c.*, sequitur esse etiam ab ejusmodi onere dispensatos; præsertim cum teste Hieronymo Platti cap. 32. de Card., ut Cardinales ad quædam munera extra Rom. Curiam mittantur & adhibeantur, oportet haud mediocre esse negotium sed magnum, & arduum, nec privatum sed publicum, ac vel ad totam Ecclesiam pertinens, vel certe ad præcipuam ejus partem.

Dicendum tamen eos teneri vel per se, vel per alios suas Dioceses visitare. Ita apertè constat ex Decreto Consistoriali sub Alex. VII. in quo sancitur, ut omnes sex Episcopi visitare teneantur proprias suas Dioceses ad præscriptum Sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini. Deinde constat ex Constitutione novissima Clem. XII. *Pastorale Officium &c.* ubi §. 9. firmatur teneri hos sex Episcopos Cardinales *Ecclesias, & Dioceses suas ad præscriptum Sacrorum Canonum, & Decretorum Concilii Tridentini visitare per se ipsos, aut si legitime impediti fuerint, per suum Vicarium in Spiritualibus Generalem, aliumve probum, & ad id idoneum virum Ecclesiasticum. Quare &c.*

Neque obstat Munus talium Episcoporum esse Romano Pontifici assistere, ab eoque nunquam nisi ob causam publicam divelli; nam expresse hujus assistentiæ meminit Clemens XII. loc. cit., atque ea minimè suffragante docet præfatos Episcopos teneri ad visitandam Dioecesim, *etiamsi*, inquit ipse, *in dicta Curia, ut Romano assistant Pontifici commorentur.* Hinc nuperis temporibus vidimus Eminentissimum

sum Card. De licio ferme octogenariam semel atque iterum Sabinen. suam Dioecesim, quæ sexaginta numero aut Oppida aut Pagos complectitur, per asperos & salebrosos colles, maxima inter pericula, equo vectum aut sella gestatoria, lustrasse, ea quidem diligentia in suæ commoditatibus Ecclesiæ conquirendis ut ipsemet pueros, puellasque primis Christianæ Religionis rudimentis imbueret, ipse immensam Populi multitudinem coelesti pane reficeret, ipse demum pacificaret dissidentes, distraheret pellicatus, publice quovis in Oppido divina Mysteria, & optimi Pastoris munera obiret, ne suos, scilicet, Aetas nostra Carolos, aut Salesios desideraret. Adeo senescente etiam Mundo Heroicæ Charitatis & Pastoralis Curæ absolutissima Exempla non desunt.

Quæres 3. Utrum teneantur visitare limina Apostolorum & suæ Dioecesis relationem ad normam Sixtinæ Constitutionis Romano Pontifici exhibere?

R. Affirmative: ita enim expresse statuit in cit. suâ Constitutione *Pastorale Officium &c.* sælicis recordationis Clemens Papa XII., ac propterea ii tertio quoque anno visitationem prædictam explere ac Relationem exhibere tenentur; cum hoc tamen quod tempus numerandum sit non à die assumptionis seu Optionis ad Episcopatum, sed à Publicatione Bullæ Sixtinæ: Contrafacientes vero seu omit- tentes debito tempore per se ipsos ad limina accedere, vel saltem per alium si legitimo detineantur impedimento, ut referant statum suæ Dioecesis, incurrerent ipso facto in suspensionem ab ingressu Ecclesiæ, ab administratione temporalium & spiritualium, & à fructibus Ecclesiæ Episcopalis &c. Neque idcirco excusarentur quod sint Cardinales, qui non ligantur poena imposita universaliter omnibus; nam id intelligendum = *nisi exprimantur* = In Constitutione au-

tem

tem Sixtina exprimuntur etiam Cardinales, ut videre est apud Bonacc. de Cens. in part. disp. 3. q. 3. punct. 6., quare &c.

Quæres 4. Utrum teneantur constituere Vicarium Generalem in sua respectivè Diœcesi?

R. Videtur quod non. Quando enim nulla urget necessitas, propterea quia Diœcesis parva est, vel quia Episcopus ita est industrius, & exercitatus in negotiis gerendis ut per se solus omnia commodè agere possit quæ ad munus Episcopale pertinent; tunc Episcopus nec debet, nec cogi potest constituere sibi Vicarium Generalem, ut plures Doctores firmant contra alios apud Laurenium de Vicar. cap. 1. q. 27. Cum autem talium Episcoporum Diœceses, una excepta Sabinen., sint satis exiguæ, & ejusmodi Episcopi sint in negotiis Ecclesiasticis capeffendis vel gerendis consilio ac peritia præ cœteris præditi, non est quidquam causæ ut Vicarium Generalem sibi asciscere obligentur.

Dicendum tamen est eos ex quadam naturali ratione teneri Vicarium Generalem in propria Diœcesi constituere. Ratio est quia ipsi propter multitudinem occupationum quas ex Cardinalatu habent in Curia Romana, etsi diligentissimi sint, tamen per se solos plerumque non sufficiunt omnibus negotiis saltem commodè expediendis, quæ ad regimen Episcopale, & Curam animarum pertinent. Accedit quod residentibus ipsis in Curia Romana extra Diœcesim ratio quædam naturalis exigit deputationem Vicarii intra Diœcesim, ut Justitiæ, Litigantibus, & rebus Ecclesiasticis, consulatur. Quod confirmari potest auctoritate eorum qui putant quemcumque Episcopum teneri ad Vicarii Generalis deputationem etiam ubi Episcopus posset omnia per se ipsum expedire: sic enim docent apud Sbrozz. Baldus in l. aliquando de Offic. Procons. n. 1. Lancellott. Inst. juris Can.

Can. de Offic. Vicarii, Rebuff. tract. de nominat. q. 4. num. 61. , aliq. apud eundem . Unde patet responsio ad Opposita.

Quæres 5. Utrum teneantur constituere in sua propria Diœcesi Suffraganeum , seu Vicarium in Pontificalibus ?

R. Sciendum est primo : Nomine Suffraganei intelligi hoc loco Episcopum aliquem Titularem , qui assumatur ab Episcopo Diœcesano tanquam Coadiutor , & Vicarius ad exercenda in sua Diœcesi Pontificalia : *ex Barbosa Jur. Eccl. lib. 1. cap. 15.* Hic verò differt à Vicario Generali ex eo quod per receptionem talis muneris nullam jurisdictionem sive Ordinariam , sive delegatam habeat , sed solum Potestatem exercendi Pontificalia dependentem à *consensu & licentia Diœcesani* , quæ Potestas non est Jurisdictionis . *Layman in Cap. Quoniam de Officiu Jud. Ordin. num. 2.* Aliquando tamen idem qui est Suffraganeus constituitur ab Episcopo Diœcesano Vicarius Generalis .

Sciendum est . 2. Quemlibet ex Episcopis his Cardinalibus posse in sua respectiva Diœcesi Suburbicaria Episcopum aliquem Titularem in suum Suffraganeum assumere , constituto illi annuo censu ad sui sustentationem , nullibi enim id iis prohibetur , & omnia sunt licita , quæ nulla lege sunt vetita *Cap. Nullus de Testibus n. 1.* De factò Antonius olim Card. Barberinus Episcopus Tusculanus suum ibidem habuit Suffraganeum Illustrissimum Bottoni , quem pingui à se præstito Honorario munificè sustentabat .

Sciendum est . 3. Episcopum Cardinalem Ostiensem ac Velitern. obligari ex Decreto Urbani VIII. edito die 20. Augusti 1629. , cuius meminit Illustrissimus Archiep. Borgia sæc. 17. n. 30. suæ historiæ Velitern. , habere in Civitat. Velitern. Episcopum Titularem Suffraganeum , eundem-

demque de mensa Episcopali quingentos aureos in singulos annos suppeditare, prout de facto Eminentissimi Ostienses Episcopi & Suffraganeum habent, & statutos illi annuos redditus subministrant.

His præmissis. Aio: Nullum ex his Episcopis Cardinalibus præter Ostiensem ac Velitern. habere propriam atque expressam in jure aliquo positivo obligationem assumendi sibi, & constituendi in sua Dioecesi Episcopum Suffraganeum, nam si aliquis ex his talem Obligationem haberet, potissimum esset Sabinen., qui Dioecesis satis amplem obtinet, & jam inde à tempore Urbani VIII. consuevit Suffraganeum sibi ad Pontificalia assumere. Verùm Jus nullum scriptum, quod Sabinen. Episcopum circa Suffraganeum afficiat, hætenus reperio: Consuetudo verò ortum habuit, & continuata est non ex intentione introducendi obligationem, sed ex debito satisfaciendi piæ dispositioni, ac prorsus liberali munificentiæ unius ex Episcopis Cardin. Sabinen. qui certos redditus reliquit ad effectum, ut illis Sabinen. Episcopus in Suffraganeum erogaret. Accepimus quippe in historiis apud Abb. Piazza de Hierarchia Cardinalitia, Scipionem Card. Burghesium Episcopum Sabinen. labente anno 1629. (fortasse ut Sapientissimo Urbani VIII. consilio, quicquid anno Suffraganeum Velitris decreverat, se conformaret) Summam quamdam pecuniæ *in locis montium* deposuisse, ex qua aurei quadringenti in singulos annos provenirent, iique ad alendum Suffraganeum Sabinen. impenderentur. Quare nullus, ut dicebam, Episcopus Cardinalis præter Ostiens. & Velitern. habet ex expresso positivo jure obligationem assumendi sibi Suffraganeum in sua Dioecesi. Sabinen. verò habet hanc obligationem, non quidem ex jure positivo scripto vel consuetudinario, sed ex debito satisfaciendi liberali ac piæ sui Antecessoris dispositioni; quamquam

quam non negarim expediens magnopere esse , ut in Sabinenſi. hoc Episcopatu, utpote valde extenſo , ac porrecto Episcopus Suffraganeus reſideat , qui Subditos levet ab onere ſemper Romam adeundi pro ſuſceptione ſive Ordinum, ſive Confirmationis &c.

Quæres 6. Utrum teneantur ejuſmodi Episcopi ſingulis annis Synodum Dioceſanam congregare juxta Trident. ſeſſ. 24. cap. 4. de Reformat. ?

R. Præmittendum eſt . 1. Episcopos ad occurrendum Eccleſiarum incommodis in dies naſcentibus , & ad mores Cleri reformandos , & controverſias , componendas obligari ſingulis annis Synodum Dioceſanam celebrare , prout eos admonet Trident. ſeſſ. 24. cap. 4. de Reform. , quam obligationem eſſe gravem declaravit Sacra Congregatio , niſi Cauſa excuſet , quæ debet afferri in viſitatione liminum Apoſtolorum , ut ait Gavantus in Praxi Dioceſanæ Synodi cap. 1. §. 1. n. 6. Imo omittens celebrare Synodum , de jure communi venit ſuſpendendus ab executione Officii : *ex Cap. Sicut de Accuſat.* , & ex declaratione Sacræ Congreg. Concilii 27. Martii 1590. , quod etiam nuper adnotavit Sanctiſſimus in Chriſto Pater BENED. XIV. in docto ſuo Opere de Synodo .

Præmittendum eſt . 2. Non leve eſſe dubium an prædictum onus, ſeu obligatio emolliatur aliquantulum, vel potius omnino ceſſet reſpectu talium Episcoporum Cardinalium ? etenim commodè in ipſos etiam derivari poſſunt , quæ in ordine ad excuſandum ab eodem onere Vicarium Urbis ſapienter de more adnotat Sanctiſſimus Dominus Noſter in citato ſuo Opere lib. 2. cap. 3. Nempe, talium Episcoporum Dioceſes , (ſi unam vel alteram excipias) eſſe valde exiguas ita ut una veluti converſione oculorum omnes Episcopos ſuæ Dioceſis Parochos , Presbyteros , cœteroſque

82 *De Episcop. Cardinal. Suburbicariis*

que de Clero intueri possit, & consequenter necesse non sit eos in unum cogere, ut ab iis de suæ cujuslibet Parochiæ statu habeatur informatio, vel ii ab Episcopo vicissim salubria monita accipiant. Deinde omnes hæ Diœceses sunt proximæ ac fermè contiguæ Curiæ Romanæ ubi Sacræ habentur Cardinalium Congregationes sive Concilii, sive Episcoporum, quæ Ecclesiarum in dies nascentibus incommodis occurrunt, super irrepentes abusus invigilant, & facili ad eas cum unicuique ex his Diœcesibus pateat accessus; non est timendum ne omissio Diœcesanæ Synodi Ecclesiasticæ in iisdem Diœcesibus disciplinæ pariat detrimentum: Quare censendum videtur tales Episcopos, etsi ab hac lege afficiantur, quatenus ea dirigitur ad omnes Episcopos, excusari tamen ab ejus actuali observatione, propterea quia attentis enumeratis circumstantiis rationabiliter præsumitur Legislatorem nolle eos tanta severitate obstringere.

His præmissis: Existimarim ejusmodi Episcopos Cardinales propter supra allatas rationes facile ab hac lege congregandi quotannis Synodum posse se subtrahere, præsertim cum ab aliis etiam Episcopis, ut docet Monacellus t. 1. Formul. 3. tit. 5. non ita frequenter ea observetur; adeo ut plures sint Episcopi, qui vel tantum unam, vel nullam Synodum toto tempore Præsulatus convocare & publicare contenti esse soleant. Aliqualis tamen ratio legis hujusce etiam ab his Episcopis Cardinalibus habenda est, ita ut si opportunitas sese obtulerit, vel necessitas id exigat, eam minimè negligant, quandoquidem nefas est Episcopum ea negligere, quæ appositè ad rectam suæ Ecclesiæ institutionem Sacri Canones & Concilia suppeditant: Enimvero plures ex his Suburbicariis Episcopis huic se legi accommodarunt cogentes Diœcesanam Synodum sive Tusculi, uti olim præstitit Franciscus Maria Card. Brancacci, sive Velitris, uti olim

olim pariter per Nepotem suum Patriarcham ritè peregit Alderanus Card. Cybo, aliique alibi. Animadvertendum, autem est quod ubi Synodus Dioecæsana jam diu fuerit omiſſa, atque idcirco Examinatores Synodales in ea constituti vel decesserint, vel abierint; sunt alii ab Episcopo Cardinali Subrogandi de licentia & facultate Sacræ Congregationis Concilii, quam facultatem Sacra eadem Congregatio nunquam denegat, & sic Subrogati durant ad annum, eosque Sacra Congregatio singulis annis, petente Card. Episcopo, confirmat, ut optime docet Sanctissimus Dominus Noster in Synodo Dioec. lib. 4. cap. 7.

Quæres 7. Utrum iidem Episcopi Cardinales teneantur suo Populo prædicare?

R. Affirmativè, nam præcipuum id Episcoporum munus est, ut inquit, Sacrum Concilium Tridentinum sess. 5. cap. 1. de Reform., & habetur in Cap. placent 100. qu. 1., imo idipsum docet Episcopalis Consecratio in qua dicitur = *Accipe Evangelium, vade, & prædica Populo tibi commissæ* = Quamvis verò Episcopus teneatur per se ipsam Prædicare, ut rectè cum Concilio Romano docet Sanctissimus Dominus Noster in suo Opere de Syn. Dioec. l. 7. cap. 43., duplicem tamen id habet limitationem, videlicet, *nisi ipse fuerit legitimè impeditus, & nisi alicubi consuetudo invaluerit ut per idoneum Substitutum id fiat*, ut notat Squillante de Oblig. Episc. p. 1. cap. 6. Cum autem ejusmodi Episcopi Cardinales sint plerumque legitimè impediti vel ab ætate provecta, vel ab assistentia præstanda Romano Pontifici, ac præterea jam usu receptum sit, ut ipsi Prædicationem exerçant per idoneos, ac probos Substitutos; Hoc ipsis maximè incumbit, ut opportunos, & aptos Sacerdotes seligant, qui frangant panem esurientibus, Dioecësim omnem pabulo verbi Dei nutriant, idque faciant

quamfapiffime . Memini piiffimum olim Card. Sebastianum Antonium Tanara Episcopum Tufculanum adco Verbi Dei prædicationem in fua Diœcefi frequentem voluiffe , ut non folum per Quadragefimam & Adventum in fua Cathedrali eam procuraret , fed per omnes totius anni Dominicos dies ex religiofa Capuccinorum familia Sacerdotes acciverit , qui de rebus divinis , cœterisque fpectantibus ad falutem animæ Populum pro concione commonefacerent atque erudirent . Tanti a fapientiffimo Antiftite fiebat , ut frequens fuis Ovibus Evangelii Prædicatio in promptu effer .

Quæres 8. Utrum teneantur aliquando per fe ipfos Sacramenta aliqua Populo miniftrare ?

R. Ex duplici Capite potiffimum oritur obligatio relatè ad Epifcopos miniftrandi *per fe ipfos* Sacramenta : Primò ratione Refidentiaæ quæ non debet effe merè materialis , fed cum effectû , unde aliqua per fe ipfos præftare debent , fiquidem accipiens Epifcopatum obligat fuam Perfonam ad proprias illius functiones , tacitèque promittit fe illas cbiturum quantum res feret : *ex Reiffenftuel lib. 3. tit. 4.* Hinc debent Epifcopi nullo existente impedimento conferre aliquando per fe ipfos Sacros Ordines , *Confirmationem &c.* Deinde oritur *ratione neceffitatis* ; nam Epifcopus eſt Parochus Parochorum , & Ordinarius in tota fua Diœcefi , ad quem principaliter pertinet Cura animarum ejufdem fuæ Diœceſis , unde tenentur Epifcopi , Parocho deficiente , fi nullus alius adfit Sacerdos miniftrare *per fe ipfos* Sacramenta tempore etiam Peſtis : *ex Gobat. Tr. 1. num. 134.*

Jam verò cum ejufmodi Epifcopi Cardinales ex Pontificio Indulto ut fuprà diximus , immunes ſint à Perſonali Refidentia , & propter vicinitatem Urbis nulla fit neceffitas , ut ipſi per ſemet ipſos habeant ſacram Ordinationem ,
vel

vel Sacramentum Confirmationis, aliaque administrant, siquidem nullo vel levi incommodo pro illis duobus Sacramentis suscipiendis possunt Subditi se Romam conferre, & pro aliis est abundè in propria Diœcesi illis provisum; Sequitur quod ejusmodi Episcopi Cardinales non habeant rigorosam & strictam obligationem ministrandi per se ipsos Sacramenta sive Ordinis, sive Confirmationis &c.

Dixi: *strictam, & rigorosam obligationem*, nam equidem non negarim aliquam inesse illis Obligationem *ex honestate ac decencia*: Decet quippe tales Episcopos in sua Diœcesi aliquando Pontificales functiones exercere, & propria dignitatis Episcopalis, *Ordinis* scilicet, & *Confirmationis* Sacramenta ministrare &c. Etenim turpe est quod Civitas Episcopalis Episcopalia sui Pastoris munera nunquam in exercitio videat, & semper alienum, vel mercenarium, nunquam proprium Pastorem sibi pabulum Sacramentorum ministrantem agnoscat. Profecto id probè intelligit piissimus Senex Raynerius Card. De Ilcio Episcopus Sabinen., qui propterea sæpius per annum Pontificales in sua Diœcesi functiones exercet, atque inter lustrandam Diœcesim quamplures ubique Confirmationis Sacramento corroborat. Sanctum est enim illi omnes sui Pastoralis officii partes admissim explere, nec quidquam Cardinalitiæ dignitatis oneri detrahere.

Quæres 9. An iidem teneantur juxta Rom. Concilii sub Benedicto XIII: præscriptum Cleri Congregationem habere pro Sacrorum Rituum, & Casuum Conscientiæ disceptatione?

R. Concilium Romanum sub Bened. XIII. de anno 1725. cui omnes sex Cardinales Episcopi vel per se ipsos, vel per suos Procuratores subscripsere, hæc titulo 1. c. statuit ac decernit = *Quocirca opera prætium ducant Episcopi,*
omnem-

86 *De Episcop. Cardinal. Suburbicariis*
omnemque Curam , ac diligentiam adhibere non desistant ;
quousque Congregationes tum in Civitatibus , tam in Diocesi-
bus , per omnes de Clero , Sacris initiatos , Canonicos , Parochos ,
Et Confessarios (Regulares etiam , dummodo morales in eorum
Conventibus lectiones non habeantur , aliàs ab audiendis Con-
fessionibus suspendendos) semel in unaquaque hebdomada , certoque
designando die , Et sub certa pœna pecuniaria contra Contu-
maces habeantur , in quibus alternatim , Et Rituum , Et Con-
scientiæ Casus proponantur , discutiantur , Et prædictæ exer-
ceantur &c. =

Jam vero Episcopi hi Cardinales ejusmodi Conciliari decreto multiplici ex capite tenentur se conformare . Primò : quia conciliaris hæc dispositio directa est ad omnes Episcopos Prov. Romanæ & respicit favorem publicum , seu utilitatem animæ , ac propterea cum etiam nostri Episcopi sint eorum Dioecesum Episcopi quæ subsunt Provin. Rom. , & Cardinales comprehendantur ea Conciliari dispositione , quæ concernit favorem publicum , quamvis de illis non fiat expressa mentio , ut pluribus firmat Fagnanus in Cap. *Ne pro dilatione : de Pen. Et Rem. num. 58.* ; sequitur hos Episcopos Cardinales hac conciliari lege teneri . Secundò . Quia par est ut ipsi , utpote majores , exemplo aliis præeant in observanda ea lege , quam ipsimet una cum aliis Romanæ Provinciæ Episcopis tulerunt . ac subscripserunt . Tertiò . Quia in Suburbicariis his Diocesisbus magna est necessitas talium Congregationum , ne Clerus plerumque Pauper , ac Domesticis curis occupatus libros omnino deferat , & quæ olim didicerat , prorsus obliviscatur . Enimvero exactè admodum ante ipsum Romanum Concilium has Congregationes Casuum curabat in sua Tusculana Diocesi Eminentissimus Franciscus Card. Giudice , qui ne quisquam de Clero negligentia obtenderet , ex librorum inopia suæ in-

inſcitæ neceſſitatem; de ſuo ære ſatis ampla librorum ſupplectili Diœceſeos ipſius Summum Templum donavit, quibus unusquiſque, ſi vellet, moralem ſibi ſcientiam compararet, & ad Caſuum Congregationem ſeſe opportunè inſtrueret.

Quæres 10. An ejuſmodi Epifcopi Cardinales debeant uti ea Intitulatione = *Dei, & Apoſtolice Sedis Gratia* =?

R. De hac re agit Cardinalis Petra ad Conſtitutionem 3. Innoc. III. ſub finem, Rebuffus in Praxi beneficiali n. 4., Thomafinus lib. 1. cap. 60. num. 9. Ex quibus habeas primos fuiſſe Epifcopos Cyprios qui hac intitulatione uſi fuerint de anno 1252., ſed non conſtanter, ſiquidem conſequentibus temporibus reperiuntur apud Labbè Epifcopi Cyprii, qui non eam ſed aliam Intitulationem adhibuerint, nempe, *Divina miſeratione Epifcopus &c.* = Ab Epifcopis Cypriis derivatus eſt talis uſus in Italiam ad Archiepiſcopum Ravennatem, deinde ad Epifcopos aliquot Galliæ, & tandem ad Archiepiſcopum Salisburgenſem in Germania. Hodie paſſim uſurpatur ab omnibus fere Epifcopis, ita ut ea Intitulatione utantur, ex teſtimoniò Card. Petra, etiam Electores Colonienſis, Moguntinus &c. Dixi *fere omnes* nam affirmat laudatus Card. Petra non teneri ea uti aliquos Epifcopos, quorum Anteceſſores ea nunquam uſi ſunt ſciente, ac tolerante Sede Apoſtolica, quales ſunt Archiepiſcopi Conſtantinus, Capuanus, & Epifcopus Surrentinus.

Rationes talis uſus conſectat Thomafinus fuiſſe à principio, ut Epifcopi oſtenderent ſe ſpeciali modo participare de Potestate Sedis Apoſtolicæ, atque idcirco talem uſum invaluiſſe ſub initium præcipue apud Archiepiſcopos. Continuatio verò hodierna idcirco fit, ut oſtendatur dependentia Epifcopi à Romano Pontifice, quare nolentes ea intitulatione uti in ſuſpicionem aliquam Schiſmatis veniunt apud Ro-

Romanam Curiam, ac de facto, teste eodem Card. Petra; fuit olim in crimen vocatus ipsius Patruus Episcopus Surrentinus, qui ejusmodi intitulationem in quodam à se edito libro omiserat.

Propterea de Stylo Curiae quædam hodie est obligatio, ut Episcopi hac Intitulatione utantur; cœterum hæc obligatio est pro foro dumtaxat externo, ne, videlicet, læcerentur, nedum non admittantur, in Dataria litteræ testimoniales eorum Episcoporum, qui eam Intitulationem non præferunt.

Controversia esse potest Utrum Episcopi Cardinales, ac præsertim Suburbicarii hac qualicumque obligatione adhibendi eam Intitulationem teneantur? In quo communis responsio apud citatum Petram, est = *Non teneri* = Ratio fortasse ea est, quia cum Cardinales sint Pars potissima Sedis Apostolicæ, & Pars Corporis ipsius Papæ, non est opus ut per ejusmodi intitulationem, suam à Sede Apostolica, & à Pontifice dependentiam testificentur. Accedit Praxis, quæ ut optima legum Interpres ostendit Cardinales Episcopos ad id non obligari. Non ausim tamen improbare, si quis ex Card. Episcopis ea intitulatione uti voluerit.

C A P U T V.

De Præeminentia talium Episcoporum.

E piscopi Cardinales Suburbicarii ea excellunt amplitudine, ut post Romanum Pontificem cœteris omnibus tum Cardinalibus, tum Archiepiscopis, tum Episcopis præmineant, nec recens ea res est, sed ortum habuit jam inde ab anno Domini 1112., quando in Romano Concilio sub Paschali II. Episcopi Cardinales subscribere ante omnes

Ar-

Archiepiscopos, & Episcopos, cæteri verò Cardinales Presbyteri, ac Diaconi post omnes Episcopos. Hinc B. Petrus Damiani, qui floruit circa annum 1060. multa præclare scripsit de Cætu Episcoporum Cardinalium, qui tanti semper est habitus, ut teste Thomasio p. 1. l. 2. cap. 114. Rex Siciliae Carolus cum Perusiam venisset una cum Carolo Martello Filio Rege Hungariæ, ipse inter Episcopos Cardinales sederit, Rex autem Hungariæ ejus Filius inter Cardinales Diaconos. Propterea.

Quæres 1. An hæc tanta Episcoporum Cardinalium Præminentia redundet etiam aliquatenus in ipsorum Ministros?

R. Cum Cohelio cap. 5. affirmativè, nam ipsorum Vicarii, inquit citatus Auctor, vocantur *Vicedomini*, idest, Oeconomi rerum Episcopalium, atque ita speciali hac appellatione specialem quandam præ cæteris exigunt existimationem.

Quæres 2. An Episcopi Cardinales postulandi sint, vel potius eligendi ad dignitatem Inferiorem?

R. Cum eodem Cohelio esse *postulandos*, ad differentiam Cardinalium Presbyterorum, qui etiam ad Inferiorem Dignitatem, puta, ad Episcopatum eligi possunt; quamvis etiam Cardinales Presbyteri vel Diaconi, cum ex officio suo assistentiæ Pontificiæ obligati sint, postulandi videantur, non tamen *Solemniter, sed simplici Postulatione*, ut docent Abbas in Cap. Ecclesia 57. n. 15. de Elect. contra Hostien., & Sylvest. apud Pirhing. de Postulat. §. 2. q. 3., quem vide si lubet.

Quæres 3. An Episcopi Cardinales principalem partem habeant, seu speciale jus obtineant circa Electionem Rom. Pontificis?

R. Olim principales illis partes fuerunt attributæ ,
M ut

ut constat ex distinct. 23. Can. in *Nomine Domini* &c. ; ibi enim sic decernitur = *In primis Cardinales Episcopi diligenti, sine simul de Electione tractantes, mox Christi Clericos Cardinales adhibeant: sicque reliquus Clerus, & Populus ad consensum novae electionis accedat. Nimirum praecaventes, ne venalitatis morbus aliqua occasione subrepat. Et ideo religiosissimi Viri* (idest Episcopi Cardinales, uti interpretatur Glossa) *Præduces sint in promovenda Pontificis electione, reliqui autem sequaces* = & infra = *Cardinales Episcopi procul dubio Metropolitanis vice funguntur, qui videlicet electum Episcopum ad Apostolici culminis apicem provebant* = Nunc verò standum est novissimis Apostolicis Constitutionibus quoad Pontificis electionem, juxta quas pares videntur Cardinalium omnium partes in tali electione, quamvis consilio & auctoritate, utpote Seniores, Episcopi Cardinales non raro ad eam plurimum conferant.

Quæres 4. An Episcopi Cardinales cœteris Cardinalibus præmineant in Munere assistendi Summo Pontifici?

R. Plura sunt, in quibus Episcopi Cardinales in hoc munere aliis Cardinalibus præminent; nam ipsi primi in sacro Consistorio sententiam dicunt, primi Pontificiis, & Conciliaribus sanctionibus subscribunt, primi in Conclavi electum Pontificem recognoscunt, & adorant, primi demum ii sunt ad quos spectet Romanum Pontificem in tanto tamque laborioso opere adjuvare, & sublevare: Ex his fortasse Præminentissimis factum est, ut Scriptores nonnulli eos *Archiepiscopos* vocarint, sic enim eos nuncupat in quadam sua Epistola. S. Ludgerus primus Episcopus Monasterien. sæculo nono ineunte, ubi cum ipse enarret acta in Germania à S. Leone, hæc habet = *Facta hæc sunt pridie nonas Septembris presentibus ibidem victoriosissimo Carolo semper Augusto Rom. Imperatore, & Francorum Rege, venerabili*

rabilibusque Patribus Cardinalibus Archiepiscopis Bernardo Ostiensi, Fortunato Trevirorum, Theodoro Sabinenſum &c. =

Quæres 5. An ad ejuſmodi Episcopos pertineat privativè Pontificem Romanum consecrare?

R. Episcopus Ostiensis ab antiquissimis Ecclesiæ temporibus id habet, teste ipſo S. Augustino in Brevic. collat. dici 3. cap. 16., ut Romanum Pontificem in Episcopum, consecret, & Anacletus Pontifex cum decreverit sæc. 11. Consecrationem Episcopi à tribus Episcopis peragendam, crediderim ex Anastasio Bibliothecario Assistentes huic Consecratori Episcopos, de jure esse debere Cardinales Episcopos Suburbicarios, ipſe enim de S. Leone 11. hæc refert = *Santissimus Vir ordinatus est à tribus Episcopis, idest, Andrea Ostiensi, Joanne Portuensi, & Placentino Veliternensi, pro eo quod Albanensis Ecclesia Episcopum minime habuit.* Enimvero Ostiens. consecranti Clem. VIII. assistere Tusculan. & Sabinen. Episcopi: idem factum est in aliis Pontificum consecrationibus; ubi advertas Consecratoris Pontificis Munus ad Ostiensem spectare specificative ut talem Episcopum, non autem ut Sacri Collegii Decanum: nam de facto Pontifex Sixtus IV. de anno 1471. consecratus fuit ab Episcopo Ostiensi, qui non erat Sacri Collegii Decanus, teste Illustrissimo Archiep. Borgia lib. 4. Hist. Velitern.

Quæres 6. An specialibus Vestium Insignibus decorentur Cardinales Episcopi Suburbicarii?

R. Insignia Cardinalitia & Episcopalia illis competere; unde incedentes per vias vecti curru, aut publicè quoquo modo sese viſendos præbentes utuntur vestibus Cardinalitiis more aliorum Cardinalium; interessentes vero sacris functionibus sive in Sacello Pontificio, sive in publicis Supplicationibus, quando alii Cardinales induunt vel Casulam,

vel Dalmaticam respectivè, ipsi induunt Pluviale cum cœteris Episcopalibus ornamentis. Insuper Ostiensis utitur Pallio ad normam Sacrorum Canonum ex concessione S. Marci Papæ, qui Christi vices anno salutis 336. gessit.

Quæres 7. An Decanatus Sacri Collegii spectet privativè ad Cætum Episcoporum Cardinalium Suburbicariorum?

R. Decanatum Sacri Collegii Dignitatem esse à Romano Pontificatu in Ecclesia Dei Primam; nam Decanus est Caput illius Collegii, quod *Gremium Romanæ Ecclesiæ* appellatur Cap. In Nomine Domini &c. dist. 23. *Summum & excelsum* à Rom. Conc. 448. num. 11. , & *Membrum honorabilissimum quod habet Ecclesia Dei* à Card. Tusco Litt. C. conclusi 100. n. 1.

Hæc porrò Dignitas semper se continuit, & hætenus se continet intra limites Eminentissimi Cætus Episcoporum Cardinalium; nam olim qui cœteris Episcopis Cardinalibus ratione suæ ordinationis antiquior erat, is Prior, & deinde Decanus Collegii Cardinalium dicebatur, teste Azorio ti 2. l. 4. cap. 1. q. 6: Nunc per Pauli IV. Const. quintam, quam confirmarunt Bened. XIII. & Clemens XII. Decanatus Sacri Collegii ad Episcopum Card. antiquiorem, in Curia tempore Vacationis præsentem, aut ex causa publica absentem pertinet, ita ut antiquissimus sive ætate, sive Promotione ad Cardinalatum, nullum ad talem Dignitatem, si non fuerit Episcopus Suburbicarius, proximum jus habeat. Decet quippe amplissimam Dignitatem ex amplissimo ordine desumi, in eodemquæ amplissimo Ordine collocari.

Supereft jam ut brevem quamdam earum Diæcesum notitiam exhibeam quibus Episcopi Cardinales Suburbicarii præsunt, ne Lector aliunde eam sibi quærere opus habeat, si forte talis cognitionis illum cupido incesserit. DIO.

DIŒCESIS OSTIENSIS ET VELITERNA

Ex Additionibus Ughellii.

Veliterneſis, Oſtienſiſque Diœceſis colles habet, & extentam Planitiem, hanc gravitas Cœli deſertam facit; ſegetum uberem tamen. Ex multis Oppidis coaleſcit, ſuntque = *Caſtello Romano, Decimo, Porcigliano, Caſale, Sacchetti, Cori, Ciſterna, Norma, Giuliano, Rocca de Maſſimi, e Ginetti* = quæ decem millia fere mortalium capita enumerant. Reditus cœteris Coepiſcopis ſuis pinguiores habet Oſtienſis cœterorum Princeps, computanturque modò quinque, modo ſex mille ſcuta Romanæ monetæ, nec taxantur in libris Apoſtolici Fiſci. Civitas Oſtienſis olim ampla & frequentiffima pœnè deleta eſt, ignobili dumtaxat Vico ſuperſtite, at Civitas Veliterna adhuc in primis nobilis perſeverat, in eaque Animæ circiter octo mille computantur *Lucent*.

DIŒCESIS PORTUENSIS.

Diœceſis hæc eſt inamæna, inſalubris aeris, ſegetum ferax, & Pauperes ſunt fermè Indigenæ, ac rei Frumentarie intenti. Nonnulla inibi ſunt, ſed tenuia Regularium Cœnobia. In Oppido Caſtronovo habetur Eccleſia Collegiata. Oppidâ verò octo enumerat, ſcilicet, = *Caſtel nuovo, Riano, Iſola, Ceſano, Galeria, Ceri, Cerveteri, Soffo* = His adde duas Turres ad oræ maritimæ cuſtodiam, videlicet, Turrim S. Marinellæ, Turrim S. Severæ, & celebrem Arcem Pali olim Urſinæ Gentis: ſuntque duo Caſalia Palidori, & Maccareſii rei pecuariæ attributa. Reditus Eccleſiæ nunc enumerantur ſcuta Romanæ circiter 3500. *Lucent*: Portuenſis Civitas temporis injuria exefa, atque attrita.

trita ita est, ut præter Episcopale Palatium, & parvam Parochialem Ecclesiam sub invocatione S. Lucæ, nihil ferme residui, plura inter rudera conspicias.

DIŒCESIS SABINENSIS.

SAbina Diœcesis aliarum omnium è sex Episcopatibus amplissima est; siquidem in longum porrecta plura Oppida, seu Pagos complectitur, in iisque tringinta millia circiter mortalium capita recensentur. Oppida autem hæc sunt = *Manliano, Monte bono, Poggio Nativo, Monte Rotondo, Roccantica. Catino. Poggio Catino. Apra. Le Rocchette. Vaccone. Cantalupo. Pozzaglia. Moricone. Montorio Romano, Nerula, Colle Vecchio, Cane morio. Monte Asole. Lamentana. Poggio mezzavilla. Fanello. Montenero. Montorio della Valle. Petefcie. Palombara. Siazano. Ginestra. Castiglione. Poggio Mojano. Frasso. Colle longo. Scandriglia. Monte Libretto. Mompeo. Cottanello. Stimigliano. Gavigliano. Casa prota. Ponticelli. Correse. Cistignano. Castel S. Piero. Santo Polo. Monte Flavio. Cretone. Selci. Torri. Furano.* = Olim pingues erant hujus Episcopatus annui Reditus, nam sex millia scutorum Romanæ monetæ excedebant, verùm in præsentì rerum statu adeo tenues sunt, ut vix trecentos aureos impleant. *Lucent.*

PRÆNESTINA DIŒCESIS.

PRæter Prænestinam Civitatem, ubi quatuor ferme sunt incolarum millia; Diœcesis ex tredecim Oppidis coalescit, eaque sunt = *Castel S. Pietro. Capranica. Genazzano. Cave. Rocca di Cave, Palliano, Serrone. Olevano. S. Vito. Pisciano. Zagarolo. Galliciano. Lugnano,* in quibus qua-

quatuordecim ferme hominum millia numerantur . Episcopales reditus sunt Scuta Romana 450. *Lucent.*

ALBANEN. DIÆCESIS .

Civitas Albanens. olim utilis Domini erat Sabellæ Gentis, nunc Cameræ Apostolicæ ab Innoc. XII. anno 1697. plenissimè applicata est, civesque circiter bis mille enumerat. Universa Diœcesis ferme octo millia incolarum habet, Oppida ejus sunt = *Sabellæ, Riccia, Genzano, Civita Lavinia, Nemi, Marino, Castel Gandolfo, Pratica, Andria, Nettano, Capo d' Antio.* = Fructus hujus Ecclesiæ Summam Scutorum Romanæ monetæ 150. non excedit. *Lucent.*

TUSCULANA DIÆCESIS .

Civitas hodie ob ruinas antiqui Tusculi, est recens erecta, quæ vulgo dicitur *Frascati*. Animæ omnes in Civitate, & Villis enumerantur circiter quinque millia, totidem fere suppeditat universa Diœcesis his distincta Castellis = *Rocca Priora. Rocca di Papa. Monte di Compatri. Colonna. Monte Porzio.* = Census Episcopalis annuatim supputatur, Romanæ Monetæ Scutorum summa 600. circiter.

Ex his Episcopatibus plures variis temporibus florere Episcopi Vitæ Sanctitate illustres, ac præsertim.

EX *Ostiens.* B. Petrus Damiani Episcopus Cardinalis Ostiensis à Stephano IX. hac dignitate insignitus anno Domini 1058. De eo Historia Ecclesiastica preclarè meminit,

96 *De Episcop. Card. Suburb. Quæst. Selectæ:*
 nit, & Surius 22. Februarii. Item B. Gregorius Episcopus
 Cardinalis Ostiensis, & Bibliothecarius Sanctæ Romanæ Ec-
 clesiæ circa annum 1034. De eo plura habet Baronius,
 Ughellius, alique cum Hispano Martyrologio, & Bollandi-
 anis die 9. Maii. *Ex Portuensi.* Sanctus Hyppolitus Epi-
 scopus Portuensis, & Martyr, qui ex Martyrolog. Romano
 sub Alexandro Imperatore ob præclaram fidei Confessio-
 nem Martyrii palmam accepit. *Ex Sabinensi.* Sanctus Lau-
 rentius Syrus Farfensis Monasterii Fundator, qui de anno
 550. Spoletanum, & Sabinensem Episcopatum gessit, prout
 ex B. Petri Damiani epistolis, & Joannis Papæ VI. diplo-
 mate fuscè probat Lucentius. Is, eodem Teste apud Ughel-
 lium, Illuminatoris cognomentum sortitus est, quod illumi-
 nandis Cæcis mira gratia polleret. *Ex Prænestino.* S. Gua-
 rinus Episcopus Cardinalis Prænestinus Bononiensis, de quo
 meminit Romanum Martyrologium die 6. Februarii, flo-
 ruitque anno Domini 1144. *Ex Albanensi.* S. Bonaventu-
 ra Episcopus Cardinalis Albanen., Confessor & Ecclesiæ
 Doctor: meminit illius Martyrologium Romanum die 14.
 Julii, qui a Sixto IV. Sanctorum Canonis adnumeratus est.
 Præterea *ex eodem Episcopatu* de anno 1074. Sanctitate
 conspicuus enituit B. Petrus Igneus Vallumbrosanus a Gre-
 gorio VII. Episcopus Cardinalis Albanensis creatus. *Ex Tu-
 sculano* floruit de anno 1228. præclara vitæ sanctimonia il-
 lustris Ven. Dei Servus Jacobus de Vitriaco, à Gregorio IX.
 ad Episcopatum Tusculanum evehctus. Plura de eo conscrip-
 sit Thomas Cantipratensis, qui de ejusdem vitæ Sanctita-
 te ac miraculis in Libro Apum non levia commemorat,

F I N I S.

1149 2022269





